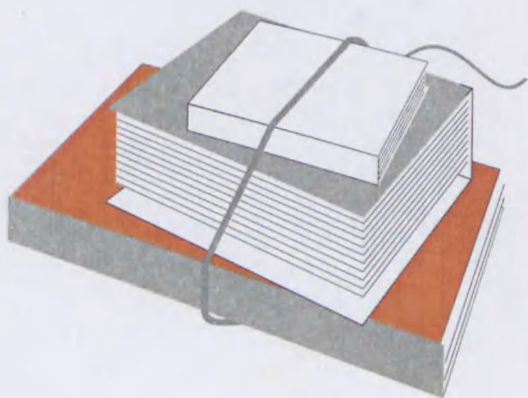

Bibliotekarz Zamojski

Bibliotekarz Zamojski

2009/2 (30)

WYDAWCA

KSIĄŻNICA ZAMOJSKA im. STANISŁAWA KOSTKI ZAMOYSKIEGO W ZAMOŚCIU

Zespół redakcyjny

Anna Kalniuk
Danuta R. Kawałko
Joanna Kołtun
Danuta Wójcik
Halina Zielińska - red. nacz.

Projekt okładki

Elżbieta Gnyp

Adres redakcji

Książnica Zamojska
im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu
Dział Promocji i Upowszechniania Czytelnictwa
ul. Kamienna 20
22-400 Zamość
tel. 084 6271154 w. 27
e-mail: promocja@biblioteka.zamosc.pl

Nakład: 50 egz.

Oprawa

Pracownia Intrologatorska
Książnicy Zamojskiej

Jubileusz <i>Bibliotekarza Zamojskiego</i>	5
--	---

Z ŻYCIA BIBLIOTEK

Gminna Biblioteka Publiczna w Sułowie	8
Gminna Biblioteka Publiczna w Grabowcu	12
<i>Po prostu czytaj książki</i> - powiatowy konkurs czytelniczy	14
Spotkania integracyjne jako forma pracy z czytelnikiem niepełnosprawnym	17
Wakacje z „Zakamarkami”	21
Wakacje 2009 w zamojskich filiach	26
Otwieramy bramy zamojskich fortyfikacji	29
O konkursie ekologicznym <i>Pamiętajcie o ogrodach...</i>	30
<i>Spotkania z książką historyczną</i> w Bibliotece Pedagogicznej w Zamościu	32

RELACJE

Wycieczka bibliotekarzy na Słowację i Węgry	40
Zamojskie bibliotekarki w Lesznawoli	46
O wystawie <i>Okupacja niemiecka Zamojszczyzny 1939-1944</i>	48

POMOCE METODYCZNE

<i>Podróże marzeń w starych przewodnikach</i> . Scenariusz wystawy	50
<i>Ludzie ludziom zgotowali ten los</i> . Scenariusz wystawy	55
<i>Dzieci Zamojszczyzny w literaturze</i> . Scenariusz wystawy	58
<i>Pokój dobrem najwyższym narodów</i> . Regulamin konkursu	61
Rocznice regionalne 2010	62

ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

Twierdza Zamość. Bibliografia w wyborze	64
Nabytki regionalne Książnicy Zamojskiej	75

KSIAŻKI, KTÓRE WARTO KUPIĆ	82
----------------------------------	----

TO WARTO WIEDZIEĆ	94
-------------------------	----

SBP	100
-----------	-----

KRONIKA	104
---------------	-----

Jubileusz *Bibliotekarza Zamojskiego*

Mija 15 lat od chwili pojawienia się pierwszego numeru *Bibliotekarza Zamojskiego*. Co prawda nie jest to tak znaczący jubileusz jak ćwierć- czy półwiecze, ale na tyle istotny, by zachęcić do pewnych refleksji i podsumowań.

W całym piętnastoleciu ukazało się 30 numerów periodyku, co oznacza, że od samego początku po dzień dzisiejszy pojawia się on z taką samą częstotliwością – półrocznika. Kolejną rzeczą, prawie identyczną jak przed 15 laty, jest szata graficzna – niezmiennie ta sama okładka wg projektu pani Elżbiety Gnyp, w tej samej kolorystyce, z pominięciem śladów czasu, który tylko tamtą zieleń uczynił jakby mniej zieloną. Pewne zmiany graficzne dostrzec można natomiast na stronie tytułowej *Bibliotekarza*: od 1995 do 1999 roku widniał na niej ekslibris Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Zamościu, tj. wydawcy czasopisma. Grafika przedstawia zabytkowe drzwi wejścia głównego do biblioteki mieszczącej się w synagodze na starym mieście. Po roku 1999 widnieje ten sam znak graficzny wydawcy, ale pod zmienioną nazwą – Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Zamościu. My bibliotekarze doskonale wiemy, że był to okres sporych zmian w bibliotekarstwie publicznym, spowodowanych reformą administracyjną kraju. Biblioteka w Zamościu, a tym samym wydawca, utraciła wówczas status placówki wojewódzkiej. Kolejną zmianę w tej materii zauważyliśmy w numerze 24, tj. 2006/1 w związku ze zmianą logotypu wydawcy, którego z kolei korektę spowodowało przeniesienie siedziby Biblioteki do nowego lokalu, na ulicy Kamiennej 20 oraz nadanie imienia. Ostatnią poprawkę zauważyliśmy w 27 numerze. Po raz pierwszy pojawia się w nazwie wydawcy *Książnica Zamojska im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu*. Pomimo całego zamieszania w nazewnictwie warto przypomnieć, że od początku po dzień dzisiejszy podmiotem sprawczym *Bibliotekarza* jest ta sama instytucja – Biblioteka Publiczna w Zamościu.

Spore zaś zmiany dotknęły komitetu redakcyjnego. Z zespołu, który pracował nad zawartością pierwszego numeru dotychczas nie pozostała w jego składzie ani jedna osoba. Większość z nich odeszła na emerytury, niektórzy odeszli z pracy w związku z likwidacją istniejących do 1999 roku zespołów terenowych biblioteki wojewódzkiej. Wspomniany rok 1999 był również przełomowym okresem ograniczającym zasięg, a tym samym nakład wydawnictwa. Od 9. numeru (1999/1) do dnia dzisiejszego ukazuje się ono w nakładzie 50 egz. (wcześniej 150). Odbiorcami czasopisma są głównie bibliotekarze bibliotek publicznych powiatu zamojskiego. Poza tym otrzymują je instytucje uprawnione do tzw. egzemplarza obowiązkowego oraz zainteresowane biblioteki i instytucje w mieście i powiecie.

Zawartość merytoryczna *Bibliotekarza Zamojskiego* nie uległa znaczącym przeobrażeniom. Zamieszczane artykuły porządkowane są według ogólnych

rozdziałów. Najbardziej obrazującym sytuację w bibliotekarstwie zamojskim miejscem jest rozdział *Z życia bibliotek*. Właśnie tutaj można pochwalić się tym co ciekawego dzieje się w naszych bibliotekach. Oprócz cennych, wartych upowszechnienia inicjatyw czytelniczych, przedstawiamy w tym miejscu również okresowe analizy stanu czytelnictwa i funkcjonowania bibliotek w mieście i powiecie, a także piszemy o problemach zamojskiego bibliotekarstwa publicznego. Rozdział *Relacje* traktuje o udziale zamojskich bibliotekarzy w przedsięwzięciach organizowanych przez biblioteki i inne instytucje w Polsce. Piszący dzielą się uwagami na temat tego co robią inni, przekazują relacje z wojewódzkich i ogólnopolskich konferencji, szkoleń i seminariów. Rozdział *Pomoce metodyczne* ma charakter czysto warsztatowy. To tutaj zamieszczamy konspekty i scenariusze ciekawych zajęć, które miały miejsce w bibliotekach, i które cieszyły się dużym zainteresowaniem, rocznice literackie i regionalne. *Zestawienia bibliograficzne* przygotowywane są głównie przez dział regionalny Książnicy Zamojskiej i zawierają wybór bibliografii dotyczącej osób i wydarzeń związanych z regionem, a także najnowsze nabytki regionalne naszych bibliotek. Rekomendacje książek, w postaci krótkich recenzji zachęcających do tego, by znalazły się w zbiorach zamieszczane są w rozdziale *Książki, które warto kupić*. Wyboru najczęściej dokonują osoby pracujące w dziale zajmującym się zakupami i opracowaniem zbiorów. W *To warto wiedzieć* mamy dla naszych czytelników informacje o niektórych ważnych wydarzeniach z dziedziny bibliotekarstwa, książki i literatury oraz w dziedzinach kultury pokrewnych książce.

Stałym, niezmiennym od początku, rozdziałem jest *Kronika*. Dokumentuje i relacjonuje ona w telegraficznym skrócie to co dzieje się w bibliotekach publicznych miasta i powiatu zamojskiego. Oprócz realizowanych przedsięwzięć kulturalnych zamieszczane są tutaj wszystkie zmiany w organizacji powiatowej sieci bibliotecznej, zmiany lokalowe, kadrowe, bibliotekarskie rocznice i jubileusze.

Swoją rubrykę ma również *Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich* – wcześniej *Okręg* a obecnie *Oddział w Zamościu*, który odgrywa w ukazywaniu się czasopisma znaczącą rolę – partycypując w kosztach jego publikowania.

Wśród tych 30. numerów *Bibliotekarza Zamojskiego* były takie, które prawie w całości poświęciliśmy określonym tematom lub ważnym wydarzeniom regionalnym lub lokalnym. Czwarty i dwudziesty trzeci dokumentują obchody jubileuszowe 75- i 85-lecia Biblioteki w Zamościu, szesnasty i dziewiętnasty prawie w całości poświęcone są czytelnictwu dzieci i młodzieży oraz zaangażowaniu bibliotek powiatu zamojskiego w kampanię *Cała Polska czyta dzieciom*. O pracy z czytelnikiem niepełnosprawnym i naszych doświadczeniach w tym zakresie pisaliśmy w *Bibliotekarzu...2004/2(20)*. W roku 2005 obchodziliśmy znaczące dla kultury narodowej rocznice związane z naszym miastem, tj. 400-lecie śmierci Jana Zamojskiego, kanclerza i hetmana wielkiego koronnego

oraz 425-lecie wydania aktu lokacyjnego Zamościa. Wydarzeniom, za przyczyną których rok ówczesny obchodzony był jako *Rok Zamościa* poświęciliśmy dwudziesty drugi numer periodyku. W numerze 2008/2 pisaliśmy z kolei o obchodach w Zamościu *Roku Szymona Szymonowica* i o tym jak bibliotekarstwo zamojskie zaangażowało się w popularyzowanie wiedzy o tej zasłużonej dla kultury i szkolnictwa postaci i jej związkach z Zamościem i Zamojszczyzną.

W sytuacjach kiedy dokonujemy małych podsumowań, trudno nie wspomnieć o niepowodzeniach, a wręcz wypadkach, które nigdy miejsca mieć nie powinny. Właśnie ukazał się czwarty numer *Bibliotekarza Zamojskiego*. Jego korekta niestety nie wyszła najlepiej, żeby nie powiedzieć – całkiem źle. Długo również nie musieliśmy czekać na opinie z zewnątrz. Prof. dr hab. Jacek Wojciechowski, ówczesny dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Krakowie natychmiast wytknął nam, że p. Wisławę Szyborską nazwaliśmy Wiesławą, prozaika J. Strykowskiego – „Stryjowskim”, a panią Zdzisławę Vogel – „Vogiel”. Zważywszy, że czasopismo redagują bibliotekarze, taka pomyłka słusznie nie powinna mieć miejsca.

A jeśli chodzi o sukcesy? Cóż powiem tak: świadoma pragmatyzmu tkwiącego w stwierdzeniu, że miarą sukcesów są nie tyle pomysły co konkretne działania, powodzeniem Redakcji *Bibliotekarza Zamojskiego* jest właśnie pomysł, który zrodził się 15 lat temu i trwa do dziś. I za to dziękuję wszystkim tym, którzy kiedyś byli i tym, którzy obecnie są zaangażowani w jego tworzenie. Nigdy nie towarzyszyły nam ambicje być w czołówce, bo przecież nie taki cel nam przyświeca, a i środki finansowe nie pozwalają utrzymać go na zadawalającym nas poziomie poligraficznym. Piszemy na jego stronach o tym co dla nas ważne, istotne, ale też o tym co nas niepokoi, czasem wręcz uwiera i o tym, czym chcemy się podzielić z innymi lub po prostu pochwalić. Z nadzieją, że w przyszłości *Bibliotekarz Zamojski* być może stanie się pomocą w odtworzeniu historii zamojskiego bibliotekarstwa publicznego zachęcam do lektury jubileuszowego wydania.

Halina Zielińska

Z ŻYCIA BIBLIOTEK

Gminna Biblioteka Publiczna w Sułowie

P

Gminna Biblioteka Publiczna w Sułowie powstała w 1950 r. Na początek otrzymała 500 woluminów wpisanych do inwentarza wraz z księgą inwentarzową. Biblioteka została zlokalizowana w budynku Prezydium Gminnej Rady Narodowej, w pomieszczeniu małym, ciasnym, nie nadającym się do tego celu. Kierownikiem biblioteki została p. Feliksa Poździk; w listopadzie 1950 r. zrezygnowała z pracy w bibliotece. W ciągu następnych dziewięciu lat bibliotekę prowadziło 10 pracowników, m.in. Marian Tchórz z Kitowa, Jan Kot z Sułowa i in.

15 marca 1959 roku Bibliotekę ponownie przyjął p. Feliksa Poździk i nieprzerwanie sprawowała funkcje kierownika do 31 sierpnia 1986 roku, kiedy to przeszła na emeryturę. Biblioteka od początku swojej działalności rozwijała się punktów bibliotecznych, ułatwiając w ten sposób mieszkańcom gminy dostęp do książki. Przez kilka lat punkty znajdowały się w każdej wsi na terenie gminy Sułów. W 1973 r. księgozbiór Gminnej Biblioteki w Sułowie został przeniesiony do lokalu prywatnego, a w roku 1975 do innego lokalu prywatnego, w którym Biblioteka mieściła się do 1989 r. We wrześniu 1981 roku w Gminnej Bibliotece Publicznej w Sułowie zatrudniona została p. Jadwiga Koziej, pracująca nieprzerwanie do dziś. W latach 1983-1986 pracuje również p. Wiesława Kwiatkowska. Po odejściu na emeryturę p. Feliksy Poździk, w 1986 r. kierownikiem zostaje na krótko p. Alina Poździk. W czerwcu 1987 r. następuje kolejna zmiana zatrudnienia. Na stanowisku młodszego bibliotekarza rozpoczyna pracę p. Henryka Pić, która od 1989 r. do 31 stycznia 2006 r. pełni funkcję kierownika GBP.

W 1989 r. księgozbiór zostaje przeniesiony z lokalu prywatnego w Sułowie do budynku remizy OSP w Tworyczowie. Po 6. latach Biblioteka wraca do Sułowa, do nowego budynku remizy strażackiej, gdzie funkcjonuje do chwili obecnej. W latach 2001-2005 Biblioteka mieściła się w starej remizie OSP w Sułowie.

15 lutego 2001 r. Biblioteka została wpisana do rejestru instytucji kultury pod nr 1/2001 jako samorządowa instytucja kultury.

W 2004 r. w ramach programu „Ikonka” bibliotekę gminną wyposażono w 3 zestawy komputerowe wraz z przyłączem do Internetu. W 2009 r. rozpoczęto proces automatyzacji biblioteki od tworzenia automatycznej bazy katalogowej w programie bibliotecznym MAK. W najbliższym czasie planuje się dalsze prace nad tworzeniem bazy katalogowej w GBP oraz wyposażenie filii w sprzęt komputerowy, co pozwoli na utworzenie kawiarenek internetowych, oraz rozpoczęcie prac nad tworzeniem bazy katalogowej. Planujemy dalsze starania o pozyskanie środków na poprawę estetyki i funkcjonalności naszych placówek, a w szczególności na adaptację nowego lokalu Filii w Michalowie.

W 1956 roku powstaje pierwsza filia w Sasiadce. Bibliotekę zlokalizowano w domu prywatnym, a prowadzenie jej powierzono p. Edwardowi Bartnikowi. W 1968 roku pracę w Filii podejmuje Stanisław Dybza. Biblioteka w Sasiadce obsługuje 3 punkty biblioteczne w miejscowościach: Sułowiec, Żrebce i Mokre-lipie. W latach 1970-1974 Biblioteka w Sasiadce kilkakrotnie zmienia siedzibę, zmieniają się także jej pracownicy. W lipcu 1974 r. Filię w Sasiadce przekazano p. Helenie Magdżiarz, która związała się z tą Biblioteką na ponad 30 lat. W 1977 roku przeniesiono bibliotekę do lokalu Wiejskiego Domu Kultury, zaś w 1982 r. do lokalu w remizie strażackiej. Znaczna poprawa warunków lokalowych nastąpiła w 1997 r., kiedy Bibliotekę przeniesiono do nowego budynku Szkoły Podstawowej, gdzie mieści się do chwili obecnej. Biblioteka zajmuje na parterze 3 pomieszczenia o pow. 52 m².

31 marca 2006 r. p. Helena Magdżiarz po 32 latach pracy w Bibliotece przechodzi na emeryturę. Prowadzenie Filii powierzono p. Henryce Pić, dotychczas pracującej w Gminnej Bibliotece Publicznej w Sułowie. 31 grudnia 2008 r. rozwiązano umowę o pracę z p. Henryką Pić, a obsługą Filii do sierpnia 2009 r. zajmowały się bibliotekarki GBP. Obecnie pracę w Bibliotece podjęła Maria Godzisz, nauczycielka z wieloletnim stażem zawodowym.

W 1960 r. powstała Gromadzka Biblioteka Publiczna w Michalowie. Pierwszym kierownikiem zostaje Jan Kobylarz, a następnie jego żona Feliksa Kobylarz. W 1961 roku założono 2 punkty biblioteczne w Deszkowicach i Rozłopach. Od 1964 r. kierownikiem Biblioteki zostaje p. Helena Otłowska, która krzewi kulturę czytelnictwa w środowisku przez 10 lat. Od 1 sierpnia 1974 roku Bibliotekę w Michalowie przejmuje p. Maria Słomińska – wieloletnia nauczycielka miejscowej szkoły, później jej syn Andrzej Słomiński. Od 16 lipca 1984 roku do chwili obecnej Bibliotekę w Michalowie prowadzi p. Krystyna Kukułowicz. Do roku 1990 Biblioteka mieściła się w lokalach prywatnych. W latach 1990-1995 w lokalu Spółdzielni Mieszkaniowej, a od 1996 r. w budynku Szkoły Podstawowej, gdzie również nie uniknęła przeprowadzki. Obecny lokal Filii, o powierzchni 26 m² jest zbyt ciasny, zlokalizowany na I piętrze, z utrudnionym dostępem dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Gminna Biblioteka Publiczna w Sułowie jest jedyną instytucją kultury na terenie gminy. Każdego roku z księgozbioru Biblioteki oraz filii, liczącego ponad 26 500 woluminów korzysta około 600 czytelników. Przeważającą grupą czytelników są dzieci i młodzież do lat 19. Średnia liczba odwiedzin to ok. 3 000 w ciągu roku, liczba wypożyczeń w roku utrzymuje się na poziomie 15 000 książek. Od 2004 roku Biblioteka oferuje trzy stanowiska komputerowe z bezpłatnym dostępem do Internetu, z czego korzysta ponad 400 osób rocznie.

bibliotecznych, przygotowujących młodych czytelników do efektywnego korzystania ze zbiorów. Przy Bibliotece działają również dwa Zespoły Śpiewacze, które reprezentują gminę podczas dożynek i innych imprez folklorystycznych, uatrakcyjniają wszystkie imprezy kulturalne, organizowane na terenie gminy.

GBP w Sułowie swoim oddziaływaniem zawsze starała się obejmować wszystkie grupy społeczne, w szczególności najmłodszych, przygotowując ich do aktywnego uczestnictwa w kulturze oraz grupę osób starszych, często zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W 2008 r. Gmina Sułów przystąpiła do Programu Integracji Społecznej, finansowanego ze środków Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich. W ramach tego programu Gmina ogłosiła 3 oferty: świetlica środowiskowa, przedszkole oraz usługi dla osób starszych, którymi zainteresowała się Biblioteka. W lipcu 2008 r. podpisaliśmy umowę na realizację usług dla osób starszych „Aktywizacja i przeciwdziałanie izolacji społecznej osób starszych po-

Oprócz podstawowych form działalności bibliotecznej, takich jak gromadzenie i udostępnianie zbiorów, Biblioteka prowadzi również działalność kulturalną i oświatową, skierowaną przede wszystkim do dzieci i młodzieży, poprzez organizację konkursów: plastycznych, recytatorskich, czytelniczych oraz wycieczek i lekcji

przez organizację i prowadzenie spotkań integracyjnych”. Festy-nem integracyjnym rozpoczęliśmy, w dniu 27 lipca 2008 roku, realizację projektu.

Bezpośrednimi odbiorcami programu są osoby starsze z terenu gminy Sułów, o różnym stanie zdrowia i statusie materialnym, których zasadniczym problemem jest samotność i odizolowanie od otoczenia. Projekt ten miał pozwolić

osobom starszym na odnowienie dawnych znajomości, które często zanikły wskutek różnych okoliczności. Grupą odbiorców pośrednich są dzieci i młodzież z obszaru gminy Sułów, które dzięki spotkaniom w gronie osób starszych nabywają

nowych doświadczeń. W ramach tego projektu organizowaliśmy spotkania opłatkowe, wielkanocne, z okazji Dnia Babci i Dziadka, piknik rodzinny czy święto pieczonego ziemniaka. Zaproszone dzieci i młodzież przygotowywały część artystyczną, uświetniając swoim występem spotkanie, natomiast Seniorzy opowiadali młodzieży o dawnych tradycjach i zwyczajach. Wspólne biesiadowanie,

śpiewanie piosenek oraz przygotowywanie potraw sprzyjało integracji międzypokoleniowej. W miesiącu sierpniu wybraliśmy się na dwudniową wycieczkę integracyjną do Częstochowy i kilku innych miejsc kultu religijnego.

W listopadzie tego roku planowane jest ostatnie spotkanie finansowane ze środków Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich. W ramach programu zakupiliśmy m.in.: zestaw nagłaśniający, wykorzystywany przy organizacji spotkań integracyjnych. Korzystając z dotychczasowych doświadczeń chcielibyśmy kontynuować tę formę aktywizowania osób starszych. Planujemy dalsze starania o pozyskanie środków na kontynuację spotkań integracyjnych osób starszych na następne lata naszej działalności.

Aneta Gil

Gminna Biblioteka Publiczna w Grabowcu

*Książki to także świat, i to świat, który człowiek
sobie wybiera, a nie na który przychodzi.*
Wiesław Myśliwski *Traktat o łuskaniu fasoli*

Kilka słów o początkach...

Nasza historia sięga 1949 roku. Biblioteka mieściła się wówczas w prywatnym budynku przy ul. 700-lecia. Była skromnie wyposażona - w 2 regały, 2 stoły oraz księgozbiór liczący 870 woluminów. Pierwszą bibliotekarką została Janina Kasprowicz, zastąpiona później przez Bożenę Kocaj.

W 1973 roku, w wyniku zmian administracyjnych, nazwę z Gromadzkiej zmieniono na Gminną Bibliotekę Publiczną. Zmiana nastąpiła również w umiejscowieniu biblioteki, która znalazła się w centrum Grabowca.

W 1981 r. kierownikiem placówki zostaje Henryk Czausz.

Pięć lat później Biblioteka została laureatką konkursu Na Najaktywniejszą Bibliotekę i Najlepszego Bibliotekarza w województwie zamojskim.

Z początkiem lat dziewięćdziesiątych weszła w skład Gminnego Ośrodka Kultury. Nadchodzą ciężkie czasy dla biblioteki. Redukcja budżetu odbija się na zatrudnieniu oraz zakupie nowych książek, a sama placówka zostaje przeniesiona do nieprzyjemnych, ciemnych pomieszczeń z dala od centrum.

W 1994 r. zostaje tylko jeden pracownik. Jest nim Krystyna Czausz, pełniąc funkcję bibliotekarza do dziś.

Kilka lat później udaje się wrócić do centrum Grabowca. Z początku biblioteka zajmuje budynek naprzeciwko szkoły, potem przeniesiona zostaje do pomieszczenia Gminnego Ośrodka Kultury.

1 stycznia 2009 r. następuje rozdzielenie Biblioteki i GOK-u. Dyrektorem zostaje Krystyna Czausz.

Biblioteka dziś...

W czasach gdy książka zostaje na szarym końcu za telewizją i Internetem, niezwykle ważne jest, aby wskrzeszać chęć czytania w społeczeństwie.

Dążąc za tą ideą, staramy się зараżać miłością do czytania szczególnie najmłodszych.

Cel ten realizujemy prowadząc lekcje biblioteczne, podczas których dzieci poznają świat słowa pisanego. Wspólnie czytamy bajki, ogłaszamy konkursy dotyczące lektur dla najmłodszych, pokazujemy pracę bibliotekarza, a także uczymy zasad wypożyczania książek.

Organizujemy też spotkania autorskie z popularnymi autorami prozy i liryki. Naszymi gośćmi były m.in. wspaniałe bajkopisarki: Edyta Zarebska, Wioletta Piasecka, Ewa Nowak oraz poetka Stanisława Burda.

Razem z naszymi czytelnikami zwiedzamy muzea, pobliskie biblioteki, jeździmy na spektakle do teatru czy na filmy do kina.

Każda taka styczność młodych ludzi ze sztuką przynosi wymierne korzyści w budowaniu ich wrażliwości i charakteru.

Choć książka znajduje się u nas na pierwszym miejscu, nie zapominamy, że żyjemy w świecie globalnej komputeryzacji.

Działamy w komputerowym programie *BIBLIOTEKARZ*, dzięki któremu możemy utrzymać ład i porządek dotyczący wypożyczania książek. W prosty sposób orientujemy się w stanie kont naszych czytelników, a i oni mogą łatwo dowiedzieć się np. o dostępności danej lektury i zarezerwować ją dla siebie.

Czytelnicy mają też u nas możliwość skorzystania z Internetu. Udostępniamy dla nich komputery znajdujące się w głównej sali.

W niedalekiej przyszłości...

Nie spoczywając na laurach, stawiamy na dalszy rozwój naszej działalności kulturalno-oświatowej. Planujemy gruntowną modernizację ośrodka, zwiększenie liczby imprez promujących czytelnictwo oraz aktywny udział w Programie Rozwoju Bibliotek.

Nasze starania zostają docenione nie tylko przez wiernych czytelników, władze lokalne, ale również i ministerialne. Najlepszym dowodem jest przyznanie w 2009 roku Krystynie Czausz odznaki *Zasłużony dla Kultury Polskiej*.

Kinga Zawalska

Po prostu czytaj książki

powiatowy konkurs czytelniczy

W maju 2009 roku Książnica Zamojska im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu wraz z Zarządem zamojskiego Oddziału Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich ogłosiła powiatowy konkurs czytelniczy ph. *Po prostu czytaj książki*.

Celem konkursu było przede wszystkim rozwijanie zainteresowań czytelnich, promocja czytelnictwa i mody na czytanie wśród dzieci i młodzieży, a także zachęcenie do wyrażania własnego zdania, oceny i sądów na temat czytanych książek.

Konkurs przebiegał na terenie całego powiatu, w czterech kategoriach wiekowych. Do oceny powiatowej napłynęło 170 prac w znacznej większości od dzieci i młodzieży szkoły podstawowej i gimnazjum.

Komisja konkursowa po dokładnym zapoznaniu się ze wszystkimi pracami, biorąc pod uwagę m.in.: umiejętność syntetycznego wyrażania swoich sądów w formie pisanej, atrakcyjność wypowiedzi, inwencję twórczą autorów, umiejętność zainteresowania rówieśników swoimi poglądami, atrakcyjność plastyczną oraz poprawność językową, przyznała nagrody i wyróżnienia w czterech grupach wiekowych, w kategorii plastycznej i literackiej.

Nagrody otrzymały: Justyna Korneluk i Agata Michorowska z Osiedlowego Domu Kultury *Okrągłak* w Zamościu, Karol Gruszkiewicz, Mateusz i Łukasz Naworol – uczniowie Szkoły Podstawowej w Szewni Górnej (gm. Adamów), Marta Śmialek ze Szkoły Podstawowej w Kaczórkach (gm. Krasnobród), Katarzyna Tuniak ze Szkoły Podstawowej w Grabowcu, Kacper Dudek – uczeń Szkoły

Podstawowej w Wielączy (gm. Szczepieszyn), Ewelina Tałanda reprezentująca Gminną Bibliotekę Publiczną w Radecznicy, Magdalena Kołcon i Aleksandra Koman z I Społecznej Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Zamościu, Aneta Mandziuk i Magdalena Kulik reprezentantki Filii nr 6 Książnicy Zamojskiej. Wśród nagrodzonych znaleźli się także: Ewelina Danilewicz i Elżbieta Jedynak z Gimnazjum w Zubowicach (gm. Komarów-Osada), Dominika Czuchrowska i Kamila Kowalska reprezentujące Bibliotekę w Wysokiem, Marcin Horaczek

z Gimnazjum w Cześnikach (gm. Sitno) oraz Agnieszka Wiatrzyk – gimnazjalistka ze Żdanowa.

Spśród młodzieży ponadgimnazjalnej nagrodzono Beatę Suszek – uczestniczkę zajęć kółka plastycznego działającego w Osiedlowym Domu Kultury *Okrąglak* w Zamościu oraz Agnieszkę Krępę ze Szczepieszyńska.

Przyznano również wyróżnienia za różnorodne walory nadesłanych prac. Za szczególne walory plastyczne wyróżniono prace Agaty Majder, Agaty Beda, Pauliny Soroki i Pauli Tetych rozwijających swoje umiejętności plastyczne w Osiedlowym Domu Kultury *Okrąglak* w Zamościu. Jury zauważyło także prace Karoliny Bałdygi i Grzegorza Paczewskiego z Wysokiego, Sandry Gac z Szewni Górnej, Moniki Kozłowskiej z Grabowca, Natalii Tuz z Zubowic oraz Weroniki Wierak, Blanki Maziarczyk, Pauliny Nowosad i Klaudii Łazarczyk z Zamościa.

Uczestnicy konkursu najczęściej proponowali swoim rówieśnikom książki, które wywarły na nich największe wrażenie w dzieciństwie, a więc Baśnie H. Ch. Andersena, utwory J. Tuwima, J. Brzechwy, ale też L. J. Kerna, C. S. Lewisa, A. Lindgren, N. Usenko. Starsi polecali głównie literaturę młodzieżową, poruszającą bliskie im problemy związane z okresem pierwszych miłości, rozczarowań i trudnych wyborów, m.in. książki M. Fox, M. Musierowicz, K. Siesickiej, E. Nowak, H. Kowalewskiej, A. Onichimowskiej, I. Jurgielewiczowej, L. M. Montgomery, K. Paterson. Zadziwiające jest to, jak młodzi ludzie poszukując prawdziwych wartości zwracają uwagę na rolę rodziny w życiu człowieka. Widzą problemy i zagrożenia współczesnej rodziny, potrafią też zwracać na nie uwagę w książkach, po które sięgają. Młodzi czytelnicy bardzo często wskazywali rówieśnikom książki traktujące o problemach współczesnego świata, takich jak narkomania, alkoholizm, nikotynizm czy sekty. Nie zabrakło też recenzji najpoczytniejszych serii o Harrym Potterze, Koszmarnym Karolku, Franklinie czy Księżu Edwardzie z powieści S. Meyer. Cieszy fakt, że młodzież sięga również po klasykę, o czym świadczą recenzje książek H. Sienkiewicza, A. de Saint-Exupéry'ego, a także książki A. Szklarskiego.

Wbrew powszechnym opiniom, że młodzież nie czyta książek, uczestnicy konkursu udowodnili, iż często po nie sięgają, aby – jak piszą – „przeżyć wspólną przygodę z bohaterami książki” lub odbyć „podróż w którą nie mogliby wyruszyć sami”, „przenieść się w baśniowy świat”, „ciekawie spędzić wolny czas”, „poznawać i rozwiązywać problemy rówieśników”, „znaleźć odpowiedź na nurtujące ich pytania”.

Młodzi czytelnicy twierdzą, że najczęściej interesującą książkę znajdują w bibliotece. Sięgają po nie, bo polecił kolega, wskazała bibliotekarka lub nauczyciel, zaciękała szata graficzna książki, czytał inne pozycje danego autora itp.

Uroczystość podsumowania konkursu i wręczenia nagród laureatom odbyła się 15 czerwca 2009 r. w galerii *Ekslibris* Książnicy Zamojskiej. W uroczystości uczestniczyła zamojska poetka Maria Duławska, która nie tylko pisze poezję,

ale też aktywnie upowszechnia ideę czytania i kulturę żywego słowa wśród dzieci i młodzieży. Podczas spotkania nie tylko przybliżyła publiczności swoją twórczość literacką, ale też zwracała uwagę na konieczność rozwijania kultury czytelniczej od najmłodszych lat.

Do 20 lipca najciekawsze prace prezentowane były na wystawie pokonkursowej w zamojskiej Książnicy.

Danuta Zwolińska

Spotkania integracyjne jako forma pracy z czytelnikiem niepełnosprawnym

*„Ten zwycięża, kto drugiemu
da najwięcej światła od siebie.”*

Adam Asnyk

Książnica Zamojska jest instytucją, która służy wszystkim - zdrowym i chorym, a książka pomaga przełamywać wszelkie bariery psychologiczne, jest inspiracją dla twórczości i rozwoju osobowości zarówno zdrowych, jak i niepełnosprawnych czytelników.

Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych Książnicy Zamojskiej swoją opieką czytelniczą obejmuje osoby niepełnosprawne w różnym wieku, z różnych środowisk, ośrodków, instytucji, a także ludzi starszych i osoby nie zrzeszone z miasta Zamościa i powiatu zamojskiego. Poprzez organizację różnych imprez czytelniczych stwarza możliwości osobom chorym do aktywnego i twórczego uczestniczenia w życiu kulturalnym, rozwijania swoich zainteresowań i zdolności.

Jedną z form pracy z czytelnikiem niepełnosprawnym są spotkania integracyjne, w których biorą udział osoby niepełnosprawne z różnych środowisk np. niewidomi, a także osoby zdrowe.

Na szczególną uwagę zasługuje wieloletnia współpraca z Oddziałem Lubelskiego Okręgu Polskiego Związku Niewidomych w Zamościu.

Dzięki tej współpracy, w siedzibie Oddziału prowadzony jest punkt biblioteczny książki „mówionej”. W ramach działalności tego punktu, raz w tygodniu o godz. 10.00 w świetlicy organizowane są spotkania integracyjne przy ciastkach i herbacie dla niewidomych i słabowidzących (tzw. „spotkania czwartkowe”). Biorą w nich udział nie tylko członkowie Związku z miasta Zamościa, ale również z terenu woj. lubelskiego. Są to osoby dorosłe w przedziale wiekowym od 40 do 88 lat. Podczas spotkań przedstawiane są montaże literackie, czytana jest proza, utwory poetyckie, artykuły z prasy dla niewidomych, organizowane są pogadanki i dyskusje na tematy literackie, ale również dotyczące spraw i problemów tej grupy osób.

Biorący udział w spotkaniach bardzo chętnie przygotowują się do różnych występów: konkursowych (recytatorskich, wokalnych), ale także okolicznościowych (np. humoru ludowego), prezentacji skeczy, monologów z okazji dnia św. Andrzeja bądź końca karnawału. Jest także czas na dzielenie się własną twórczością, a podczas wspólnego śpiewania zapomina się o kłopotach i problemach codziennego życia. Przyjazne uśmiechy, pozytywny stosunek do otaczającego świata i blizniego, pomimo dysfunkcji wzroku i innych dolegliwości

zdrowotnych, napędza każdego pewną dozą optymizmu i dodaje sił witalnych wszystkim uczestnikom spotkania

Niepełnosprawność nie przeszkadza w tworzeniu. Dowodem na to są literackie spotkania niepełnosprawnych twórców z Zamościa i regionu, które odbywają się w Ośrodku Czytelnictwa Niepełnosprawnych. W latach 2007 i 2008 były to warsztaty literackie prowadzone przez psycholog i poetkę p. Marię Madej z Lublina. Ostatnie spotkanie z tego cyklu (siódme z kolei) odbyło się 30 września br.

Twórcy biorą w nich aktywny udział, czytają ostatnio napisane wiersze i prace pisane prozą dotyczące bardzo różnej tematyki: wspomnień z dzieciństwa przeżyć miłosnych, opisów krajobrazu, refleksji modlitewnych... Po ich przedstawieniu, uczestnicy spotkania wyrażają swoje opinie na temat zaprezentowanych utworów.

Dzięki możliwości twórczego zaprezentowania się środowisku, utwory, które często pisane są „do szuflady” mogą ujrzeć światło dzienne. Podzielenie się z in-

nymi własną twórczością owocuje podniesieniem własnej samooceny, co w przypadku osób niepełnosprawnych jest szczególnie ważne.

Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych organizuje również spotkania integracyjne popularyzujące twórczość artystyczną i teatralną młodzieży i dzieci – podopiecznych ośrodków edukacyjno-terapeutycznych z miasta Zamościa i powiatu.

Aktorami są osoby w różnym wieku i z różną niepełnosprawnością: z porażeniem mózgowym, z upośledzeniem umysłowym, głuchoniemi, niedowidzący i poruszający się na wózkach inwalidzkich. Różne są też sposoby przekazywania treści sztuki: werbalne i pozawerbalne (gestem, mimiką, językiem migowym i za pomocą urządzeń wspomagających mowę). Głównym celem tych spotkań teatralnych jest promowanie książki i rozwijanie aktywności twórczej wśród czytelników niepełnosprawnych, a także prezentowanie ich osiągnięć w środowisku ludzi zdrowych. Jest to ważne, zwłaszcza dla młodzieży i dzieci, które uczą się w ten sposób akceptacji i tolerancji wobec innych. Dlatego też uczestnikami tych spotkań są nie tylko osoby niepełnosprawne, ale także zdrowe.

W roku 2008, dzięki finansowemu wsparciu Ministra kultury i Dziedzictwa Narodowego, w siedzibie Książnicy Zamojskiej od kwietnia do czerwca odby-

wał się przegląd sztuk teatralnych pod nazwą „Wiosna Teatralna Niepełnosprawnych”. Wystawiono m.in. „Królową Śnieżkę” i „Małego Księcia”.

W 2009 roku młodzież gimnazjalna ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Zamościu zaprezentowała sztukę „Demeter i Kora” na podst. „Mitologii” Parandowskiego (reżyseria – Ewa Kułaj, oprac. muzyczne – Barbara Wiatrzyk, scenografia – Violetta Lewandowska). Impreza miała miejsce 26 maja w Galerii *Ekslibris* Książnicy Zamojskiej.

Odbywają się także spotkania autorskie z pisarzami i ciekawymi ludźmi. Były spotkania m.in. z Violetą Piasecką, Zbigniewem Dmitrocią, Janem Longinem Okoniem, a także z podróżniczką Ewą Będziejewską-Gruszką.

W 2008 roku na zakończenie „Wiosny Teatralnej Niepełnosprawnych” odbyło się spotkanie z aktorką Olsztyńskiego Teatru Lalek Anną Sylwią Kukulowicz, absolwentką Warszawskiej

Akademii Teatralnej, Wydziału Sztuki Lalkarskiej w Białymstoku.

Podczas spotkania wykorzystywała różne formy przekazu: zdjęcia ze spektakli teatralnych, fragmenty sztuk wyświetlane na projektorze filmowym; czytała także prozę S. Mrożka, dając tym samym próbkę swoich możliwości aktorskich.

Szczególnie ważne są spotkania z twórcami, którzy pomimo swojej niepełnosprawności spełniają swoje marzenia i odnoszą sukcesy.

Taką osobą jest niewidomy poeta Szczepan Karaś z Łecznej k. Lublina, który w swoim dorobku twórczym ma tomik poezji *Do Przyjaciela*. Pomimo porażenia mózgowego ćwiczy karate, jeździ na nartach i ukończył Szkołę Muzyczną im. T. Szeligowskiego w klasie fortepianu. Swoją osobowością, determinacją i siłą charakteru wzbudził podziw nawet wśród zdrowych uczestników spotkania.

W roku bieżącym miało miejsce spotkanie ph. „Odkrywamy drzemiące w nas zdolności” z okazji wystawy prac plastycznych 12-letniego Andrzeja Szymańskiego, niepełnosprawnego ucznia Miejskiego Zespołu Szkół z Klasami Integracyjnymi w Biłgoraju.

Andrzej na spotkaniu opowiedział o swojej pasji, jaką jest malowanie. Może ją rozwijać dzięki stypendium ufundowanemu przez Fundusz Lokalny Ziemi Biłgorajskiej. Bezpośrednim sponsorem tego stypendium w ramach fundacji jest prof. Janusz Solski, wykładowca Akademii Medycznej w Lublinie.

Na spotkaniu była obecna również mama Andrzeja, Jadwiga Szymańska, która podzieliła się swoją twórczością poetycką z tomiku *Spójrz na świat inaczej*, opowiedziała o sukcesach syna i swoich.

Od ubiegłego roku odbywają się spotkania przybliżające problemy osób niemówiących. W 2008 r. spotkanie przebiegało pod hasłem „Komunikacja dzieci niemówiących za pomocą urządzeń wspomagających”. W programie znalazła się pogadanka na temat umiejętności czytania i pisanie tych osób wygłoszona przez p. Agnieszkę Pilch.

Były zaprezentowane książki i urządzenia wspomagające mowę specjalnie przystosowane do nauki dla osób niemówiących. Dla zilustrowania osiągnięć w tej dziedzinie dzieci niemówiące przedstawiły inscenizację „Katar” na podstawie wiersza J. Brzechwy w reżyserii Agnieszki Pilch i Ewy Kondrakiewicz.

W r. 2009 spotkanie takie odbędzie się w listopadzie ph. „Otwórzmy drzwi zamkniętego świata dzieci niemówiących”. Imprezie towarzyszyć będzie wystawa książek i pomocy metodycznych przystosowanych do nauki i ułatwiających kontakt z dziećmi niemówiącymi.

W pracy i kontaktach z osobami niepełnosprawnymi najważniejsza jest serdeczność i szczerłość. Kiedy czują akceptację i zainteresowanie tym, co robią, otwierają się, pokazując wewnętrzne piękno i niezwykle bogate pokłady twórczych możliwości.

Kluczem do wszystkich serc jest dobroć człowieka, która pokonuje wszelkie bariery psychologiczne; czekają na nią wszyscy, a szczególnie osoby niepełnosprawne.

Danuta Wójcik

Wakacje z „Zakamarkami”

Astrid Lindgren, Gösta Knutsson i Selma Lagerlöf to sztandarowe nazwiska szwedzkiej literatury dziecięcej i na ogół jedyne znane polskim czytelnikom. Dzięki oficynie wydawniczej „Zakamarki”, działające od niedawna na polskim rynku, czytelnicy naszego kraju mogli poznać także twórczość innych szwedzkich autorów.

Na publikacje „Zakamarków” zwróciliśmy uwagę po bardzo pozytywnych opiniach „Guliwera” – czasopisma krytycznego o literaturze dla dzieci i młodzieży. Z oceną tą trudno nam się nie zgodzić. „Zakamarki” rzeczywiście proponują młodemu odbiorcy niezmiernie wartościowe książki, w których niebanalna treść współgra z wysmakowaną ilustracją. Teksty są oszczędne w słowach, ilustracja stanowi drugą narrację dopełniającą treść utworu. Ponadto, są to pozycje starannie i estetycznie wydane. Szwedzcy autorzy nie moralizują, nie wskazują młodemu czytelnikowi jedynie słusznych rozwiązań, biorą dziecko w obronę, przyznając mu prawo do własnego zdania. W teksty książek „Zakamarków” wpisują się takie wartości, jak tolerancja i szacunek dla człowieka. Nie są

one pozbawione humoru, a humor ten podobać się może dzieciom i dorosłym. Poza tym, jest to wspaniała literatura do wspólnego głośnego czytania dzieciom, stanowiąca dużą inspirację w pracy z młodym czytelnikiem.

Chcąc czytelnikom Oddziału dla Dzieci i Młodzieży Książnicy Zamojskiej przybliżyć tę cenioną literaturę, zaprosiliśmy ich na wakacyjny cykl imprez ph. „Literacka podróż do Szwecji”. Z dziećmi spotykaliśmy się dwa razy w tygodniu podczas dwugodzinnych zajęć. Każde spotkanie rozpoczynaliśmy od głośnego czytania książki, potem w oparciu o tekst literacki organizowaliśmy konkursy, zabawy edukacyjne i ruchowe, dużo przy tym dyskutując na temat czytanych książek. Z repertuaru wydawniczego „Zakamarków” wybraliśmy te pozycje, które pozwoliły nam na poruszanie się w różnorodnej tematyce.

Aby dać obraz tego, co działo się w naszej bibliotece podczas tegorocznych wakacji, wybrałam kilka najciekawszych przykładów, zarówno ze względu na czytane książki, jak i związane z nimi zajęcia.

Książkami, które w bibliotece robią prawdziwą furorę, są opowieści o Mamie Mu, których autorami są Jujja i Tomas Wieslander. Ta nieobliczalna krowa zamiast żuć trawę bierze przykład z dzieci i buduje domek na drzewie albo huśta się na huśtawce lub też zjeżdża na sankach. Ze względu na niesamowitą dawkę humoru i niezwykle sugestywne ilustracje cenionego szwedzkiego ilustratora Svena Nordqvista wybraliśmy do czytania książkę *Mama Mu buduje*. Mama Mu nie mając narzędzi, postanawia zbudować domek na drzewie. I bynajmniej nie po to, by w nim zamieszkać. Gdy go zbudowała, grzecznie wróciła do swojej obórki. *Mamę Mu* czytało się wspaniale. Dzieci żywo reagowały na swoisty dowcip zawarty w tej książce, śledziły prezentowane przez bibliotekarza ilustracje. Zajęcia, jakie przygotowaliśmy dla nich, bardzo je poruszyły, a budowa domu z kartonowych pudeł pochłonęła je bez reszty. Z zapalem meblowały sypialnię, łazienkę i kuchnię, a gdy poszczególne piętra domu były gotowe, ustawiliśmy je jedno na drugim, nakryliśmy dachem i wywiesiliśmy napis, będący cytatem z czytanej książki:

„*To nic, że gwóźdź
jest krzywo wbity.*

Domek i tak jest znakomity!”

Maksyma Mamy Mu bardzo nam przypadła do gustu. To mądre słowa warte popularyzowania, zwłaszcza wśród malkontentów.

Książka Asy Lind *Piaskowy Wilk* nie jest śmieszna, chociaż niepozbawiona humoru. To pozycja bardziej filozoficzna, pełna troski o dziecko. Opowiada o Karusi, która nie znajdując w rodzicach pełnego zrozumienia, wymyśla sobie przyjaciela. Piaskowy Wilk jest jej powiernikiem, nauczycielem, przewodnikiem po świecie. Dziecko spędza z nim urocze chwile na plaży, bawiąc się, pracując, odgadując zagadki. Książka, w której rzeczywistość miesza się z fantazją, a klimatu dopełniają finezyjne rysunki Kristiny Digman, jest lekturą nie tylko dla dzieci. Autorka sygnalizuje rodzicom, że nie zawsze muszą mieć rację. Czytaniu tego utworu towarzyszyły różne zabawy, jakie przygotowaliśmy dla naszych czytelników. Wzorem bohaterów książki podjęliśmy się wykonania pracy „nic”, zastygając w przeróżnych pozach. Podjęliśmy także wysiłek umysłowy, znajdując odpowiedzi na najbardziej nieprawdopodobne pytania. Poza tym, każde z dzieci w swojej wyobraźni stworzyło portret Piaskowego Wilka i obraz ten przy pomocy pędzla i farb przelało na karton. Akwarelowe wilki były fantastyczne i bajecznie kolorowe.

Twórczość Ulfa Starka charakteryzuje prostota stylu i niesamowity ładunek humorystyczny. Autor pokazuje, jak dużą rolę w odbieraniu świata pełni wyobraźnia. Taką książką jest w dorobku pisarza pozycja *Jak tata pokazał mi wszechświat*. Fabuła tej książeczki jest nieskomplikowana. Ojciec zabiera syna poza miasto, by pokazać mu gwiazdy i inne ciała niebieskie. Dorosły uparczywie tłumaczy dziecku, co to jest wszechświat. Malutki Ulf zupełnie tego nie

rozumie i zamiast w gwiazdy patrzy na pelzającego ślimaka i kołyszące się źdźbło trawy. Łąka, po której pełźnie ślimak, jest dla niego całym wszechświatem. Jest szczęśliwy i bardzo zadowolony z tej wycieczki. Ojciec wprost przeciwnie. To kolejna książka w dorobku „Zakamarków” adresowana również do rodziców. Ulf Stark broni prawa dziecka do postrzegania rzeczywistości własną dziecięcą wyobraźnią. Dopełnieniem treści książki są skromne ilustracje Evy Eriksson. Lektura tej pozycji zmotywowała nas do zorganizowania konkursu plastycznego ph. *Makrokosmos*. Nasi czytelnicy w przeciwieństwie do małego bohatera książki skupili się na tym, co kryją przestworza. Przy użyciu kalki maszynowej i żelazka stworzyli prawdziwie kosmiczne prace, na których można było zobaczyć gwiazdy, planety, komety, pojazdy kosmiczne, drogę mleczną i gwiazdny pył. Niektórzy dostrzegli nawet planetę Małego Księcia. To oczywiście kwestia wyobraźni naszych czytelników.

Pija Lindenbaum swojej bohaterce Nusi poświęciła kilka książek. Są to pełne znaczeń historyjki, w których autorka, wnikając w psychikę dziecka, ukazuje dziecięcy sposób myślenia. Oszczędny tekst harmonizuje z obrazem, którego twórczynią jest sama pisarka. Pija Lindenbaum ze swobodą i rozmachem operuje barwami, zestawiając je w niespotykany sposób. Kolorem buduje nastrój. Do czytania wybraliśmy książkę *Nusia i bracia łosie*, w której będąca jedynaczką dziewczynka zazdrości rówieśnikom rodzeństwa. Zaprasza więc do domu trzy łosie, które demolują jej mieszkanie, nie mając pojęcia o zabawie, a tym bardziej o zasadach dobrego wychowania. Publikacja ta pozwoliła nam na zorganizowanie ciekawej imprezy na temat *savoir-vivre'u*. Dzieci poprzez zabawę uczyły się dobrych manier i właściwego zachowania. Wiedza, jaką nabyli uczestnicy zajęć z pewnością zaowocuje w przyszłości i pozwoli im uniknąć takich gaf, jakie popełniły łosie.

Książka Ingelin Angerborn *Gdybym nie pomyliła psów*, zgrabnie zilustrowana przez Magdę Chodorowską, jest pozycją ciepłą i zabawną. Pod opowiedzianą z humorem historią o tym, jak Tilda pomyliła chichuachę z labradorem, kryje się druga, psychologiczna warstwa tej książki. Autorka porusza temat osamotnienia dziecka pozbawionego bliskości jednego z rodziców, pokazuje, jak dziewczynka stopniowo nabiera odpowiedzialności i uczy się rozwiązywania problemów. Pomyłka Tildy stała się dla nas bodźcem do zorganizowania konkursu plastyczno-literackiego poświęconego rasom psów. By nikt już nie mylił psów, stworzyliśmy *Psią księgę*, do której dzieci przygotowały ilustracje i opisy najpopularniejszych ras psów. Nie mogło oczywiście zabraknąć chichuachy.

Martin Widmark jest autorem serii przygodowych książek, których bohaterami są Maja i Lasse. Młodociani detektywi zakładają biuro detektywistyczne i rozwiązują tajemnicze zagadki. Zaletą tych utworów jest dynamiczna i wciągająca akcja. To pozycja w sam raz dla dzieci, które uwielbiają łamigłówki. Dużą ozdobę tych książek stanowią prześmieszne czarno-białe ilustracje Heleny Wil-

lis. Do głośnego czytania wybraliśmy książkę *Tajemnica diamentów*. W oparciu o jej treść przygotowaliśmy dla dzieci szereg konkurencji, w których wykazać się mogły logicznym myśleniem, sprytem i dociekliwością. Zapewne niejeden nasz czytelnik odkrył w sobie żyłkę detektywistyczną. Zabawy te dostarczyły dzieciom mnóstwo wrażeń i zachęciły ich do sięgnięcia po kolejne tomiki z cyklu Biuro Detektywistyczne Lassego i Mai. Zauważyliśmy, że były to najczęściej wypożyczane zakamarkowe książki. Nie dziwi nas to, ponieważ w Szwecji książki Widmarka znajdują się na pierwszych miejscach list bestsellerów.

Na imprezę finałową kończącą wakacje wybraliśmy radosną książkę Evy Susso *Binta tańczy*. Malarskie tło dla lakonicznego, ale bardzo wymownego tekstu jest dziełem francuskiego grafika Benjamina Chauda. Zastosowanie ciepłych kolorów spełnia tu określoną funkcję. Barwy implikują nastrój tego utworu. Całość tworzy edytorskie cacko. Ta urzekająca książeczka zainspirowała nas

do... tańca. Szwedzki taniec wykonany przez 30-osobową grupę dzieci był dla nas prawdziwym wyzwaniem, tym bardziej, że grupa nie mieściła się w naszej sali zabaw. Przenieśliśmy się więc z muzyką na hol, potem na świeże powietrze, gdzie mogliśmy kontynuować próby. Udało się. Nasi podopieczni na oczach zdziwionych czytelników Książnicy Zamojskiej zatańczyli szwedzki taniec ludowy według opracowanej przez nas choreografii.

Wakacyjnym imprezom towarzyszyła wystawa „Zakamarki” dzieciom, prezentująca dorobek wydawniczy tej oficyny. Oprócz utworów wspomnianych już autorów, zaprezentowaliśmy książki Görel Kristiny Näslund, Anny-Clary Tidholm, Evy Eriksson, Barbro Lindgren, Catariny Kruusval oraz wydane w nowej szacie graficznej książki Astrid Lindgren. Nie zabrakło również fabularyzowanej biografii Lindgren *Przygody Astrid - zanim została Astrid Lindgren* autorstwa Christiny Björk, wydanej dla uhonorowania 100. rocznicy urodzin tej wielkiej szwedzkiej pisarki. Książki obu ostatnich autorek czytaliśmy również podczas wakacji, łącząc czytanie z konkursami plastycznymi i zabawami edukacyjnymi. Dzieci malowały Madikę, Lotte, Pippi i jej przyjaciół, wymyślały w formie komiksu nowe psoty małej Idy, stworzyły papierową Smalandię – wyspę Emila. Spotkanie z bohaterami książek Astrid zakończyliśmy Wielką Bullerbynadą.

gustów czytelniczych, wyrabianie dobrego smaku literackiego i estetycznego. Zainteresowanie, jakie nasi czytelnicy okazali tym wydawnictwom mobilizuje nas do śledzenia zapowiedzi wydawniczych i uzupełniania zbiorów bibliotecznych o nowe publikacje tej oficyny.

Literacka podróż do Szwecji okazała się niezwykle kształcąca, pełna wrażeń i nowych doznań. Dzieci z pewnością wyniosły z niej znajomość literatury szwedzkiej, a nazwa „Zakamarki” będzie kojarzona przez nie z wydawcą dobrej literatury o pięknej szacie graficznej i doskonałej pod względem edytorskim. Propozycje „Zakamarków” z pewnością będą miały wpływ na kształtowanie

Joanna Kołtun

Wakacje 2009 w zamojskich filiach

Tradycyjnie już jak każdego roku, filie biblioteczne Książnicy Zamojskiej im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu przygotowały zajęcia dla dzieci i młodzieży w okresie wakacji.

Celem wakacyjnych spotkań była dobra zabawa, zainteresowanie książką i biblioteką oraz zapewnienie bezpieczeństwa i opieki w czasie wolnym od nauki.

Zajęcia były zróżnicowane w poszczególnych filiach i cieszyły się dużym powodzeniem, o czym świadczy fakt, że uczestniczyło w nich łącznie 1014 dzieci.

Filia nr 1 przygotowała program pod hasłem „**Bibliowakacje 2009**”. Zajęcia odbywały się w bibliotece w każdy wtorek i środę. Dzieci mogły posłuchać głośnego czytania, wziąć udział w różnego rodzaju konkursach oraz grach i zabawach.

Wybór książki E. Chotomskiej pt. „Pamiętnik Felka Parerasy” okazał się prawdziwym „strzałem w dziesiątkę”. Przygody sympatycznego kundla podobały się wszystkim dzieciom – i młodszymi i starszym.

Zorganizowano także zajęcia plastyczne „Tęczowy świat”, „Wyprawa nie tylko nad morze”, „Sylwetka psa Parerasy”, na których dzieci wykonywały różnymi technikami bardzo ciekawe prace. Najlepsze zostały zaprezentowane na wystawie w bibliotece. Do obejrzenia prac dzieci zapraszały rodziców, rodzeństwo i znajomych.

Na zakończenie letnich spotkań uczestnicy otrzymali nagrody rzeczowe (przybory szkolne, zabawki, książeczki), które ufundowała Spółdzielnia Mieszkaniowa im. Jana Zamoyskiego w Zamościu.

Nad całością realizacji programu czuwały panie: Elżbieta Radziejewska – kierownik Filii nr 1 i Anna Blonka.

Zajęcia w **Filii nr 2** przebiegały pod hasłem „**Wakacje w bibliotece: Wspólne czytanie – z wiedzą spotkanie**”. Dzieci w każdy wtorek i czwartek mogły brać udział w konkursach językowych i plastycznych, w spotkaniach głośnego czytania książek i zabawach.

Zajęcia prowadzono w siedmiu cyklach tematycznych:

- „Zachowane w pamięci” – wystawy rocznicowe,
- „Stacja bajeczkowo” – konkursy plastyczne,
- „Bajki pomagajki – radzę sobie z emocjami” – cykl pogadanek z wykorzystaniem bajki jako terapii,
- „Książka na piątkę” – głośne czytanie w bibliotece,
- „Książnica – wiedzy skarbnica” – rozwiązywanie quizów, krzyżówek, zabawy edukacyjne z wykorzystaniem komputera,
- „Tajemnice języka w wierszach i wierszykach” – konkursy językowe,

- „Woluminki” – konkurs czytelniczy.

Każde spotkanie kończyło się otrzymaniem przez dzieci drobnych upominków i słodkiego poczęstunku.

Pomysłodawczyniami wakacyjnych atrakcji były panie: Elżbieta Szykuła – kierownik Filii nr 2 i Jadwiga Kucharska.

Wakacje 2009 w **Filii nr 3** przebiegały pod hasłem „**Pływanie w książkowym oceanie**”. Dzieci w każdy wtorek i czwartek mogły brać udział w głośnym czytaniu ciekawych książek, konkursach, grach i zabawach.

Cały program wakacyjnych spotkań podzielony został na trzy główne cykle:
- „Koty, psoty... i coś jeszcze” - zajęcia dotyczyły książek Tomasza Trojanowskiego. Dzieciom czytano głośno wybrany fragment, a następnie odbywały się zajęcia plastyczne, nawiązujące do przeczytanej treści. Dzieci wykonywały prace w różnych technikach, wykorzystując rysunek, origami, wyklejanki czy masę solną. W ten sposób powstały wspaniałe prace, które ozdobiły bibliotekę.

- „Spacerkiem po Zamościu” - cykl zajęć oparty na książkach Izabeli Winiewicz-Cybulskiej, promujących Zamość i jego historię. Podsumowaniem zajęć był konkurs czytelniczy „Czy znam swoje miasto?” Na zorganizowanych zajęciach plastycznych powstały piękne herby Zamościa.

- „Kalejdoskop książkowy” - cykl spotkań promujących polską literaturę współczesną. Głośne czytanie połączone było zawsze z zajęciami plastycznymi, pogadankami, grami i zabawami.

Program wakacyjny przygotowały i prowadziły panie: Beata Węclawik – kierownik Filii nr 3 i Joanna Żuk. Praca z dziećmi była wprawdzie dla nich nowym wyzwaniem, ale długoletnie doświadczenie i ogromne zaangażowanie pani Beaty, pomogły w realizacji nowych zadań.

Filia nr 4 przygotowała dla dzieci program biblioteczny pod hasłem „**Wesoła wakacyjna biblioteka**”. Uczestnicy brali udział w różnego rodzaju konkursach:

- plastycznych: „Miniorigami – kolorowy papierowy świat”, „Odkrywamy kosmos”, „Barwy lata”, „Moja maskotka”,
- konkursach wiedzy ogólnej: „Miliard w rozumie”, „Prawda czy fałsz”,
- geograficznym: „Wakacyjna podróż po mapie”,
- krzyżówkowym: „Jak się ze mną poznali ci co w książkach mieszkali”.

Dzieci bardzo chętnie rozwiązywały krzyżówki, zagadki i grały w gry planszowe. Dużą popularnością cieszył się komputer. Ponadto przygotowano projekcje najlepszych filmów.

Zajęcia były ciekawe, a każde spotkanie kończyło się wręczeniem dzieciom nagród. Program wakacyjny przygotowały i poprowadziły panie: Anna Wróbel – kierownik Filii nr 4 i Bernardyna Kowalczyk.

Wakacyjny program dla dzieci przygotowała również **Filia nr 6**. Zajęcia odbywały się pod hasłem „**Małe i duże egzotyczne podróże**”. W każdy wtorek i czwartek dzieci uczestniczyły w różnorodnych zabawach. Wśród zajęć nie zabrakło głośnego czytania, zajęć plastycznych i projekcji filmów. Dzieci bardzo chętnie poznawały nowe techniki plastyczne, wykorzystując różnorodne materiały tworzyły niezwykle prace, które były prezentowane w holu biblioteki. Wśród najciekawszych zajęć wyróżnić należy:

- „Podmorska kraina – kolaż”,
- „Pastelowe zwierzaki – nowe techniki plastyczne”,
- „Piranie atakują”,
- „Maski z Czarnego Łądu.

Dzieci biorące udział w zajęciach otrzymały drobne upominki i słodczyce. Nad całością realizacji programu czuwały panie: Alicja Nizioł – kierownik Filii nr 6 i Renata Michalik.

Zajęcia prowadzone przez zamojskie biblioteki cieszą się coraz większym zainteresowaniem wśród uczestników. Z pewnością również w przyszłym roku filie przygotują dla dzieci spędzających wakacje w domu i dla odwiedzających nasze miasto mnóstwo atrakcji.

Zapraszamy za rok!!!

Anna Pietrynka

Otwieramy bramy zamojskich fortyfikacji

Wystawa „Otwieramy bramy zamojskich fortyfikacji” (1-30 września 2009) została zrealizowana w ramach obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa 2009. Prezentuje historię miasta i Twierdzy Zamość od początków ich istnienia aż do czasów współczesnych.

Ekspozycja została przygotowana w oparciu o zbiory własne Książnicy Zamojskiej:

- książki w całości poświęcone historii i budowie fortyfikacji;
- wydawnictwa o szerszym spektrum tematycznym, w których zostały ujęte dzieje Twierdzy i fortyfikacji naszego miasta;
- mapy, plany, zbiory specjalne – pocztówki z okresu międzywojennego i powojennego;
- artykuły w publikacjach takich jak „Konserwatorska Teka Zamojska”;
- artykuły ukazujące się w prasie lokalnej, poświęcone rewitalizacji fortyfikacji zamojskich.

Doskonałym uzupełnieniem ekspozycji są fotografie miasta autorstwa p. Stanisława Orłowskiego, pokazujące jak zmieniały się mury zamojskich fortyfikacji przez ostatnie 30 lat

Całość wystawy jest spięta klamrą bibliografii tematycznej.

Anna Rychter

O konkursie ekologicznym *Pamiętajcie o ogrodach...*

30 marca 2009 r. Książnica Zamojska rozpoczęła realizację zadania służącego edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży. Była nim IX edycja konkursu o tematyce ekologicznej przebiegającej ph. „Pamiętajcie o ogrodach...”.

Celem przedsięwzięcia było rozwijanie i popularyzacja wśród dzieci i młodzieży kultury proekologicznej poprzez prezentację obszarów i miejsc o wysokich walorach przyrodniczych, krajoznawczych i turystycznych; zachęcenie do działalności artystycznej, będącej wyrazem fascynacji naturą; rozwijanie w młodych ludziach właściwej postawy, która objawia się miłością do przyrody, poszanowaniem jej oraz harmonijnym z nią współżyciem.

Konkurs realizowany był na terenie naszego regionu. Przedsięwzięcie zostało rozpropagowane głównie przez biblioteki publiczne działające na terenie Zamojszczyzny oraz na stronie internetowej Książnicy Zamojskiej. Prowadzono także reklamę wizualną (regulamin, zaproszenia) w publicznych placówkach bibliotecznych oraz szkołach w mieście i całym regionie.

Uczestnicy konkursu startowali w czterech kategoriach wiekowych: dzieci, młodzież szkół podstawowych, młodzież gimnazjalna i ponadgimnazjalna.

Zadaniem uczestników było przedstawienie pracy plastycznej (grupa dzieci najmłodszych) lub maksymalnie czterech fotografii (starsze grupy wiekowe) o tematyce przyrodniczej – wcześniej niepublikowanych i nienagrodzonych w innych konkursach.

Zgodnie z harmonogramem termin składania prac upłynął 15 maja 2009 r. Fascynujący świat przyrody był inspiracją twórczą dla sporej grupy dzieci i młodzieży z naszego regionu. Ogółem w konkursie wzięły udział 133 osoby i powstało 245 prac. Oceny prac konkursowych dokonała komisja powołana przez organizatora. Ogłoszenie wyników nastąpiło 16 czerwca 2009 r. W tym dniu odbyło się uroczyste podsumowanie konkursu, podczas którego m.in. zaprezentowano pokaz multimedialny „Parki krajobrazowe naszego regionu” z komentarzem pani Małgorzaty Ciuryło, pracownika Zespołu Parków Krajobrazowych w Zamościu.

Ogółem w konkursie nagrodami uhonorowano 52 osoby. Przyznano 20 nagród głównych i 32 wyróżnienia. Osoby nagrodzone i wyróżnione otrzymały cenne nagrody: plecaki turystyczne, walizki turystyczne, śpiwory i maskotki oraz dyplomy pamiątkowe.

Podczas podsumowania konkursu otwarta też została wystawa pokonkursowa ph. „Pamiętajcie o ogrodach...” Zaprezentowano na niej wszystkie nagrodzone i wyróżnione prace plastyczne i fotograficzne. Ogółem wystawa obejmowała 20 plansz.

Materiałem dokumentującym zrealizowane zadanie jest wydawnictwo po-konkursowe ph. „Pamiętajcie o ogrodach...”. Prezentacja niniejszej publikacji odbyła się również podczas podsumowania konkursu.

W kontekście rozszerzającego się i pogłębiającego kryzysu ekologicznego konieczne jest podejmowanie wszechstronnych i powszechnych działań wychowawczych, zmierzających do kształtowania nowego sposobu pojmowania, przeżywania, wartościowania i użytkowania przyrody.

IX edycja konkursu ekologicznego zrealizowała zamierzone cele. Uczestnicy konkursu udowodnili, że sprawy ochrony środowiska naturalnego są im nie-zmiernie bliskie.

Bogumiła Kasprzak

Spotkania z książką historyczną w Bibliotece Pedagogicznej w Zamościu

12 stycznia 2009 r. z inicjatywy Biblioteki Pedagogicznej w Zamościu i Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Lublinie odbyło się pierwsze z cyklu dziesięciu spotkań autorskich pod wspólnym hasłem: „Spotkania z książką historyczną”.

Bohaterem pierwszego spotkania był dr Jacek Witold Wołoszyn (pracownik Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu), który jest autorem książki *Chronić i kontrolować. UB wobec środowisk i organizacji konspiracyjnych młodzieży na Lubelszczyźnie (1944–1956)*.

Autor przedstawił zebrany wyniki swoich kilkuletnich badań. Na szerokim tle procesów historycznych zachodzących w tamtym czasie w Polsce, scharakteryzował plany nowej władzy względem młodzieży, zarówno w warstwie założeń ideologicznych, jak i metod ich wdrażania. Jak podkreślał – młodzi mieli stać się budowniczymi nowego, socjalistycznego ładu.

W prezentowanej książce opisał działalność młodzieży i przeciwdziałanie organów represji na terenie powiatów: biłgorajskiego, hrubieszowskiego, tomaszowskiego i zamojskiego. Kilkakrotnie podkreślał, że na terenie Lubelszczyzny, Zamość był trzecim – po Lublinie i Białej Podlaskiej – ośrodkiem, w którym zaktywizowało się tak dużo osób w organizacjach niepodległościowych. Wymieniał przesłanki, jakimi kierowały się nastolatki, decydując się na przynależność do nieformalnych grup, przywoływał miejsca i nazwy placówek, gdzie je tworzone, podkreślając, że wchodziły do nich osoby pochodzące ze wszystkich grup społecznych. Wskazał patrona oraz wzorzec, do którego nawiązywała i odwoływała się młodzież, wymieniał formy aktywności, jakie podejmowała w ramach ruchu oporu przeciw komunistom.

Charakteryzując działania członków aparatu UB omówił ich różnorodność narodową, społeczną, przesłanki podejmowania takiej pracy. Podkreślił brutalność prowadzonych przesłuchań i metod uzyskiwania oczekiwanych zeznań także od osób niewinnych (jako przykład podał wymuszenie od uczniów z Tomaszowa Lubelskiego zeznań, z których wynikało, że istnieje i działa organizacja, której w rzeczywistości nie było).

Wymienił konsekwencje, jakie spotykały młodzież: relegowanie ze szkół, zakaz zdawania matury, a w konsekwencji podjęcia studiów, ofiary – wśród nich syna znanego lekarza, regionalisty. Autor przywoływał nazwiska wielu osób, omawiając ich udział w określonych organizacjach lub zdarzeniach, jakie miały miejsce w różnych miejscowościach. Fakt, że były wśród nich miejscowości znane uczestnikom spotkania poruszał i uświadamiał zebranym różnicę warunków w jakich żyły pokolenia naszych dziadków i rodziców oraz pokolenie młodzieży.

W spotkaniu autorskim z dr. Jackiem Wołoszynem udział wzięli przedstawiciele mediów, słuchacze Uniwersytetu III Wieku w Zamościu, nauczyciele bibliotekarze z Hrubieszowa, Tomaszowa i Zamościa. Uczestnicy spotkania zadali autorowi szereg pytań dotyczących m.in. budowania sieci aparatu represji tuż po doświadczeniach II wojny światowej, okoliczności tworzenia organizacji młodzieżowych na terenie Zamościa i okolic czy wsparcia tychże organizacji ze strony Kościoła.

Na zakończenie spotkania autor ofiarował Bibliotece Pedagogicznej w Zamościu egzemplarz swojej książki.

Warto nadmienić, że Biblioteka Pedagogiczna w Zamościu posiada w swoich zasobach i oferuje nauczycielom i uczniom informator *Oferta edukacyjna Biura Edukacji Publicznej IPN* oraz *Teki Edukacyjne IPN*, zaś wszystkim zainteresowanym - *Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej*.

Spotkaniu towarzyszyła też wystawa, na której prezentowano inne opracowania tej problematyki (książki, artykuły i filmy).

Oprac. Alina Kierepka

Dnia 23 lutego w ramach cyklicznych „Spotkań z książką historyczną” odbyło się spotkanie z dr Rafałem Wnukiem, autorem książki *Za pierwszego Sowietu. Polska na Kresach Wschodnich II Rzeczypospolitej (wrzesień 1939 - czerwiec 1941)*.

Książka została uhonorowana nagrodą krajową „Przeglądu Wschodniego” za rok 2007 (XV edycji jubileuszowej).

Spotkanie rozpoczęła projekcja filmu „Za pierwszego Sowietu”, przygotowanego przez OTV Lublin dla TVP Polonia. Projekcja filmu miała na celu wprowadzenie w tematykę spotkania i przybliżenie zrozumienia uwarunkowań historycznych tamtego czasu i tamtych miejsc. Mieszkańcy ziem wschodnich II RP jako pierwsi doświadczyli, czym jest komunistyczne państwo. Wielu z nich nie pogodziło się z utratą suwerenności Polski i życiem w ramach wyznaczonych przez sowiecki system.

Książka opisuje burzliwe i tragiczne dzieje polskich organizacji niepodległościowych od września 1939 r. do inwazji niemieckiej na Związek Sowiecki w czerwcu 1941 r. Pokazuje różnorodność inicjatyw konspiracyjnych, sposób ich funkcjonowania oraz metody zwalczania stosowane przez NWKD.

Autor, korzystając z bogatej bazy źródłowej, jako pierwszy podjął próbę ukazania zjawiska zorganizowanego polskiego oporu na całym obszarze okupacji sowieckiej.

Opowiedział o swojej pracy nad książką, o niełatwym docieraniu przez wiele lat do źródeł krajowych i tych spoza granic kraju. Mówił o konfrontowaniu

relacji świadków tamtych wydarzeń z dokumentami. Pokolenie doświadczone przez okupację niemiecką i sowiecką jest nieufne i nieskore do mówienia o tamtych czasach, a ponadto są to ludzie w podeszłym wieku i każdego dnia jest ich coraz mniej.

Spotkanie zakończyło się pytaniami zadawanymi przez uczestników. W spotkaniu wzięli udział zainteresowani nauczyciele Biblioteki Pedagogicznej, słuchacze Uniwersytetu Trzeciego Wieku, pracownicy Muzeum Zamojskiego, nauczyciele i duża grupa uczniów zamojskich liceów.

Oprac. Barbara Kądziołka

Dnia 16 marca 2009 r. odbyło się trzecie spotkanie autorskie z cyklu „Spotkania z książką historyczną”.

Tematem spotkania była książka *Trzy pamiętniki* Edmunda Edwarda Taraszkiewicza ps. „Żelazny” zredagowana przez Andrzeja T. Filipka i Bożennę Janocińską.

Na początku odbyła się projekcja filmu dokumentalnego pt. „Żelazny”, zrealizowanego przez TVP Lublin oraz lubelskich historyków z IPN. Był to wstęp do wystąpienia redaktorów książki, pracujących w Biurze Udostępniania i Archiwizacji IPN w Lublinie. Odszukali oni w archiwach i zredagowali dokumenty dotyczące losów oddziału WiN dowodzonego przez braci Taraszkiewiczów. Kanwą książki stały się pamiętniki Edwarda Taraszkiewicza zarekwirowane przez UB, w których opisał zbrojny opór antysowiecki od jesieni 1945 r. do października 1949 r. na terenie powiatu włodawskiego.

Andrzej T. Filipek przedstawił sylwetkę autora pamiętników, jednego z najdłużej walczących dowódców podziemia niepodległościowego oraz losy jego oddziału.

Młodszy z braci Taraszkiewiczów – Leon ps. „Jastrząb” walczył w 1945 roku w oddziale partyzanckim Tadeusza Bychawskiego ps. „Sęp” – po jego śmierci przejął dowodzenie. Starszy brat – Edward Taraszkiewicz ps. „Żelazny” dołączył do oddziału i został zastępcą dowódcy.

Oddział dowodzony przez Leona Taraszkiewicza wstąpił się wieloma bravurowymi akcjami m.in.: rozbiciem PUBP we Włodawie i uwolnieniem ok. 100 więźniów oraz uprowadzeniem rodziny Bolesława Bieruta. Po śmierci Leona w styczniu 1947 r. funkcję komendanta oddziału przejął Edward Taraszkiewicz. Nie skorzystał z amnestii z lutego 1947 roku i wiosną ponownie podjął walkę. Pod jego komendą oddział działał do 1951 roku. Przeprowadził wiele akcji bojowo – dywersyjnych i likwidacyjnych, odnosząc sukcesy w starciach z żołnierzami KBW i funkcjonariuszami UB.

Edward Taraszkiewicz „Żelazny” był jednym z najbardziej poszukiwanych żołnierzy podziemia na Lubelszczyźnie. W czerwcu 1951 r. powołano do likwi-

dacji grupy „Żelaznego” specjalną grupę operacyjną KBW. W wyniku zakrojonej na szeroką skalę akcji, ustalono miejsce pobytu „Żelaznego” i jego trzech ostatnich żołnierzy. Edward Taraszkiewicz ps. „Żelazny” zginął w walce, otoczony przez kilkusetosobową grupę operacyjną UB i KBW w Zbereżu nad Bugiem, 6 października 1951r.

Książka zawiera, prócz pamiętników, sporządzone przez „Żelaznego” wykazy poległych towarzyszy broni oraz listę osób przedstawionych do odznaczeń za zasługi bojowe i konspiracyjne. W aneksach redaktorzy zamieścili wybrane dokumenty, takie jak listy i rozkazy „Żelaznego”, materiały operacyjne bezpieki dotyczące działalności grupy „Jastrzębia” i „Żelaznego” oraz jej rozpracowania. Opublikowane dokumenty są częścią obszernego materiału zgromadzonego przez bezpiekę na temat partyzantów znad Bugu.

Bożenna Janocińska (red. publikacji) ukazała warsztat pracy historyka. Przedstawiła zebrany sposób w jaki redagowana była książka. Zademonstrowała dokumenty wykorzystane przy jej tworzeniu: fragmenty pamiętników „Żelaznego”, przykłady dokumentów śledczych, teczek tajnych współpracowników.

W spotkaniu uczestniczyli nauczyciele i uczniowie z zamojskich szkół ponadgimnazjalnych, Z uwagą wysłuchali opowiadania o losach garstki ludzi walczących z bronią w rękę przeciwko komunistom. Zyskali wiedzę o rzeczywistych bohaterach walki zbrojnej o niepodległość Polski po zakończeniu II wojny światowej. Uczniowie zadawali redaktorom książki pytania dotyczące sposobu pracy, metody poszukiwania dokumentów archiwalnych. Spotkanie zakończyło się dyskusją i zaproszeniem na kolejne „Spotkania z książką historyczną”.

Oprac. Katarzyna Grela

Zaplute karty reakcji... Polskie podziemie niepodległościowe 1944-1956 to tytuł albumu-książki oraz towarzyszącej jej wystawy edukacyjnej przygotowanej przez Instytut Pamięci Narodowej. Informacje na ich temat 27 kwietnia 2009 r. przedstawiła na IV już “Spotkaniu z książką historyczną” Agnieszka Jaczyńska, jeden z redaktorów książki.

Prezentację treści książki rozpoczęła od omówienia procesu tworzenia struktur Polskiego Państwa Podziemnego po agresji Niemiec i Rosji Sowieckiej we wrześniu 1939 r. Omówiła cele i założenia oraz działania, jakie prowadziła Armia Krajowa w różnych rejonach kraju. Szczegółowo opisała plan „Burza” realizowany po przekroczeniu przez Armię Czerwoną przedwojennej granicy Polski w styczniu 1944 r. Wymieniła przyczyny niepowodzenia działań prowadzonych przez Polaków od marca do października 1944 r., tj. od wystąpienia na Kresach (Wołyń, Tarnopolskie, Lwowskie, Wileńszczyzna i in.) aż po upadek Powstania Warszawskiego.

Zwielokrotniły one skalę represji, jakie spadły na mieszkańców, a głównie na żołnierzy AK. Ich losy na terenach zajmowanych przez Armię Czerwoną stały się przedmiotem bardziej szczegółowej analizy. Podstępne działania oddziałów NKWD okrążających i rozbrajających polskich partyzantów, wywózki dowódców w głąb ZSRR, wcielanie żołnierzy do szeregów LWP lub więzienie ich, okrucieństwo podczas śledztwa, wyroki śmierci, izolowanie od osób pomagających poprzez działania propagandowe oraz kary, terror stalinowski wobec wszelkich przejawów polskości. Oderwanie od Polski Kresów Wschodnich (27.07.1944 r. na podst. porozumienia przedstawicieli PKWN i ZSRR) przyspieszyło likwidację oddziałów (l. 1952-1953). Na terenach Polski w obecnych granicach powołanie PKWN, a w jej strukturach - coraz bardziej rozrastającego się liczebnie - Resortu Bezpieczeństwa Publicznego likwidującego wszelkie formy oporu wobec komunistycznej władzy, uwięzienie i proces przywódców Polskiego Państwa Podziemnego w Moskwie, pacyfikacje wywoływały nieufność, a nawet wrogość społeczeństwa.

Autorka podkreśliła, że nadzieje Polaków na możliwość stworzenia legalnej opozycji politycznej związane z powstaniem Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej oraz z ogłoszeniem amnestii dla osób pozostających nadal w konspiracji (1945 r.), spowodowały ujawnienie się wielu tysięcy żołnierzy i działaczy politycznych. Tymczasem, tuż po zakończeniu akcji amnestyjnej władze wzmożyły falę represji wobec tych, którzy się ujawnili oraz pozostających w konspiracji (zasadki, obławy, potyczki, bitwy), co skłoniło jednych do pozostania w konspiracji, innych – do powrotu „do lasu”. Wskazała na kilka prób - po rozwiązaniu Armii Krajowej 19.01.1945 roku - ujęcia organizacji konspiracyjnych w większe systemy: Delegatura Sił Zbrojnych, Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość”, Narodowe Zjednoczenie Wojskowe.

Kontynuując wątek polityki wewnętrznej wykazała, że sfałszowane wyniki referendum (1946 r.), wyborów do Sejmu Ustawodawczego oraz ponowna amnestia (1947 r.) podważyły sens dalszej walki zbrojnej. Żołnierze wychodzący z konspiracji, zmuszani do składania szczegółowych relacji ze swej działalności – ujawniali informacje, które funkcjonariusze bezpieczeństwa wykorzystywali do wyłapywania i niszczenia małych, często samodzielnie operujących grup dowodzonych przez najaktywniejszych dowódców. Prowadząca spotkanie wymieniła metody jakie wobec nich stosowano: pościgi, prowokacje, kontrolowane przez UB centra konspiracyjne i linie łączności z polskimi środowiskami w Europie Zachodniej. Represje dotyczyły także osób ujawniających się - przykładem jest mord sądowy dokonany na gen. Augustcie Emilu Fieldorfie ps. „Nił” w 1953 r. Różnorodność działań spowodowała, że od roku 1953 partyzanci ukrywali się pojedynczo lub w 2-3 osobowych grupach. Większość z nich ujawniła się jesienią 1956 roku – korzystając z zachodzących wówczas prze-

mian. Ostatni partyzant polskiego podziemia niepodległościowego został zabity w obławie dn. 21.10.1963 r.

Odslaniając kulisy polityki ZSRR wobec Polaków na tle procesów zachodzących wówczas w Europie podkreślała obojętność państw Zachodu, która pozwalała na eskalację terroru.

Omawianą tematykę rozwinęli uczestnicy wielu zdarzeń - przedstawiciele obecnych na sali związków kombatanckich. Członek Związku Represjonowanych Politycznie Żołnierzy-Górników Okręg Zamość przybliżył założenia i cele organizowanych w latach 1949-1959 Batalionów Pracy w kopalniach i kamieniołomach jako formę represji dla synów tzw. "elementu politycznie niepewnego". Członek Oddziału Okręgowego Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w Zamościu wspominał wojenne losy zamordowanego w Katyniu brata oraz zapoznał zebranych z tekstem odezwy, jaką odczytano nad grobami Polaków pomordowanych w Smoleńsku.

Wzruszeni uczestnicy spotkania: młodzież szkolna, nauczyciele, pracownicy placówek kultury uczcili pamięć represjonowanych i ofiar minutą ciszy.

Oprac. Alina Kierepka

Dnia 29 czerwca 2009 r. w Bibliotece Pedagogicznej w Zamościu odbyło się kolejne z cyklu dziesięciu spotkań autorskich organizowanych pod wspólnym hasłem: „Spotkania z książką historyczną”.

Tym razem tematem spotkania była książka: *Od zniewolenia do wolności. Studia historyczne. (Ku pamięci Prof. Tomasza Strzembosza)* (Warszawa - Białystok 2009), która powstała z inicjatywy Pracowni Dziejów Ziem Wschodnich II RP w Instytucie Studiów Politycznych PAN w Warszawie. Jej redaktorem naukowym jest dr Adam F. Baran, pracownik naukowy ISP PAN, nauczyciel i członek Zespołu Historycznego ZHR.

Publikacja dedykowana jest pamięci profesora Tomasza Strzembosza (1930-2004), założyciela i wieloletniego kierownika Pracowni. Opracowania zamieszczone w książce podejmują zagadnienia z najnowszej historii Polski lat 1939-1989. Autorami publikacji są pracownicy naukowcy związani z Pracownią Dziejów Ziem Wschodnich II RP oraz byli doktoranci Profesora, między innymi dr Janusz Marszałec, dr hab. Grzegorz Motyka, dr Piotr Niwiński, mgr Kazimierz Krajewski, dr Tomasz Łabuszewski, mgr Waldemar Brenda, dr Sławomir Polepszak, mgr Mariusz Zajączkowski, dr Jarosław Kopiński, mgr Ryszard Oleszkowicz, mgr Przemysław Zwiernik, dr hab. Rafał Wnuk, dr hab. Tomasz Stryjek, dr hab. Marek Wierzbicki i mgr Dariusz Szamel.

Całość tomu poprzedza przedmowa autorstwa prof. Wojciecha Materskiego, dyrektora ISP PAN. Książka posiada także wkładkę - płytę CD pt. „Historyk to człowiek ciekawy”. Jest to unikalny materiał archiwalny z zapisem dźwięko-

wym ostatniego, publicznego wystąpienia prof. T. Strzembosza w Białymstoku 2 października 2004 r.

Na spotkaniu w dniu 29 czerwca 2009 r. uczestniczyło dwóch autorów publikacji: Sławomir Poleszak – historyk, doktor nauk humanistycznych, kierownik Referatu Badań Naukowych, Dokumentacji i Zbiorów Bibliotecznych Biura Edukacji Publicznej IPN - Oddział w Lublinie oraz Rafał Wnuk - historyk, doktor habilitowany, pracownik ISP PAN, naczelnik Biura Edukacji Publicznej - Oddział w Lublinie, wykładowca KUL, redaktor naczelny pisma IPN „Pamięć i Sprawiedliwość”.

Spotkanie rozpoczęła p. Agnieszka Jaczyńska, która przedstawiła okoliczności powstania książki. Następnie p. Rafał Wnuk opisał atmosferę seminariów, które miały miejsce w domu prof. Tomasza Strzembosza, zaprezentował jego postawy życiowe. Podkreślił, iż książka jest próbą spłacenia długu przez uczniów Profesora i przypomnieniem o istnieniu tzw. „szkoły historycznej Strzembosza”.

Natomiast p. Sławomir Poleszak omówił, nie tylko własną publikację, ale również inne zawarte w książce, tj.: *Artura Rittera alias Artura Jastrzębskiego życie na krawędzi. Z dziejów komunistycznego wywiadu w Polsce* Janusza Marszałca (przedstawia on niezwykle losy jednego z członków nomenklatury rządzącej w PRL generała brygady WP, działacza KPP, agenta GRU podczas II wojny światowej, funkcjonariusza służb specjalnych Polski Ludowej, attaché wojskowego PRL w Rzymie w 1964. Jak podkreśla autor, zdaniem niektórych historyków był pierwowzorem postaci Hansa Klossa w „Stawce większej niż życie”) i *Działalność tajnych współpracowników, braci Wacława i Tadeusza Topolskich, w świetle dokumentów UB* (autor podejmuje temat agentury, pokazując go na przykładzie losów dwóch braci, którzy byli tajnymi współpracownikami WUBP w Lublinie. Wśród osób współpracujących z aparatem bezpieczeństwa były osoby siłą zmuszone do współpracy, jak również ci, którzy wierzyli w system i robili to z pobudek ideowych lub patriotycznych, a także osoby podejmujące współpracę z pobudek materialnych).

Jeden dzień: 17 lipca 1944 Piotra Niwińskiego, to materiał który pokazuje tragiczne losy oddziałów AK na Wileńszczyźnie po wkroczeniu Armii Czerwonej.

Pozostałe trzy artykuły zawarte w książce *Od zniewolenia do wolności. Studia historyczne. (Ku pamięci Prof. Tomasza Strzembosza)* omówił Rafał Wnuk. Przedstawił problematykę stosunków polsko-ukraińskich na ziemiach wschodnich II RP. Prezentując artykuł Grzegorza Motyki *Włodzimierzec i Parośle: dwie strony pierwszej akcji UPA*, który w swojej pracy zawarł historię powstania UPA i początek akcji antypolskich na Ukrainie. Jak podkreśla autor, oddział „Dowbeszki-Korobki” był jednym z pierwszych faktycznych oddziałów UPA, który po zdobyciu posterunku bronionego przez Kozaków z niemieckiej policji

pomocniczej oraz niemiecką żandarmerię we Włodzimiercu skierował się ku polskiej kolonii Parośla I, gdzie dokonał zbrodni na polskiej ludności cywilnej.

Drogi do porozumienia między polskim i ukraińskim podziemiem niepodległościowym w latach 1945-1947 Mariusza Zajączkowskiego to praca o zaprzestaniu walk polsko-ukraińskich na terenie Lubelszczyzny, co było konsekwencją zawieszonych porozumień między oddziałami partyzantów ukraińskich i polskich.

Artykuł Tomasza Stryjka *Politycy, polityka historyczna i historiografia. Niektóre aspekty zmagania o pamięć na postsowieckiej Ukrainie* dotyczy historiografii ukraińskiej i ideologii ukraińskich w XX wieku, interpretacji dziejów Europy Wschodniej stworzonych przez historyków z państw tego regionu. Możemy dowiedzieć się z niego, w jaki sposób współczesna Ukraina radzi sobie z własną historią.

Spotkanie zakończyło się panelem dyskusyjnym, w którym uczestnicy mogli wyrazić swoje opinie oraz zadawać szczegółowe pytania dotyczące wydarzeń na Lubelszczyźnie z okresu okupacji i po 1945 roku, m.in. bitwy pod Osuchami, słynnej akcji partyzanckiej na Porytowym Wzgórzu jak również materiałów, które pozostawił po sobie prof. T. Strzembosz.

Oprac. Katarzyna Grela
Alicja Pogudź

Wycieczka bibliotekarzy na Słowację i Węgry

Dnia 18 września 2009 roku o godzinie 7.30 bibliotekarze okręgu lubelskiego zebrali się na Placu Zamkowym w Lublinie by wyruszyć na wspólny wyjazd edukacyjno-integracyjny na trasie Presov-Kosice-Boldogkówar-Miskolc Topolca.

Wycieczka zorganizowana została przez SBP Lublin i trwała od 18.09.2009 do 21.09.2009 r. Wzięło w niej udział 50 bibliotekarzy, w tym 11 osób z powiatu zamojskiego.

O godzinie 8.00 opuściliśmy Lublin i skierowaliśmy się ku przejściu granicznemu w Barwinku. Kilkanaście kilometrów od granicy był pierwszy dłuższy postój – wspólna kawa w uroczym Dworze Ostoya w miejscowości Jesionka. Jest to "dwór cichy, gałęzi szumem otulony, wschodzący z zieleni i błękitów, ukojenie niesie gościom strudzonym". Jesionowski Dwór powstał po 1817 roku z inicjatywy p. Zofii Czosnowskiej-Oborskiej. Był wielokrotnie przebudowywany i powiększany, przez co swoją stylistyką zbliżył się do modelu pałacowego. Po II wojnie światowej, targany przez różne koleje losu, stracił dawną świetność i splendor. Dziś leżący w samym sercu Podkarpacia, nieopodal Rzeszowa, jest bardzo atrakcyjnym kompleksem zabytkowo-turystycznym. Mieści się tu restauracja z prawdziwym staropolskim menu, hotel z XIX-wiecznymi meblami, sala konferencyjna, a całość otulona jest płaszczem zieleni. Odnaleźć tu można ciszę i spokój, a obcowanie z zabytkowymi wnętrzami pozwala docenić czar tego miejsca.

Okolo godziny 13.00 przekraczamy granicę polsko-słowacką w Barwinku i kierujemy się na Preszów (Presov).

O godz. 15.00 jemy obiad w Preszowie. Mamy możliwość skosztowania kuchni regionalnej: zupy soczewicowej, knedli i wyprażanego „syr”. Posileni wyjeżdżamy do Koszyc (Kosic).

Pierwszy przystanek w Koszycach – Biblioteka Narodowa – Książnica. Jest to placówka naukowa dostępna dla szerokiej publiczności czytelniczej. Pełni rolę oświatową i kulturalną. Uczestniczy w tworzeniu Zbiorczego Katalogu Republiki Słowacji. Posiada 3,3 mln egzemplarzy słowackich i zagranicznych dzieł, periodyków i dokumentów. Dysponuje katalogami w postaci komputerowych baz danych, zarówno własnych zasobów, jak i bibliotek zagranicznych. Prowadzi działalność wydawniczą, wykonuje zestawienia bibliograficzne do zleconych tematów.

z trasy głównej, by na pobliskim wzgórzu zwiedzić ruiny zamku Boldogkovar. Miejsce to zachwyca pięknem krajobrazu, a spacer po zamkowych ruinach uruchamia wyobraźnię.

Miskolc-Topolca. Topolca jest dzielnicą uzdrowskową Miskolca – trzeciego co do wielkości miasta Węgier, położonego w północno-wschodniej części kraju, 50 km od granicy ze Słowacją. To miejsce słynie z Barlangfurdó – jednego z najatrakcyjniejszych w skali światowej kąpielisk, urządzonego w naturalnej jaskini kresowej. Ciepła woda spływa potokami ze skał, tworząc naturalne bicz wodne. Inną atrakcją są naturalne prądy wodne i czyste powietrze. Lekko radioaktywna woda zawierająca m.in. wapń, magnez, brom, jod posiada doskonałe właściwości lecznicze. Z przyjemnością relaksujemy się i odpoczywamy korzystając z kąpeli w gorących źródłach.

Okolo godz. 19.30 kwaterunek w jednym z akademików w Koszycach. Szybka kolacja i wychodzimy na wieczorny spacer ulicami koszyckiej, pięknie oświetlonej starówki.

Kolejny dzień – sobota 19 września. Piękny słoneczny ranek. Po śniadaniu wyruszamy na Węgry w kierunku Miskolca (Miskolca). W trakcie podróży zbaczamy nieco

Wracamy na trasę do Miskolca i tu niespodzianka – kolejny przystanek Viscola – uroczą miejscowość z niewielkim kościołem i prawosławną cerkwią. W kościele jest przechowywane pierwsze wydanie Biblii w języku węgierskim z roku 1590. Biblia wydrukowana została prawdopodobnie na papierze z Polski, gdyż trasą tą przebiegał szlak handlowy.

W końcu docieramy do

W drodze powrotnej zatrzymujemy się w centrum Miskolca, by zobaczyć Zamek Diosgyor, czyli „Zamek Królowej”. Pierwsze wzmianki o kamiennym zamku pochodzą z kronik 1271 roku. Wówczas była to warowna forteca wybudowana przez rodzinę Ernye, mająca chronić państwo przed atakiem tureckim. Od 1364 roku twierdza stała się własnością króla Ludwika I, który zachwycony

tym miejscem rozkazał przekształcić zamek w wygodną rezydencję. Od tego czasu spędzał tu wiele czasu nawet po przyjęciu polskiej korony. W czasach Zygmunta Luksemburczyka zamek stał się siedzibą królewskiej małżonki – stąd też jego nazwa. Wtedy też stracił swe obronne znaczenie. Ostatnią rezydującą w jego murach królową była żona Ludwika II, przebywająca

tu do najazdu tureckiego w 1526 roku. Od 1678 roku dawne mury zamku powoli rozbierane były przez okoliczną ludność, a pozyskiwany w ten sposób kamień wykorzystywany do budowy własnych domostw. Obecnie w zamkowych murach znajduje się muzeum. Dziedziniec wykorzystywany jest jako scena letnich przedstawień teatralnych oraz arena działającego tu bractwa rycerskiego.

W późnych godzinach wieczornych docieramy do Koszyc.

20 września – niedziela, to nasz ostatni dzień w Koszycach. Po śniadaniu, wychodzimy na wspólne zwiedzanie odnowionej koszyckiej Starówki. Miasto leży nad rzeką Hornad u styku Kotliny Koszyckiej i Rudaw Spiskich. W 1369 roku Ludwik Węgierski nadał mu jako pierwszemu ośrodkowi w Europie własny herb. W następnych latach Koszyce otrzymywały kolejne przywileje aż wyrosły na potężny i bogaty ośrodek międzynarodowego handlu i rzemiosła. Rynek miasta ma wrzecionowaty kształt. Ośią centralną starówki jest ulica Hlavna, która to kilka razy do roku zmienia się w centrum kulturalne. My mogliśmy podziwiać zlot starych samochodów, a jednym z eksponatów była nasza rodzima Warszawa.

Ulica Hlavna otoczona jest eleganckimi sklepami i kafejkami. Wśród nich m.in. *Aida*, jedna z kawiarni-cukierni, w której próbowaliśmy „zakusok”, czyli coś słodkiego. Oczywiście skusiliśmy się na duże porcje lodów i pyszne ciacho. Chwila odpoczynku i ruszyliśmy dalej. Na południowym odcinku Hlavnej ześliśmy pod ziemię do niezwyklego skansenu archeologicznego z zakonserwowanymi szczątkami średniowiecznych fortyfikacji i systemem miejskiej kanali-

zacji. Po stronie północnej, środkiem promenady płynie szumiący potok, który jak się dowiedzieliśmy, jest wspomnieniem po średniowiecznym cieku.

W ten sposób dotarliśmy do Katedry św. Elżbiety, symbolu starych Koszyc. Gotycka Katedra zachwyca swym pięknem, dlatego warto poświęcić jej nieco więcej uwagi. Budowa Katedry trwała ponad 100 lat, prace zakończono w 1508 roku. Trawiona przez pożary, trzęsienia ziemi i huragany, została wyremontowana w 1896 r. Wówczas poprawiono sklepienia, zbudowano kryptę Rakoczego i dodano kilka neogotyckich ołtarzy. Pięcionawowa świątynia ma strzelistą żelazną wieżyczkę oraz dwie wieże przy zachodniej elewacji. Uwagę zwraca również misterny północny portal z płaskorzeźbami: Sąd Ostateczny, Żywot św. Elżbiety i Ukrzyżowanie. W olśniewającym wnętrzu wzrok przykuwa gotycki ołtarz główny św. Elżbiety z 1477 roku. Św. Elżbieta - księżniczka węgierska, była patronką miasta i kościoła; swoje krótkie życie poświęciła dla chorych i cierpiących. Zmarła w wieku 24 lat. W ołtarzu głównym widnieją ogromne postacie Madonny z Dzieciątkiem i św. Elżbiety. Na jego skrzydłach bocznych wiele jest obrazów tablicowych, przedstawiających sceny z życia św. Elżbiety,

Matki Boskiej i Chrystusa. Późnogotyckie ołtarze boczne przedstawiają m. in. *Nawiedzenie*, *Ostatnią Wieczerzę* z XV w., *Zaśnięcie NMP*, *św. Antoniego* z I połowy XVI w. Bezcennym zabytkiem jest grupa *Ukrzyżowanie* z 1320 roku umieszczona w południowym oratorium oraz posagi świętych królów węgierskich: Stefana, Władysława i Emeryka z XV w. Pod nawą północną znajduje się krypta księcia Franciszka II Rakoczego – bohatera narodowego Węgrów. Przy południowej ścianie świątyni stoi gotycka kaplica św. Michała, wzniesiona w XIV w. jako kostnica na ówczesnym cmentarzu. W ścianach wmurowane są gotyckie i

renesansowe nagrobki pochodzące z katedry. Przy północnej ścianie świątyni wznosi się wieża – dzwonnica św. Urbana z XIV w. Na wieży wisiał dzwon z 1557 roku, który w latach 60. XX w. uległ uszkodzeniu podczas pożaru. Dziś znajduje się obok wieży, a jego miejsce zajęła replika.

Po wyjściu z Katedry udaliśmy się w kierunku północnym gdzie ul Hlavná rozszerza się we wrzecionowaty rynek, by podziwiać Hlavné Namestie – reprezentacyjny plac z neorenesansowym gmachem teatru wzniesionym pod koniec XIX w. Między Katedrą a teatrem jest skwer z drzewami i ławeczkami oraz słynna grająca fontanna, której strugi tańczą w rytm muzyki. Muzyczno-wodny koncert trwa przez cały dzień, a wieczorem dodatkowo pojawia się gra kolorowych światel, zmieniających się w rytm muzyki. To miejsce zachwycające,

urzekające pięknem i delikatnie uspokajające. Była to dla nas dłuższa chwila relaksu.

Po przeciwnej stronie teatru również można było dostrzec skwer z fontanną, zdobioną znakami zodiaku.

Do zabytków, które przykuły naszą uwagę należą: Pałac Rakoczego z rokokowo-klasycystyczną fasadą i średniowiecznymi murami – dziś Muzeum Techniki, Kościół

Dominikanów i Kościół Panny Marii z ok. 1290 r., najstarszy w mieście, przebudowany w stylu barokowym w XVIII w.

W godzinach popołudniowych z zalem w sercu żegnamy Koszycę i udajemy się w kierunku Kotliny Spiskiej by podziwiać Spisky Hrad. Przepiękny zamek położony 634 m.n.p.m., na skale wapiennej przewyższającej okoliczny teren o 200 m., króluje nad Kotliną Spiską, jako jeden z najcenniejszych zabytków Spiszu, wpisany w 1993 r. na listę UNESCO. Zamek Spiski zajmuje obszar ponad 4 hektarów i uważany jest za jeden z największych kompleksów zamkowych w Europie Środkowej. Skała, na której się rozpościera, była zasiedlona już w epoce kamiennej, kiedy to powstało tu potężne grodzisko ludu tzw. kultury puchowskiej. Na jego miejscu w późniejszym okresie powstawał Zamek Spiski. Badania archeologiczne i architektoniczne prowadzone przez 10 lat pokazują wiele ciekawostek z dziejów zamku. Jedną z nich jest odkrycie okrągłej wieży mieszkalnej (która zanikła w I poł. XIII w.), zbudowanej w XI - XII w. Około 1230 r. została zbudowana okrągła wieża, romański pałac i inne części górnego zamku. Zamek był ośrodkiem królewskiej żupy. Często w nim zamieszkiwali znani dostojnicy: komes Roland, matka Władysława IV – Elżbieta Kumańska, Jan Iskra z Brandysa, Imir i Stefan Zapolya, Jan Zapolya – ostatni król węgierski, Aleksy Turzynow, Csakyowie – właściciele aż do 1945 roku. Każdy z właścicieli zamku przebudowywał go wedle własnych upodobań i potrzeb. Csakyowie, ostatni właściciele Spiskiego Hradu, mieszkali w nim tylko do końca XVII w., gdyż na początku XVIII zaczęli budowę wygodnych kaszteli gdzie się osiedlali. Zamek Spiski wiele stracił ze swej świetności, gdyż Csakyowie do budowy swych kaszteli wykorzystywali elementy budowlane z zamku. Kiedy wchodzimy do zamku od strony Hodkowców, dostrzegamy umocnienia dawniejszej bramy głównej.

Sam zamek ma wspaniałe położenie oraz piękną architekturę, a wchodząc na dziedziniec przenosimy się w czasie o kilka wieków, kiedy kwitło tu życie kulturalne i towarzyskie.

Oczarowani pięknem zamku i jego okolicą wyruszamy do Preszowa. W go-

dzinach wieczornych docieramy do celu. Mijamy nowoczesne przedmieścia i osiedla wieżowców, by dotrzeć do pięknej Starówki. Podobnie jak w Koszycach centralną ulicą jest tu Hlavna, rozszerzająca się w długi wrzecionowaty rynek. Zamiast katedry możemy natomiast podziwiać gotycki kościół farny, a w jego cieniu kościół ewangelicki i renesansowe kolegium protestanckie. Uwagę zwracają tu ozdobne bruki i zieleńce, a pośro-

dku rynku uroczy skwer z XIX-wieczną fontanną Neptuna. Górny plac otaczają przepiękne kamienice z elementami gotyku, renesansu i baroku, zdobione skrzydlatymi attykami. Jednym z najcenniejszych zabytków jest katolicki kościół parafialny św. Mikołaja, którego wieża góruje nad rynkiem. Wnętrze kościoła ma wiele detali gotyckich, a główny ołtarz uważany jest za jeden z najpiękniejszych na Słowacji. Uwagę zwracają tu: gotycka skrzynia z posągami św. Mikołaja i Wojciecha oraz NMP, figury aniołów, ambona zwieńczona złożonym posągiem Dobrego Pasterza z XVII w. oraz ozdobne organy.

Warte polecenia jest również Muzeum Wina przy ul. Florianovej, które, niestety, mogliśmy podziwiać jedynie z zewnątrz, gdyż było zamknięte ze względu na późną porę.

Wyjeżdżając z Preszowa zatrzymujemy się na ostatnie zakupy – upominki dla bliskich. W późnych godzinach wieczornych opuszczamy Słowację. Do Lublina docieramy ok. godz. 4. rano 22 września.

Niesamowite wrażenia, piękne miejsca, doborowe towarzystwo – wszystko godne polecenia, miejmy nadzieję, że pozostaną w naszej pamięci przez długi czas, a może nawet wspólnie wybierzemy się na kolejną wycieczkę. Kto wie?

Danuta Kowal
Joanna Żuk

Zamojskie bibliotekarki w Lesznawoli

25 września 2009 r. odbył się wyjazd szkoleniowy bibliotekarek powiatu zamojskiego i miasta Zamościa do Lesznawoli. Oprócz charakteru szkoleniowego istotną rolę odgrywała wymiana doświadczeń zawodowych między bibliotekarkami.

Na wstępie chciałabym powiedzieć kilka słów na temat samej gminy Lesznawola, a zapewniam, że jest o czym.

Lesznawola to gmina wiejska w województwie mazowieckim, w powiecie piaseczyńskim, położona w odległości kilku kilometrów od Warszawy. To wyjątkowa gmina z kilku powodów. Oto one:

- Znajduje się w ścisłej czołówce Złotej Setki gmin 2009 oraz o najwyższym stopniu zaawansowania zmiany planu przestrzennego zagospodarowania (jedenaście miejsce w kraju i pierwsze miejsce na najbardziej innowacyjną gminę);

- Gminą „rządzą” kobiety: pani wójt pełni tę funkcję już 3. kadencję, a wiele stanowisk kierowniczych piastują kobiety;

- Posiada wiele certyfikatów jakości: ISO 9001:2001, Gmina FAIR PLAY, Teraz Polska, Mazowiecka Gmina 2008, Samorząd Przyjazny Przedsiębiorczości.

W tak prosperującej gminie doskonale funkcjonują też biblioteki. W skład Gminnej Biblioteki Publicznej wchodzi biblioteka macierzysta w Lesznawoli i 3 filie:

- w Łazach
- w Mrokwie
- i w Mysiadle.

Nasza wizyta rozpoczęła się w bibliotece w Mysiadle, gdzie bardzo serdecznie nas przywitani nas przedstawiciele Rady Gminy, pani sekretarz oraz pracownicy bibliotek.

Pani Magdalena Jabłońska - specjalista ds. promocji i reklamy bibliotek dokonała profesjonalnej prezentacji sieci bibliotek, jej struktury oraz programu „Komputeryzacja bibliotek”.

Założeniem bibliotek jest kształtowanie kultury czytelniczej, rozwój zainteresowania książką, promocja książki wśród lokalnej społeczności. Realizacja tych założeń dokonuje się poprzez następujące formy pracy z czytelnikami:

- spotkania autorskie,
- głośne czytanie w ramach akcji „Cała polska czyta dzieciom” - do czytania książek zapraszani są przedstawiciele miejscowych władz gminnych, pisarze, znane osoby związane z regionem,
- lekcje biblioteczne - stała współpraca ze szkołami,
- wystawy - cykl wystaw artystów regionalnych „Otwieramy się na sztukę”, w bibliotece prowadzona jest też sprzedaż prezentowanych prac,

- działalność wydawnicza – dotychczas wydano 4 publikacje (2 dotyczące działalności bibliotek i 2 tomiki poezji);
- całoroczny konkurs czytelniczy pt. „Mistrz czytelnictwa” – biorą w nim udział wszyscy chętni czytelnicy z różnych grup wiekowych;
- warsztaty informatyczne dla seniorów pt. „Świat Internetu w zasięgu ręki” – zajęcia prowadzi pracownik biblioteki;
- kurs języka angielskiego – bezpłatne zajęcia dla dzieci prowadzi pracownik biblioteki. W ramach kursu organizowane są zabawy i gry.

Ponadto w bibliotekach jest bezprzewodowy internet, z którego czytelnicy mogą korzystać bezpłatnie. Drukowanie i kserowanie dla potrzeb czytelników jest również nieodpłatne. Biblioteki rozpowszechniają różnego rodzaju gadzety promujące ich działalność.

We wszystkich placówkach trwa komputeryzacja. Znaczna część księgozbioru znajduje się już w katalogach elektronicznych. Zbiory opracowywane są w programie MAK.

Na szczególną uwagę zasługuje niezwykle harmonijna współpraca bibliotek z innymi ośrodkami działalności kulturalno-oświatowej (szkoły, Gminny Ośrodek Kultury i jego filie). Ponadto miejscowa społeczność jest intensywnie zaangażowana w życie kulturalne bibliotek, a także całej gminy. W ciągu roku odbywa się w gminie wiele festynów, obchodów różnego rodzaju świąt, rocznic i uroczystości związanych z życiem lokalnej społeczności. Biblioteki dysponują finansami, których wysokość pozwala na organizowanie zaplanowanych imprez z dużym rozmachem.

Na uwagę zasługuje forma zakupu nowości wydawniczych, tj. zakup ciągły odbywa się systematycznie 2 razy w miesiącu, realizowany jest w oparciu o listę potrzeb czytelniczych i ofertę wydawniczą. Przeciętnie jednorazowo kupuje się do każdej z bibliotek po ok. 150 vol.

Można zaobserwować życzliwość panującą w relacjach między pracownikami i ich przełożonymi. Wszyscy pracownicy Gminy Lesznów kierują się mottem Carla Sewella, które brzmi:

„Stawiaj przed sobą najtrudniejsze cele. Jak tylko je osiągniesz, staraj się je podwyższać. Jeżeli tego nie uczynisz, ktoś cię prześcignie właśnie wtedy, gdy będziesz zajęty zachwytemi nad swoimi osiągnięciami”.

Anna Wróbel

O wystawie *Okupacja niemiecka Zamojszczyzny 1939-1944*

W dniu 1 września 2009 w Muzeum – Miejscu Pamięci w Bełżcu została otwarta wystawa czasowa „Okupacja niemiecka Zamojszczyzny 1939–1944” zorganizowana dla upamiętnienia 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej.

W otwarciu wystawy udział wzięli m.in.: Christian Kennedy – pełnomocnik ambasady USA do spraw Holocaustu, Andrzej Adamek – wójt gminy Bełżec, ks. Jan Krawczyk – dziekan parafii NSPJ w Tomaszowie Lubelskim, ks. Stanisław Szałański – proboszcz Parafii NMP W Bełżcu, Jan Zatorski – dyrektor Publicznego Gimnazjum w Bełżcu, grono pedagogiczne i uczniowie Gimnazjum Publicznego w Bełżcu, przedstawiciele Hufca ZHP Tomaszów Lubelski i harcerze z Bełżca, przedstawiciele lokalnych organizacji i stowarzyszeń.

Po przywitaniu gości przez Tomasza Hanejko – kierownika Muzeum w Bełżcu i krótkim wprowadzeniu tematycznym, pracownik Muzeum – Jarosław Joniec zapoznał wszystkich obecnych z treścią wystawy.

Wydarzenia z historii niemieckiej okupacji Zamojszczyzny 1939–1944 determinują tematycznie-chronologiczny układ wystawy, jak i wybór materiału ikonograficznego dokonanego przez autorów scenariusza. Wystawa prezentuje następujące zagadnienia: kampania wrześniowa 1939 roku, obozy pracy, prześladowanie i masowa eksterminacja Żydów, wysiedlenia ludności, Dzieci Zamojszczyzny, partyzanci w obronie Zamojszczyzny z uwzględnieniem starć z UPA, dr Zygmunt Klukowski – kronikarz lat okupacji, Rotunda Zamojska. Na wystawie zaprezentowano kilka fotografii dotąd nie publikowanych, m.in. zdjęcie z bitwy pod Tomaszowem Lubelskim z września 1939, fotografię Chaima Hirszmana – ocalałego z obozu zagłady w Bełżcu; oraz fotografie należące do rzadkości, jak zdjęcie kolonistów niemieckich osiedlonych w Komarowie w miejsce wypędzonych Polaków.

Po prezentacji wystawy głos zabrał wójt A. Adamek, przedstawił historię swojego ojca wywiezionego na roboty do III Rzeszy, dając tym samym świadectwo losów cywilnej ludności Zamojszczyzny w latach okupacji niemieckiej.

Następnie kierownik Muzeum – T. Hanejko omówił postać doktora Zygmunta Klukowskiego ze Szczepieszyna, autora „Dziennika z lat okupacji Zamojszczyzny 1939–1944” oraz zaprosił do indywidualnego zwiedzania wystawy. W dniu otwarcia wystawę „Okupacja niemiecka Zamojszczyzny 1939–1944” obejrzało ponad 150 osób.

Kurator wystawy: Danuta Olesiuk (PMM).

Autorzy scenariusza: Jarosław Joniec (MMPB), Tomasz Hanejko (kierownik MMPB), Ewa Koper (MMPB).

Konsultacja: dr Dariusz Libionka (PMM), Tomasz Kranz (dyrektor PMM), Krzysztof Kokowicz (PMM).

Opracowanie graficzne wystawy: Janusz Stasiak (PMM).

Fotografie zamieszczone na wystawie pochodzą ze zbiorów: Muzeum Regionalnego im. Janusza Petera w Tomaszowie Lubelskim, Muzeum Zamojskiego w Zamościu, Muzeum Ziemi Biłgorajskiej w Biłgoraju, Archiwum Państwowego w Zamościu, Miejsca Pamięci i Muzeum Auschwitz – Birkenau, Muzeum Ruchu Ludowego w Warszawie oraz Polskiego Związku Byłych Więźniów Politycznych Hitlerowskich Więzień i Obozów Koncentracyjnych w Zamościu, Muzeum – Miejsca Pamięci w Bełżcu.

Wystawę można zwiedzać do 31 grudnia 2009 r. w Muzeum – Miejscu Pamięci w Bełżcu codziennie, oprócz poniedziałków i świąt państwowych i religijnych, w godzinach 9.00 – 17.00 (wrzesień – październik) i 8.00 – 16.00 (listopad - grudzień).

Anna Rychter

POMOCE METODYCZNE

Podróże marzeń w starych przewodnikach

Scenariusz wystawy

Termin wystawy: lipiec - sierpień 2009

Cele wystawy: - zachęcenie czytelników do sięgnięcia po niecodzienną książkę
- popularyzowanie części księgozbioru Książnicy Zamojskiej w postaci tzw. zbiorów specjalnych, będących źródłem osobliwości i ciekawostek czasów minionych, miejsc znanych, niekiedy na nowo odkrywanych, postrzeganych i przeżywanych.

Miejsce wystawy: sala Czytelni Głównej Książnicy Zamojskiej

Układ wystawy: Wystawę otwiera plakat nawiązujący w swoim tytule do słynnych przewodników *Podróże marzeń* wydanych przez redakcję Gazety Wyborczej. Materiał wystawienniczy podzielony został na trzy działy tematyczne w czterech gablotach szklanych.

Dział I: Od pielgrzyma do turysty

Chaucer G.: *Opowieści Kanterberyjskie*. Warszawa 1987.

Kremer J.: *Podróż do Włoch*. Wilno 1861.

Reymont W.: *Pielgrzymka do Jasnej Góry*. Warszawa 1895.

Steruklar L.: *Artystyczno-informacyjny przewodnik po Włoszech*. T. 1. Warszawa 1907.

Dział II: Przewodniki i dzienniki podróży z osobliwych miejsc świata

Amicis E.: *Maroko. Wspomnienia z podróży*. Warszawa 1881.

Ampere J.: *Przejażdżka po Ameryce*. Warszawa 1862.

Bujak F.: *Studia Geograficzno-historyczne*. Warszawa 1925.

Dobrowolski A.: *Wyprawy polarne. Historia i zdobycze naukowe*. Warszawa 1914.

Dunikowski E.: *Meksyk i szkice z podróży po Ameryce*. Lwów [przed 1900].

Gawlik M.: *Dzieje odkryć geograficznych*. Lwów 1911.

Gerbault A.: *Sam przez Atlantyk*. Warszawa 1925, s. 2-3.

Hemin S.: *Przez pustynie Azji*. Warszawa [b.r.], s. 58-59.

Humboldt A.: *Podróże*. Wilno 1861.

Hubner J.: *Przechadzka naokoło Ziemi odbyta w roku 1871*. T.1. - Ameryka. Warszawa 1874.

Libański E.: *Na szczyt świata*. Warszawa 1936, s. 4-5.

Loon H.W.: *Geografia w kalejdoskopie*. Warszawa [b.r.], s. 64-65.

Przewodnik po Europie. T. 1 Europa Wschodnia i Środkowa / Rosya, Austro-Węgry, Niemcy, Szwajcarya / Wyd. 3 oprac. M. Orłowicza Warszawa 1914, s. 2-3.
Rousset L.: *W Chinach i o Chinach: wrażenia z podróży.* Warszawa 1895.
Sieroszewski W.: *Daleki Wschód: kartki z podróży.* Warszawa 1904.
Słonimski A.: *Pod zwrotnikami: dziennik okrętowy.* Warszawa 1925.
Strumpf E.: *Obrazy Kaukazu: kartki z podróży.* Warszawa 1900.
Taine H.: *Podróż po Włoszech.* Warszawa 1885.

Dział III: Poznawcze podróże po Polsce.

Gąsiorowski H.: *Przewodnik po Beskidach Wschodnich. T. 1. cz. 2* Warszawa 1935.
Heinrich A.: *Szlaki wodne Polski: oficjalny przewodnik Polskiego Związku Kajakowego.* Warszawa 1935.
Gloger Z.: *Dolinami rzek.* Warszawa 1903.
Gloger Z.: *Geografia historyczna ziem dawnej Polski.* Kraków 1900, s. 238-239.
Jarzębski A.: *Gościniec albo krótkie opisanie Warszawy.* Warszawa 1974, s. 96-97.
Orłowicz M.: *Ilustrowany przewodnik po Przemyśle i okolicy.* Przemyśl 1917, s. 116-117.
Orłowicz M.: *Ilustrowany przewodnik po Wołyniu.* Łuck 1929, s. 114-115.
Reymont W.: *Z Ziemi Chełmskiej.* Warszawa 1910.

Wystawę zorganizowano w oparciu o zbiory specjalne Czytelni Głównej oraz Działu Informacji, Bibliografii i Wiedzy o Regionie Książnicy Zamojskiej.

Na wystawie zamieszczono również plansze informacyjne, zawierające ważniejsze wydarzenia z historii turystyki, autorstwa mgr inż. Danuty Kawałko:

Od pielgrzymy do turysty,
czyli jak podróżowano w dawnych wiekach w Europie

Do XVIII wieku podróżowano jedynie w konkretnym celu, np. pielgrzymowano do miejsc świętych. Na dalsze odległości przemieszczali się ludzie z wyższych sfer. Podróżującą bez celu biedotę traktowano jak dopuszczających się wykroczenia włóczęgów. Podróż w kręgach arystokratycznych, szlacheckich oraz mieszczańskich – należała do dobrego tonu. Począwszy od 2 poł. XVI w. wypadało by młodzi ludzie wyruszyli w tzw. GRAND TOUR, czyli edukacyjną podróż po kontynencie, celem nabycia niezbędnej wiedzy o świecie. Podróże takie odbywano na terenie Włoch, Niemiec, Niderlandów, częściowo Francji. Na trasach GRAND TOUR znajdowały się m.in. Paryż, Genewa, Turyn, Mediolan, Wenecja, Genua, Rzym, Florencja, Neapol. Czasem Londyn. Na GRAND TOUR wyruszano zazwyczaj konno, w małych, kilkuosobowych grupach. Osoby mniej zamożne podróżowały pieszo. Do XVI wieku podróżni jeździli mało wygodnymi powozami i karetami. Poważnym ograniczeniem podróży, aż do połowy XVIII stulecia, był zły stan dróg.

W zwyczaju było prowadzenie dzienników podróży. Takie zapiski na temat urody i osobliwości oglądanych miejsc, a także obyczajów ustroju politycznego odwiedzanych państw – służyły za źródło wiedzy kolejnym podróżnikom w czasach, kiedy nie było książkowych przewodników turystycznych.

Na GRAND TOUR zabierano mnóstwo bagażu, nawet po kilkaset skrzyń. Nocowano w gospodach lub hotelach. Do wieku XVIII podróżowano z papierami polecającymi, tj. glejtmami wydawanymi przez władcę odwiedzanych terenów. Glejty stanowiły zarazem rodzaj polisy ubezpieczeniowej na czas podróży. Pasporty, czyli dokumenty zawierające opis podróżującej osoby imię, nazwisko czy wzrost, wprowadzono dopiero w niektórych krajach Europy m.in. w Rosji na przełomie XVIII i XIX wieku.

W wieku XVIII pojawiło się podróżowanie dla przyjemności

Podróże stały się powszechniejsze na skutek poprawy jakości dróg. Porządne trakty zaczęły pojawiać się w Europie na pocz. XVIII w. (najwcześniej we Francji). Wprowadzono wówczas stałe połączenia dyliżansami. Wcześniej rolę taką pełniła poczta. Połączenia pocztowe już w wieku XVI pokrywały Europę, a wozy pocztowe przewoziły nie tylko listy, paczki, ale także podróżnych. U progu XIX wieku ustało GRAND TOUR.

W 1830 r. powstała pierwsza w Europie, obsługiwana przez lokomotywy parowe, linia kolejowa na trasie Liverpool-Manchester. Ten fakt zapoczątkował rozwój europejskiego kolejnictwa. Od lat 40. XIX w. można mówić o umasowieniu podróżowania w Anglii, za sprawą kolei żelaznej.

Pierwszą publiczną wycieczkę pociągiem zorganizował w 1841 r. Anglik Thomas Cook. Od 1844 roku prowadził on pierwsze w Europie biuro podróży. Organizowane podróże grupowe Cook określił turystyką masową.

Ważniejsze wydarzenia z historii turystyki

VIII w. p.n.e. – greckie pielgrzymki do Olimpii

VII i VIII w. – rozwój turystyki religijnej

XIII w. – okres wędrówek do uniwersytetów włoskich

1271 r. – wyprawa Marco Polo do Chin

1336 r. – wyprawa Francesco Petrarki w Alpy Prowansalskie

1492 r. – wyprawa Krzysztofa Kolumba i odkrycie Ameryki

1550 r. – pierwszy przewodnik po Włoszech „*Opis całych Włoch*”

1563 r. – pierwsza udokumentowana polska podróż Beaty Łaskiej w Tatry do Zielonego Stawu Kieżmarskiego

1614 r. – w Krakowie ukazuje się przewodnik Adama Jarzębskiego „*Pielgrzym Polski albo krótkie Rzymu i miast pomniejszych opisanie*”

XVIII w. – pierwsze zimowe podróże

- 1806 r. – Stanisław Staszic opisuje swoje przeżycia z wędrówek po Tatrach w książce „*O ziemióródstwie gór dawnej Sarmacji a później Polski*”.
- 1829 r. – Karl Baedeker napisał przewodnik „*Podróż po Renie z Moguncji do Kolonii. Przewodnik dla pospiesznie podróżujących*”.
- 1830 r. – powstaje pierwsza regularna linia kolejowa na świecie, na trasie Liverpool-Manchester
- 1841 r. – Anglik Thomas Cook zorganizował pierwszą publiczną podróż wycieczkę pociągiem, a od 1844 r. prowadził pierwsze w Europie biuro podróży
- 1873 r. – powstaje Galicyjskie Towarzystwo Tatrzańskie z inicjatywy Feliksa Pławickiego, Tytusa Chałubińskiego, Adolfa Tetmajera i Józefa Stolarczyka
- 1874 r. – Towarzystwo Tatrzańskie zbudowało pierwsze schronisko im. Stanisława Staszica nad Morskim Okiem
- 1879 r. – wprowadzenie czeków podróżnych
- 1882 r. – powstają pierwsze zrzeszenia hotelarzy w Szwajcarii
- 1904 r. – otwarcie pierwszej trasy narciarskiej
- 1924 r. – pierwsza olimpiada zimowa, budowa pierwszej autostrady we Włoszech
- 1934 r. – powstaje Międzynarodowy Związek Oficjalnych Organizacji Turystycznych (UIOOPT)

Najstarsze Przewodniki Turystyczne

Najstarszymi przewodnikami turystycznymi były dzienniki spisywane przez podróżnych. Zwyczaj pisania diariuszów znany był w odległym średniowieczu i przetrwał przez wiele wieków. Wrażenia podróżujących oraz relacje z odwiedzanych miejsc opisują m.in.:

Opowieści Kanterberyjskie Geoffreya Chaucera (1387-1392), poemat opowieści podróżnych różnych stanów, pielgrzymujących razem do grobu kanonizowanego w XII wieku arcybiskupa Tomasza Becketa w Canterbury
Opis całych Włoch z 1550 roku Adama Jarzębskiego *Pielgrzym Polski albo krótkie Rzymu i miast pomniejszych opisanie*, Kraków 1614 r.

Adama Jarzębskiego *Gościniec albo Opisanie Warszawy iaką była 1643 r. Gościniec abo Krotkie popisanie Warszawy z okolicznościami iey dla Kampaniey Dworskiej przez Adama Jarzębskiego*

Teofila Konstancja z Radziwiłłów Morawska, *Diariusz podróży europejskiej w latach 1773-1774*

Józef Wawrzyniec Krasiński, *Przewodnik dla podróżujących po Polsce i Rzeczypospolitey Krakowskiej*, Warszawa 1821

Józef Ignacy Kraszewski, *Wspomnienia Odessy, Jedyssamu i Budziaku*, Wilno 1846

Władysław S. Reymont, *Z Ziemi Chełmskiej wrażenia i notatki*, Kraków 1910

Stanisław Dzikowski, *Z ziemi Staszica*, Warszawa 1911

Antoni Borkowski, *Z okna wagonu. Na linii z Tomaszowa do Zamościa*, Zamość 1918

Podróże w celach poznawczych opisywali w XIX wieku:

Stanisław Staszic, *O ziemiorództwie gór dawnej Sarmacji a później Polski*, Warszawa 1806 r.

Stanisław Staszic, *O ziemiorództwie Karpatów i innych gór i równin Polski*, Warszawa 1815

Józef Kremer, *Podróż do Włoch*, t.1-5, Wilno 1859-64 (oraz kolejne wydania w XIX w.)

Pierwsze przewodniki turystyczne z prawdziwego zdarzenia powstały w Niemczech i Anglii

W 1829 r. księgarz niemiecki Karl Baedeker wydał książkę J.A. Kleina *Podróże po Renie z Moguncji do Kolonii. Przewodnik dla pospiesznie podróżujących*, która rok wcześniej ukazała się w Koblencji. Pracując nad drugim wydaniem *Podróży po Renie*, Baedeker skorzystał z własnych obserwacji podczas podróży i wprowadził do przewodnika praktyczne informacje dla podróżnych.

W 1836 r. wydano w Anglii pierwszy przewodnik turystyczny z prawdziwego zdarzenia, na zlecenie Johna Murraya II. Jego autorem był syn wydawcy John Murray III. Murray opisał w nim swoją podróż po Holandii, Belgii i północnych Niemczech. Podczas podróży stwierdził, że tradycyjne relacje z podróży spisane w formie dzienników nie wystarczą i postanowił stworzyć przewodnik, który zawiera informacje praktyczne. W odróżnieniu od Cooka, który kierował swoje usługi turystyczne do klas uboższych, Murray tworzył przewodniki z myślą o podróżnych z wyższych sfer.

Karl Baedeker wzorując się na przewodnikach Murraya zaczął wprowadzać do swoich książek informacje o miejscach noclegowych (hotelach, gospodach i kwaterach), środkach podróży, odległościach pomiędzy miejscowościami i o najlepszych, to znaczy najwygodniejszych i najkrótszych drogach do celu. W przewodnikach podawał aktualne ceny, zwracając uwagę na opłacalność podróży dla turysty. Wprowadził system gwiazdek do oznaczenia miejsc wartych odwiedzenia. Wydał kilka serii przewodników, m.in. podręczne kieszonkowe, z mapami krajów i planami miast, wielojęzyczne, z podręczną konwersacją. Od nazwiska wydawcy *bedekerami* zaczęto nazywać wszystkie kieszonkowe przewodniki turystyczne. Przewodniki Murraya i Baedekera stały się nieodłącznymi towarzyszami europejskiego podróżnika z ambicjami.

Teresa Grzelaczyk

Ludzie ludziom zgotowali ten los

II wojna światowa na Zamojszczyźnie

Scenariusz wystawy

Termin wystawy: 1-30 września 2009 r.

Cele wystawy:

- uczczenie 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej,
- rozszerzenie wiadomości dotyczących historii regionu z okresu II wojny światowej,
- popularyzowanie zbiorów bibliotecznych Książnicy Zamojskiej.

Miejsce wystawy:

- hol główny Książnicy Zamojskiej

Układ wystawy:

Wystawę otwiera plakat zatytułowany „*Ludzie ludziom zgotowali ten los*” (cytat zaczerpnięty z *Medalionów* Zofii Nałkowskiej) *II wojna światowa na Zamojszczyźnie*. Materiał wystawienniczy podzielony został na działy i umieszczony w dziewięciu szklanych gablotach. Każdy dział zawiera tytuł.

Dział I: Działania wojenne na Zamojszczyźnie

Gmitruk J.: *Powstanie Zamojskie*. Warszawa 2003

Książek Z.: *Polskie drogi do wolności: tradycje walk niepodległościowych na Zamojszczyźnie*. Warszawa 1999

Markiewicz J.: *Nie dali ziemi skąd ich ród: Zamojszczyzna 27 XI 1942 - 31 XII 1943*. Lublin 1967, s. 10-11

Tadeusz C.: *Nie oszczędzać Polski!*. Warszawa 1960

Dział II: Ruch oporu na Zamojszczyźnie

Armia Krajowa: rozwój organizacyjny, pod red. nauk. Komorowski K. Warszawa 1996

Caban I.: *Oddziały Partyzanckie i Samoobrony Obwodu AK Tomaszów Lubelski*. Warszawa 2000

Cergowska G.: *Matki partyzantów*. Wyd. 2. Warszawa 1982

Chłopi w obronie Zamojszczyzny, pod red. J. Gmitruka. Warszawa 1985

Gołąbek W.: *Partyzanckie twierdze: o współdziałaniu ludności wiejskiej z ruchem oporu*. Warszawa 1974

Grygiel J.: *Związek walki zbrojnej: Armia Krajowa w obwodzie Zamojskim 1939-1944*. Warszawa 1985, s. 240-241

Hryniewicz W.: *My z Zamojszczyzny*. Wyd. 2. Warszawa 1970, s. 5

Jachymek J.: *Ruch Ludowy na Zamojszczyźnie*. Warszawa 1980, s. 176-177

Jóźwakowski J.: *Armia Krajowa na Zamojszczyźnie*. T. 1. Lubin 2001

Małyszczycy Z.: *Partyzanci z Polesia: Z dziejów Brygady AL. im. Wandy Wasilewskiej*. Warszawa 1974

Partyzancki czas: Biłgorajski Obwód Armii Krajowej w 1944 r. w fotografii Edwarda Buczka. Biłgoraj 2004

Siemion L.: *Zamojski przełom*. Lubin 1965, s. 26-27

Ziembikiewicz Z.: *W Partyzantce u „Rysia”: Wspomnienia żołnierzy I Batalionu Oddziałów Hrubieszowskich BCH*. Warszawa 1978, s.192-193

60 lat temu na Zamojszczyźnie: Bataliony Chłopskie. Ogólnopolski Związek Żołnierzy Batalionów Chłopskich. Warszawa 2003, s. 16-17

Dział III: Hitlerowskie ośrodki zagłady na Zamojszczyźnie

Biedrzyńska W.: *Kobieta w obozie koncentracyjnym*. Lubin 1972

Kawałek R.: *Obóz zagłady w Bełżcu*. Lublin 2005

Kajtel H.: *Hitlerowski obóz przesiedleńczy w Zamościu: SDZ Lager Zamość*. Biłgoraj 2003

Obozy hitlerowskie na ziemiach polskich 1939-1945: informator encyklopedyczny (mapy). Warszawa 1979

Reder R.: *Bełżec*. Wyd. 2. Kraków 1999, s. 50-51

Rotunda Zamojska, tekst Maria Rzeźniak. Warszawa 1995, s. 10-11

Sulimierski Z. W.: *Sobibór: hitlerowski obóz śmierci*. Chełm 1993

Służewski Cz.: *Hitlerowski obóz przejściowy w Zwierzyńcu: Wybór materiałów wspomnieniowych, wstęp i opracowanie*. Zwierzyniec 1993

Zamość: z przeszłości twierdzy i miasta, pod red. Koprukowniaka A. Lublin 1980, s. 338-339

Dział IV: Wysiedlenia na Zamojszczyźnie

Wysiedlenia, wypędzenia i ucieczki 1939-1959: Atlas ziem Polski: Polacy, Żydzi, Niemcy, Ukraińcy. Warszawa 2008

Kielboń J.: *Wysiedleńcy z Zamojszczyzny w obozie koncentracyjnym na Majdanku 1943*. Lubin 2006

Zgrzywa S.: *Gmina Stary Zamość 1939-1944*. Lubin 1964

Zamojszczyzna - Sonderlaboratorium SS: zbiór dokumentów polskich i niemieckich z okresu okupacji hitlerowskiej. T. 1, pod red. Czesława Madajczyka. Warszawa 1979

Zamojszczyzna - Sonderlaboratorium SS: zbiór dokumentów polskich i niemieckich z okresu okupacji hitlerowskiej. T. 2, pod red. Czesława Madajczyka. Warszawa 1979

Dział V: Wspomnienia mieszkańców Zamojszczyzny z II wojny światowej

Adamczyk R.: *Izbicy dni powszednie wojna i okupacja: pamiętnik pisany po latach*. Lubin 2007

Bartoszewski K.: *Relacje, wspomnienia, opracowania*. Lubin 1996, s.104-105

Jakubik Z.: *Czapki na bakier*. Warszawa 1997, s. 86-87

- Kruk Z.: *Wspomnienia żołnierza ZWZ – AK 9 pp. Legionów Ziemi Zamojskiej i wieloletniego więźnia sowieckich łagrów Nr Ł – 563*. Zamość 1994
- Książek Z.: *Z dziejów Partyzanckich wspomnień Armii Krajowej 1939-1944*. Biłgoraj 1996
- Mateja S.: *Wspomnienia żołnierza AK z Oddziału „Wira”*. Zamość 2000
- Soszka I.: *Byłam numerem 325 083: Wspomnienia o wojnie i o łagrze po wojnie*. Zamość 1997
- Rychel K. A.: „*Konrad*” i „*Aniol*”. Łabunie 2003, s.174-175
- Wierzchowski Z.: *Bohaterka Zamojszczyzny*. Wyd. 3. Zamość 1996

Wystawę zorganizowano w oparciu o zbiory Działu Informacji, Bibliografii i Wiedzy o Regionie oraz Oddziału dla Dzieci i Młodzieży Książnicy Zamojskiej.

Magda Hajduk

Dzieci Zamojszczyzny w literaturze

Scenariusz wystawy

1 września jest datą zawsze skłaniającą do zadumy, zwłaszcza tu, na Ziemi Zamojskiej, którą wojna doświadczyła w sposób wyjątkowo okrutny, ponieważ dotknęła najmłodszych jej mieszkańców. 70. rocznica wybuchu II wojny światowej stała się dla nas impulsem do przypomnienia tragedii dzieci Zamojszczyzny, a więc dzieci, które w latach 1942-43 w wyniku prowadzonej przez okupanta akcji masowego wysiedlania ludności polskiej z Zamojszczyzny utraciły domy i kontakt z najbliższymi. Przeszły przez obozy przejściowe w Zamościu i Zwierzyńcu. Wyrwane z rąk matek trafiały do bydłowych wagonów i jechały na północ Polski. Wieziono je do obozów koncentracyjnych w Oświęcimiu i na Majdanku. Te, które przeznaczono do germanizacji trafiały do Rzeszy. Łącznie na Zamojszczyźnie zrabowano rodzinom ok. 30 000 dzieci. Zbrodnia na dzieciach Zamojszczyzny była rozpatrywana na procesie w Norymberdze, gdzie świadkiem oskarżenia był m.in. doktor Zygmunt Klukowski.

Aby upamiętnić nieopisaną tragedię dzieci Zamojszczyzny Oddział dla Dzieci i Młodzieży Książnicy Zamojskiej przygotował wystawę ph. *Dzieci Zamojszczyzny w literaturze*. Ekspozycja usytuowana została na I piętrze w holu Książnicy Zamojskiej i udostępniona zwiedzającym w terminie 1 - 30 września 2009 r.

Zaprezentowana literatura obrazuje dramatyczne losy wysiedlonych. Są to relacje świadków, wspomnienia samych dzieci Zamojszczyzny, dokumenty i opracowania historyczne, przewodniki, albumy fotograficzne, biografie, powieści, wreszcie poezja złożona w hołdzie tym niewinnym ofiarom wojny.

Książki, pochodzące w całości ze zbiorów Książnicy Zamojskiej, wyeksponowane zostały w pięciu szklanych gablotach:

Boczek H.: *Wojna i dziecko*. Warszawa 1968.

Cierń mojej młodości. Wspomnienia dzieci i młodzieży z przymusowych robót w III Rzeszy, wybór i oprac. Z. Biłgorajska, W. Pietruczuk-Kurkiewiczowa. Warszawa 1979.

- Czerkawski A.: *Zbrodnie hitlerowskie na Zamojszczyźnie*. Warszawa 1968.
- Czterysta lat Zamościa*, pod red. J. Kowalczyka. Wrocław 1983.
- Dzieci i młodzież w latach drugiej wojny światowej*, pod red. C. Pilichowskiego. Warszawa 1982.
- Dzieciom. Pamięć świata...* Warszawa 1971.
- Dziecko polskie w latach wojny i okupacji hitlerowskiej 1939-1945*. Warszawa 1979.
- Glińska A.: *Zamojszczyzna w okresie okupacji*. Warszawa 1968.
- Hrabar R.: *Czas niewoli, czas śmierci. Martyrologia dzieci polskich w okresie okupacji hitlerowskiej*. Warszawa 1979.
- Jarocki R.: *Ostatni ordynat. Z Janem Zamoyskim spotkania i rozmowy*. Warszawa 1991.
- Kajtel H.: *Hitlerowski obóz przesiedleńczy w Zamościu*. Biłgoraj 2003.
- Karaś R.: *Nazywam się Pekosiński*. Warszawa 1977.
- Klukowski Z.: *Zamojszczyzna*. T. 1-2. Warszawa 2007.
- Kozaczyńska B.: *Losy dzieci z Zamojszczyzny wysiedlonych do powiatu siedleckiego 1943-1945*. Siedlce 2006.
- Marszałek J.: *Hitlerowskie więzienia i obozy w Zamościu*. Zamość 1980.
- Marszałek J.: *Majdanek*. Wyd. 2. Warszawa 1987.
- Michalska M.: *W nocy i mgle*. Warszawa 1970.
- Miejsca pamięci tragedii Dzieci Zamojszczyzny 1939-1945*. Zamość 2000.
- Moje wojenne dzieciństwo. Wspomnienia nadesłane na konkurs*. T. 3. Warszawa 2000.
- Oświęcim. Hitlerowski obóz masowej zagłady*. Warszawa 1977.
- Pilichowski C.: *Zbrodnie hitlerowskie na dzieciach i młodzieży polskiej*. Warszawa 1972.
- Przewodnik po upamiętnionych miejscach walk i męczeństwa lata wojny 1939-1945*. Wyd. 3 rozsz. i uzup. Warszawa 1966.
- Rodzik J.: *Wojenne losy Dzieci Zamojszczyzny*. Zamość 2007.
- Śluzewski C.: *Hitlerowski obóz przejściowy w Zwierzyńcu*. Zwierzyniec 1993.
- Suchora E.: *Rotunda Zamojska*. Zamość 1980.
- Suchora E.: *Zamojszczyzna. Kronika walki i pracy 1939-1969*. Lublin 1970.
- Wnuk J.: *Dzieci polskie oskarżają*. Wyd. 2 zm. i rozsz. Lublin 1975.
- Wnuk J.: *Losy dzieci polskich w okresie okupacji hitlerowskiej*. Warszawa 1980.
- Zbrodnie hitlerowskie na dzieciach i młodzieży polskiej 1939-1945*. Warszawa 1969.
- Wiersze, wydrukowane na papierze formatu A3 i oprawione w popielate passe-partout, zaprezentowane zostały w czterech antyramach:
- Fornal M.: [Nie uczyłam się...]. W: Wierchowiak Z.: *Bohaterka Zamojszczyzny*. Wyd. 3 poszerz. i uzup. Zamość 1996 s. 21.

Gmyz M.: *Dzieciom Zamojszczyzny*. W: Rodzik J.: *Wojenne losy Dzieci Zamojszczyzny*. Zamość 2007 s. 7.

Koczot W.: *Zamojska Rotunda*. W: Koczot W.: *Z pól i łąk*. Warszawa 1990 s. 40.

Ogińska L.: *Stacja Dzieci Zamojszczyzny*. www.lusiaoginska.pl

Ważną rolę w tej ekspozycji spełniał, wykonany w formacie A1 czarno-biały plakat, zawierający hasło wystawy, element graficzny – drut kolczasty oraz fragment wiersza Władysława Sitkowskiego *Dzieci Zamojszczyzny*, pochodzący ze zbioru: Sitkowski W.: *Portret pól*. Zamość [1994] s. 59.

Zorganizowana przez nas ekspozycja była częścią cyklu wystaw, jakie Książnica Zamojska i jej filie przygotowały w ramach obchodów 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej.

Joanna Kołtun

Pokój dobrem najwyższym narodów

Regulamin konkursu

Konkurs twórczości o tematyce wojennej adresowany do niewidomych i niedowidzących

Organizator

Książnica Zamojska im. Stanisława Kostki Zamoyskiego - Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych przy współpracy Oddziału Polskiego Związku Niewidomych w Zamościu.

Cele konkursu

1. Stworzenie możliwości osobom z dysfunkcją wzroku do zaprezentowania swoich zdolności wokalnych i recytatorskich.
2. Pogłębienie uczuć patriotycznych w środowisku poprzez twórcze przedstawienie wspomnień i przeżyć z czasów okupacji przez uczestników konkursu.

Zasady uczestnictwa

- Konkurs adresowany jest do osób niewidomych i niedowidzących z miasta Zamościa i powiatu zamojskiego.
- Każdy uczestnik powinien podać swoje dane osobowe (imię, nazwisko, wiek, adres) i tytuły wybranych do zaprezentowania utworów poetyckich lub piosenek o tematyce wojennej i patriotycznej.
- Czas trwania występu nie powinien przekraczać 5 minut.

Terminy

- Chętni do wzięcia udziału w konkursie powinni zgłosić swoje uczestnictwo do dnia 1 października 2009 r.:
 - w punkcie bibliotecznym, w siedzibie Oddziału Okręgu Lubelskiego PZN w Zamościu, ul. Spadek 35, w każdy czwartek w godz. 7.30 – 15.30, bądź
 - w Książnicy Zamojskiej: Ośrodku Czytelnictwa Niepełnosprawnych, ul. Kamienna 20, p. nr 10, w dniach: poniedziałek, wtorek, środa i piątek, w godz. 9.00 – 17.00.
- Konkurs odbędzie się dnia 8 października 2009 r. w świetlicy PZN w Zamościu, ul. Spadek 35; rozpoczęcie – godz. 10.00

Postanowienia ogólne:

- Oceny występów dokona komisja powołana przez organizatorów.
- Data podsumowania konkursu zostanie ustalona podczas jego trwania dnia 8 października.
- Dodatkowe informacje dotyczące konkursu można uzyskać pod nr tel. 084 62 711 54 w. 36

Rocznice regionalne 2010

- wybór -

- 465 rocz. ur. – SEBASTIAN FABIAN KLONOWIC (niekiedy Klonowicz),
(ok. 1545-1602), poeta, kompozytor, wykładowca w Akademii Zamojskiej
- 430 rocznica założenia Zamościa przez Jana Zamoyskiego (1580)
- 415 rocznica otwarcia podwojów Akademii Zamojskiej (1595)
- 410 rocznica wydania przez Jana Zamoyskiego aktów fundacji Kolegiaty
i Akademii Zamojskiej (1600)
- 410 rocz. śm. BERNARDO MORANDO (ok. 1540-1600), wybitny architekt
włoski, budowniczy Zamościa
- 370 rocznica fundacji seminarium duchownego przez Katarzynę z Ostrogskich
Zamoyską (1640)
- 70 rocznica założenia obozu przejściowego w zamojskiej Rotundzie (1940)
- 35 rocznica utworzenia województwa zamojskiego (1975)
-
- 15.01 60 rocz. śm. – PAWEŁ GAJEWSKI (1889-1950), malarz, autor ma-
lowideł m.in. w kościele w Zwierzyńcu
- 23.01 125 rocz. ur. – ZYGMUNT KLUKOWSKI (1885-1959), lekarz, spo-
łecznik, pamiętnikarz, bibliofil związany z Zamojszczyzną
- 17.02 150 rocz. śm. – HIERONIM KALIŃSKI (1792-1860), poeta, tłu-
macz, senator, protokołował sąd nad Walerianem Łukasińskim
- 22.02 75 rocz. ur. – ANDRZEJ JÓZEF MISIURA (1935-1995), poeta, pe-
dagog, polonista; 14.11 – 15 rocz. śm.
- 24.02 10 rocz. śm. – FRANCISZEK KAMIŃSKI (1902-2000), komendant
gł. BCh, gen. Dywizji, podjął decyzję o zorganizowaniu oddziałów
partyzanckich do obrony wysiedlanej ludności
- 4.03 125 rocz. ur. – KAZIMIERA GAWARECKA (1885-1979), bibliote-
karka i archiwistka, związana z Biblioteką im. H. Łopacińskiego
i Archiwum Państwowym w Lublinie
- 4.03 210 rocz. ur. – JAN ZACHWATOWICZ (1900-1983), wybitny archi-
tekt, konserwator i historyk sztuki, zasłużony w dziedzinie ochrony
i konserwacji zabytków Zamościa
- 18.03 80 rocz. ur. – JERZY KOŁŁATAJ (1930-1988), dziennikarz
- 20.03 65 rocz. śm. – MARCELI HANDELSMAN (1882-1945), wybitny
polski historyk, publikujący na łamach „Teki Zamojskiej”
- 3.04 95 rocz. śm. – ICCHAK LEJB PEREC (1852-1915), światowej sławy
pisarz tworzący w języku jidysz, urodzony w Zamościu
- 14.05 70 rocz. ur. – ADAM ANDRZEJ WITUSIK (1940-2007), historyk,
znawca historii Zamościa i rodu Zamoyskich

- 15.05 80 rocz. śm. – ROMUALD JAŚKIEWICZ (1857-1930), organizator i pierwszy prezes Sądu Okręgowego w Zamościu
- 3.06 405 rocz. śm. – JAN ZAMOYSKI (1542-1605), założyciel Zamościa
- 18.06 20 rocz. śm. – MARIAN SIEGIENČZUK (1951-1990), muzealnik, regionalista, działacz turystyczny, fotograf
- 21.06 70 rocz. śm. – MACIEJ RATAJ (1884-1940), marszałek sejmu, najbardziej znany po W. Witosie przywódca ruchu ludowego
- 29.06 120 rocz. ur. – MICHAŁ PIESZKO (1890-1969), nauczyciel, badacz i popularyzator dziejów Zamościa, jedna z najpopularniejszych postaci XX-wiecznego Zamościa
- 8.07 70 rocz. śm. – GRAŻYNA KIERSZNIIEWSKA (1924-1940), więźniarka zamojskiej Rotundy, harcerka
- 16.07 110 rocz. ur. – MICHAŁ BOJARCZUK (1900-1986), długoletni dyrektor Liceum im. J. Zamoyskiego, działacz społeczny, regionalista, kronikarz
- 7.08 30 rocz. śm. – ZBIGNIEW KRAMARZ (1923-1980), architekt
- 16.08 30 rocz. śm. – PAWEŁ SULMICKI (1909-1980), profesor ekonomii
- 21.08 85 rocz. śm. – KAROL FRANCISZEK NAMYSŁOWSKI (1856-1925), kompozytor i dyrygent, twórca Orkiestry Włościańskiej w Zamościu
- 6.09 105 rocz. ur. – ALEKSANDER BRYK (1905-1982), nauczyciel i kompozytor, urodzony w Zamościu, twórca hejnału zamojskiego
- 28.09 150 rocz. ur. – HIERONIM ŁOPACIŃSKI (1860-1906), językoznawca, nauczyciel, historyk, etnograf i bibliofil
- 6.09 (data chrztu) 255 rocz. ur. – STANISŁAW STASZIC (1755-1826), uczony, filozof, działacz i pisarz polityczny, założyciel Hrubieszowskiego Towarzystwa Rolniczego
- 14.11 15 rocz. śm. – ANDRZEJ JÓZEF MISIURA (1935-1995), poeta, pedagog, polonista; 22.02 – 75 rocz. ur.
- 29.11 180 rocz. śm. – MAURZYCY HAUKE (1775-1830), generał broni WP, komendant twierdzy zamojskiej, dowódca obrony Zamościa w 1813 r.
- 24.12 390 rocz. śm. – REINHOLD HEIDENSTEIN (1553-1620), historyk, sekretarz królewski, autor biografii hetmana Zamoyskiego
- 28.12 80 rocz. śm. – KAZIMIERZ SOCHANIEWICZ (1892-1930), historyk, archiwista
- 31.12 170 rocz. ur. – MICHAŁ ARCT (1840-1916), wydawca i księgarz warszawski, ur. w Zamościu

Anna Rychter
Robert Urban

ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

X Twierdza Zamość

Bibliografia w wyborze

1828

- Diariusz Senatu, Sejmu Królestwa Polskiego 1825. T. 1. – Warszawa, 1828. – S. 53-54

1841

- Dziennik Konfederacji tarnogrodzkiej przeciw wojskom saskim zawiązany w Polsce (1715-1717 r.). – Poznań, 1841. – S. 61-70, 108

1845

- Mierosławski Ludwik. Kurs sztuki wojskowej : rozbiór krytyczny kampanii 1831 r. i wywnioskowanie z niej prawidła do wojny narodowej. Cz. 1-3. – Paryż, 1845
- Mierosławski Ludwik. Powstanie Narodu Polskiego w roku 1830 i 1831 : od epoki na której opowiadanie zakończył Maurycy Mochnacki. T. 1-8. – Paryż - Poznań, 1845-1887

1859-1860

- Niemcewicz Juliusz Ursyn. Podróże historyczne po Polsce 1811-1828. – Petersburg, 1859
- Wolumina Legum. Przedruk zbioru praw... T. 5. - Petersburg, 1860. – S. 189

1862

- Potocki Mieczysław. Zamość i jego instytucje pod względem religii, oświaty i dziejów krajowych. – Kraków, 1862 (rkps)

1875

- Dobrzycki Mikołaj. Pamiętnik. – Lwów, 1875

1883-1884

- Barzykowski Stanisław. Historia Powstania Listopadowego. T. 1-5. – Poznań, 1883-1884

1892

- Rolle Michał. Zamość i jego obrońcy – urywek z dziejów kampanii 1831 r. // Dziennik Poznański. – 1892, nr 46

1898

- Kołaczkowski Klemens. Wspomnienia jenerała Klemensa Kołaczkowskiego. – Kraków, 1898

1902

- Marrene-Morzkowska Waleria. Generał Malletski // Biblioteka Warszawska. – T. 3 (1902), s. 576-587

1905

- Spadek piśmienniczy po generale Maurycym hr. Hauke / oprac. Alexander Rembowski. – Warszawa, 1905

1906

- Glatman Ludwik. Z dziejów Zamościa : szkice historyczne. – Kraków, 1906

1908

- Prądyński Ignacy. Pamiętniki. T. 2 / oprac. Bronisław Gembarzewski. – Kraków, 1908
- Askenazy Szymon. Łukasiński. T. 1-2. – Warszawa, 1908

1910

- Chołodecki Józef Białynia. Alfred Brzeziński : przyczynek do dziejów obrony Zamościa w 1831 r. – Lwów, 1910

1914

- Kubala Ludwik. Wojna szwedzka w roku 1655 i 1658. – Lwów, 1914

1917

- Tokarz Wacław. Armia Królestwa Polskiego : (1815-1830). – Piotrków, 1917

1918

- Kłossowski Zdzisław. Zamość – twierdza. – Zamość, 1918
- Sochaniewicz Kazimierz. Zamość jako twierdza kresowa // Kronika Powiatu Zamojskiego. – 1918, nr 1-2, s. 7-8

1919

- Chlebowski Bronisław. Zamość, ordynacja Zamoyskich i powiat zamojski. – Zamość, 1919
- Kipa Emil. Pod Zamościem w roku 1809 // Teka Zamojska. – 1919, nr 3, s. 39-43

1920

- Cichowicz Augustyn. Zdobycie Zamościa w roku 1809 // Teka Zamojska. – 1920, nr 1, s. 4-8. – II.

1922

- Pieszko Michał Marian. Na dawnych wałach i fortach Zamościa // Ziemia Zamojska. – 1922, nr 2, s. 1-2
- Sochaniewicz Kazimierz. Oblężenie Zamościa w r. 1706 // Gazeta Lwowska, 1922

1924

- Biesiekiński Kazimierz. Historia fortyfikacji stałej. – Warszawa, 1924

1926

- Biesiekierski Kazimierz. Historia fortyfikacji na ziemiach polskich w dobie porzobiorowej // Saper i Inżynier Wojskowy. – 1926, z. 7, s. 927

1927

- Eile Henryk. Oblężenie Zamościa w 1813 r. – Zamość, 1927

1928

- Pieszko Michał Marian. Zamość : gród kanclerski-hetmański. – Zamość, 1928

1929

- Czołowski Aleksander. Plan i widok Zamościa z r. 1704 // W: Szymon Szymonowicz i jego czasy. – Zamość, 1929. – S. 194-199

1930

- Pieszko Michał. Z historyczno-architektonicznych wędrówek po Zamościu (29.IX 1929 r.) : (postulaty prac konserwatorskich) // W: Pamiętnik zjazdu naukowego imienia Szymona Szymonowicza w Zamościu we wrześniu 1929. – Zamość, 1930. – S. 59-67

1931

- Pieszko Michał Marian. Zamość w roku 1809 : szkic historyczny. – Zamość, 1931

- Źródła do dziejów wojny polsko-rosyjskiej 1830/31. T. 1-6 / oprac. Bronisław Pawłowski. – Warszawa, 1931

1934

- Jastrzębski J. Obrona Zamościa w roku 1813 // Przegląd Wojskowo-Techniczny. – R. VIII (1934)

- Pieszko Michał Marjan. Przewodnik po Zamościu i okolicy. – Zamość, 1934

1935

- Marcinkowski Karol. Stefan Czarniecki w dobie potopu szwedzkiego. – Częstochowa, 1935. – s. 86-105

1936

- Herbst Stanisław, Zachwatowicz Jan. Twierdza Zamość. – Warszawa, 1936

- Zachwatowicz Jan. Twierdza Zamość : ewolucja fortyfikacji. – Warszawa, 1936

1938

- Czołowski Aleksander. Zapomniany fortyfikator Zamościa // Teka Zamojska. – 1938, z. 3, s. 153-158

- Gumowski Marian. Monety z oblężenia Zamościa 1813 r. // Teka Zamojska. – 1938, nr 1, s. 29-35. – il.

- Pieszko Michał. Zamość w opresji szwedzkiej w 1656 roku // Teka Zamojska.
– 1938, nr 2, s. 117-120

- Serafin-Sochańska Zofia. Zamość. – Zamość, 1938

1939

- Zajczyk Szymon. Muratorzy zamojscy 1583-1609 // Biuletyn Historii Sztuki i Kultury. – R. VIII (1939), s. 201-212

1953

- Miłobędzki Jerzy Adam. Ze studiów nad urbanistyką Zamościa // Biuletyn Historii Sztuki. – R. XV (1953), s. 68-87

1954

- Herbst Stanisław. Zamość. – Warszawa, 1954

1956

- Iskrzycki Artur. Dzieje Zamościa i południowej Zamojszczyzny. – Lublin, 1956

1961

- Kowalczyk Jerzy. Inżynier J.M. Link... // Biuletyn Historii Sztuki. – R. XXIII (1961), s. 185-190

1962

- Kersten Adam. Kampania zimowa 1656 roku na Lubelszczyźnie // Rocznik Lubelski. – T. 5 (1962), s. 51-65

- Lech Marian J. Twierdza i garnizon Zamościa w latach 1752-1756 // Rocznik Lubelski. – T. 5 (1962), s. 282-288

1965

- Witusik Adam Andrzej. Twierdza Zamość // Kamena. – 1965, nr 23/24, s. 5-6

1966

- Witusik Adam Andrzej. Egzamin bojowy twierdzy zamojskiej // Mówią Wieki. – 1966, nr 2, s. 22-26

1967

- Zachwatowicz Jan. Twierdza Zamość : kilka uwag i wspomnień // Zeszyty Naukowe WAP, seria historyczna, nr 15. – Warszawa, 1967. – S. 177-182

1969

- Zamość i Zamojszczyzna w dziejach i kulturze polskiej / red. Kazimierz Myśliński. – Zamość, 1969

1971

- Dumała Krzysztof. O architekturze Zamościa przed dziewiętnastowieczną przebudową // Kwartalnik Architektury i Urbanistyki. – T. XVI (1971), z. 1, s. 3-22

1974

- Bednarski Waldemar Wojciech. Rola twierdzy zamojskiej w powstaniu listopadowym 1830/31 // W: Studia Puławskie. – Puławy, 1974. – S. 172-200
- Bloch Czesław. Generał Ignacy Prądzyński 1792-1850. – Warszawa, 1974

1976

- Bloch Czesław. Zagadnienia inżynierskie i fortyfikacyjne w twórczości gen. Ignacego Prądzyńskiego przed powstaniem listopadowym // Rocznik Lubelski. – T. 19 (1976), s. 47-62

1977

- Bednarski Waldemar Wojciech. Rola wojskowa ziem południowo-wschodnich Królestwa Polskiego w powstaniu listopadowym 1830-1831. – Puławy, 1977
- Kowalczyk Jerzy. Zamość : przewodnik. – Warszawa, 1977
- Witusik Andrzej Adam. Chmielnicki pod murami Zamościa // Kurier Lubelski. – 1977, nr 160, s. 5-6
- Witusik Adam Andrzej. Karol Gustaw pod Zamościem // Kurier Lubelski. – 1977, nr 187, s. 5. – Fot.

1978

- Kaśinowski Antoni. Bastion siódmy : problemy restauracji. – cz. II // W: Konserwatorska Teka Zamojska. – 1978, nr 1, s. 9-16
- Klimek Adam. Jak powstał Zamość // W: Konserwatorska Teka Zamojska. – 1978, nr 1, s. 1-8
- Miłobędzki Jerzy Adam. Budownictwo militarne miast polskich w okresie nowożytnym (XVI-XVIII w.) // Kwartalnik Historii Kultury Materialnej. – R. XXVI (1978), z. 1, s. 29-47
- Witusik Adam Andrzej. O Zamoyskich, Zamościu i Akademii Zamojskiej. – Lublin, 1978

1979

- Sroczyńska Bogumiła. Historia zamiany Zamościa na miasto rządowe – twierdzę 1810-1821 // W: Rewaloryzacja Zamościa 1.07.1978 – 31.12.1978. – Warszawa - Zamość, 1979

1980

- Belostyk R. Fortyfikacja wzorcowa Napoleona // Przegląd Historyczny. – R. LXXI (1980), z. 1, s. 91-111
- Bochenek Ryszard Henryk. 1000 słów o inżynierii i fortyfikacjach. – Warszawa, 1980
- Janas Eugeniusz. Prywatne wojska Zamoyskich. – Zamość, 1980. – (Wojenne i rewolucyjne losy Zamościa : 3)
- Kadłuczka Andrzej. Arsenał zamojski w XVI i XVII w. // Kwartalnik Architektury i Urbanistyki. – T. XXV (1980), z. 2, s. 147-155

- Kašinowski Antoni. Fortyfikacje zamojskie – bastion VII // Kwartalnik Architektury i Urbanistyki. – T XXV (1980), z. 2, s. 135-144
- Konserwatorska Teka Zamojska 1580-1980. – Warszawa, 1980
- Kowalczyk Jerzy. Dlaczego Zamość nazywamy miastem idealnym? // Kalendarz Lubelski. – 1980, s. 74-79. – Fot.
- Lewandowski Jan. Wyzwolenie Zamościa w 1918 r. – Zamość, 1980. – (Wojenne i rewolucyjne losy Zamościa ; 7)
- Olszewski Edward. Pod czerwonym sztandarem. – Zamość, 1980. – (Wojenne i rewolucyjne losy Zamościa ; 9)
- Sułek Leon Antoni. Zamość – miasto i twierdza w latach Księstwa Warszawskiego // Biuletyn Lubelskiego Towarzystwa Naukowego, [Sect.] Hum. – 1980, vol. 22, nr 2, s. 47-53
- Szczygieł Ryszard. Twierdza zamojska w czasach Wielkiej Wojny Północnej 1702-1721. – Zamość, 1980. – (Wojenne i rewolucyjne losy Zamościa ; 2)
- Sroczyńska Bogumiła. Opracowanie rękopisu M. Potockiego „Zamość i jego instytucje pod względem dziejów, religii i oświaty krajowej przez C.M.T N.P.K.” // W: Konserwatorska Teka Zamojska 1580-1980. – Warszawa, 1980. – S. 1-64
- Śladkowski Wiesław. Ostatni bastion powstania listopadowego. – Zamość, 1980. – (Wojenne i rewolucyjne losy Zamościa ; 5)
- Śladkowski Wiesław. Z dziejów Twierdzy Zamojskiej // Kalendarz Lubelski. – 1980, s. 87-89. – Fot.
- Wiśniewski Stanisław. Więźniowie Twierdzy Zamojskiej // Kalendarz Lubelski. – 1980, s. 90-96. – Fot.
- Wiśniewski Stanisław. Zamość czasach wojen napoleońskich. - Zamość, 1980. – (Wojenne i rewolucyjne losy Zamościa ; 4)
- Witusik Adam Andrzej. Chrzest bojowy Twierdzy Zamość. – Zamość, 1980. – (Wojenne i rewolucyjne losy Zamościa ; 2)
- Witusik Adam Andrzej. Fundator Zamościa // Kalendarz Lubelski. – 1980, s. 66-71. – Fot.
- Witusik Adam Andrzej. Więzień twierdzy zamojskiej – Arwid Wittenberg // Mówią Wieki. – 1980, nr 2, s. 7-9
- Zabielski Ludwik. Rewolucyjne lata 1905-1907. – Zamość, 1980. – (Wojenne i rewolucyjne losy Zamościa ; 6)
- Zamość : z przeszłości twierdzy i miasta / red. Albin Koprukowniak, Adam Andrzej Witusik. – Lublin, 1980
- Zamość miasto idealne / red. Jerzy Kowalczyk. – Lublin, 1980

1981

- Sawa Bogumiła. Zamość w powstaniu styczniowym // Tygodnik Zamojski. – 1981, nr 2, s. 12

1982

- Witusik Adam Andrzej. Więzień twierdzy zamojskiej – Arvid Wittenberg // W: Z raptularza historyka / Adam Andrzej Witusik. – Lublin, 1982. – S. 165-168

1983

- Czterysta lat Zamościa / red. Jerzy Kowalczyk. – Wrocław - Warszawa, 1983
- Konserwatorska Teka Zamojska. Problematyka konserwatorska fortyfikacji nowożytnych. Materiały z sesji naukowej w Zamościu 26-27 XI 1981. – Warszawa-Zamość, 1983.
- Sowińska Gertruda. Po likwidacji Twierdzy // Tygodnik Zamojski. – 1983, nr 23, s. 8-9

1984

- Bednarski Waldemar Wojciech. Zamojszczyzna przed wyprawą gen. J. Dwer-nickiego na Wołyń // Rocznik Zamojski. – T. 1 (1984), s. 33-53
- Sawa-Sroczyńska Bogumiła. Zamojska twierdza w latach 1809-1825 // Rocznik Zamojski. - T. 1 (1984), s. 211-237
- Stankiewicz Jerzy, Biskup Krzysztof. Zabytki wojskowej inżynierii i architektury jako element współczesnego środowiska kulturowego // W: Konserwatorska Teka Zamojska. - cz. 2. - Warszawa-Zamość, 1984, s. 7-26

1985

- Kowalczyk Jerzy. Zamość wczoraj, dziś, jutro. – Warszawa, 1985
- Wysokiński Jan. Generał Ignacy Prądzyński. – Warszawa, 1985

1986

- Sroczyńska Bogumiła. Zamość w XIX stuleciu // W: Konserwatorska Teka Zamojska. - Warszawa-Zamość, 1986

1987

- Rogiński Ryszard. Twierdza Zamość // Żołnierz Polski. – 1987, nr 37, s. 6-7

1988

- Nadzieja Jadwiga. Oblężenie Zamościa w 1813 r. // Studia i Materiały do Historii Wojskowości. - T. 31 (1988), s. 81-107

1990

- Kędziora Andrzej. Dawna architektura i budownictwo Zamościa. - Zamość, 1990
- Rogiński Ryszard. Zamki i twierdze w Polsce : historia i legendy. – Warszawa, 1990
- Sułek Leon Antoni. Zmogły obrońców choroby i głód : z oblężenia Zamościa // Tygodnik Zamojski. – 1990, nr 51-52, s. 1.

1991

- Gruszecki Andrzej. Fortece zbudowane na nowo // Tygodnik Zamojski. – 1991, nr 24, s. 8-9. – Rys.
- Kędziora Andrzej. Zamość od A do Z. - Zamość, 1991
- Lewandowska M. Plany twierdz na obszarze byłego zaboru rosyjskiego w archiwach państwowych // W: Kartografia forteczna / pod red. Andrzeja Tomczaka. - Warszawa, 1991. – (Z dziejów kartografii ; T. V). - S. 122-136
- Stankiewicz Zbigniew. Bastion VII : trasa turystyczna / Zbigniew Stankiewicz. - Zamość, 1991

1992

- Bednarski Waldemar Wojciech. Próba organizacji pospolitego ruszenia na Zamojszczyźnie latem 1831 roku // Rocznik Zamojski. – T. 3 (1992), s. 59-65
- Gruszecki Andrzej. Fortyfikacja nowożytna // Spotkania z Zabytkami. - 1992, nr 3, s. 10-14 ; nr 7, s. 22-24 ; nr 8, s. 23-25 ; nr 9, s. 18-19

1993

- Bednarski Waldemar Wojciech. Z dziejów powstania listopadowego na Lubelszczyźnie i Podlasiu. - Puławy, 1993
- Sowińska Gertruda. Zamojszczyzna w powstaniu styczniowym // Annales UMCS. Vol. XLVII, 11. sec. F. - 1993, s. 109-122

1994

- Bednarski Waldemar Wojciech. Twierdza Zamość // Kronika Tygodnia. - 1994, nr 48, s. 12. – Fot.
- Nadzieja Jadwiga. Zamość 1813. - Warszawa, 1994

1995

- Kowalczyk Jerzy. Zamość : przewodnik. – Wyd. 3. - Zamość, 1995
- Przegon Wojciech. Zamość Światowym Dziedzictwem Kultury. - Kraków 1995
- Rotunda zamojska / oprac. Maria Rzeźniak. - Zamość, 1995

1996

- Bogdanowski Janusz. Architektura obronna w krajobrazie Polski : od Biskupina do Westerplatte. – Warszawa - Kraków, 1996

1997

- Kazimierzczuk Zdzisław. Zaproszenie do Zamościa. – Zamość, 1997
- Madej Teresa. Twierdza // Kronika Tygodnia. – 1997, nr 21, s. 4. – Fot.
- Przegon Wojciech. Krajobrazy XIX-wiecznego Zamościa w akwarelach i rysunkach Jana Pawła Lelewela. – Kraków, 1997
- Stompór Andrzej. Twierdza Zamość w 350 rocznicę chrztu bojowego. – Zamość, 1997

1998

- Bogdanowski Janusz. Twierdza Zamość w park zamieniana // *Aura*. – 1998, nr 6, s. 28-29
- Feduszka Jacek. Zamojski ślad w publicystyce emigracyjnej Adama Mickiewicza // *Zamojski Kwartalnik Kulturalny*. – 1998, nr 1, s. 30-34
- Sawa Bogumiła. Artyści sztuki fortecznej // *Tygodnik Zamojski*. – 1998, nr 18, s. 10

1999

- Feduszka Jacek. Jan Paweł Lelewel (1796-1847) // *Zamojski Kwartalnik Kulturalny*. – 1999, nr 3/4, s. 77-84. – Portr.
- Feduszka Jacek. Twierdze Modlin, Serock, Zamość w planach strategicznych powstania listopadowego 1830-1831. – Lublin, 1999
- Pawlicki Bonawentura Maciej. Kamienice mieszczańskie Zamościa : problemy ochrony. – Kraków, 1999
- Przegon Wojciech. Notatka Jana Pawła Lelewela // *Zamojski Kwartalnik Kulturalny*. – 1999, nr 3/4, s. 84-87
- Rodecka Beata. Arkady i bastiony // *Kurier Lubelski*. – 1999, nr 91, dod. „Turystyka”, s. 3. – Fot.

2000

- Feduszka Jacek. Komendanci twierdzy zamojskiej w czasie powstania listopadowego // *Zamojski Kwartalnik Kulturalny*. – 2000, nr 3/4, s. 104-112. – Faks.
- Kazimierczuk Zdzisław, Cabaj Jerzy. Zamość i okolice. – Zamość, 2000
- Kędziora Andrzej. Encyklopedia miasta Zamościa. – Chełm, 2000
- Sawa Bogumiła. Inżynierowie wojskowi w pierwszej połowie XIX wieku // *Zamojski Kwartalnik Kulturalny*. – 2000, nr 3/4, s. 100-104. – Fot.

2001

- Sawa Bogumiła. Budowa umocnień obronnych w Zamościu na początku XVIII wieku // *Zamojski Kwartalnik Kulturalny*. – 2001, nr 1/2, s. 90-96

2002

- Witusik Adam Andrzej. Działalność urbanistyczna Jana Zamoyskiego // *Zamojskie Studia i Materiały*. – 2002, z. 3, s. 453-465

2004

- Feduszka Jacek. Twierdze kresowe Rzeczypospolitej XVI-XIX w. // *Zamojski Kwartalnik Kulturalny*. – 2004, nr 1/2, s. 105-107
- Kazimierczuk Zdzisław. Zamość : zabytki Starego Miasta i twierdzy. – Zamość, 2004
- Twierdza Zamość : mapa 1:4000. – Warszawa, 2004

2005

- Czubara Krzysztof. Wojska prywatne Zamoyskich w XVI-XVIII wieku // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 2005, nr 3/4, s. 18-28. – Fot., rys.
- Feduszka Jacek. Fortyfikacyjna działalność hetmana wielkiego koronnego Jana Zamoyskiego (1542-1605) : (Zamość – Starogród) // Zamojsko-Wołyńskie Zeszyty Muzealne. – T. III (2005). – s. 51-62. – Il.
- Kazimierczuk Zdzisław. Twierdza Zamość // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 2005, nr 1/2, 83-87
- Kowalczyk Jerzy. Kultura i ideologia Jana Zamoyskiego. – Warszawa, 2005
- Kulesza Andrzej. W zamojskim Arsenale // Nasz Dziennik. – 2005, nr 219, s. 7
- Lorentz Ewa. Nieznany plan posiadłości inżyniera wojskowego Roberta von Nolte na przedpolu twierdzy Zamość // Archiwariusz Zamojski. – 2005, s. 65-72. – Rys., mapa
- Łagowski Stanisław. Szlakiem twierdz i ufortyfikowanych przedmości. – Pruszków, 2005. – Twierdza Zamość, S. 15-31
- Zamoyscy, Zamość i Ordynacja Zamojska w badaniach końca XIX i XX wieku : materiały z konferencji naukowej, która odbyła się w dniach 2-3 grudnia 2004 r. w Uczelni Zamoyskiego z siedzibą w Zamościu. – Zamość, 2005

2006

- Druga po Jasnej Górze : Twierdza Zamość w czasach potopu szwedzkiego : katalog wystawy. – Zamość, 2006

2007

- Feduszka Jacek. Stemple mennicze z oblężenia Zamościa w 1813 r. // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 2007, nr 1, s. 70-74. – Il.
- Feduszka Jacek. Twierdza Zamojska w Księstwie Warszawskim (1809-1813) // Roczniki Humanistyczne. – T. 55 (2007), z. 2, s. 207-243
- Feduszka Jacek. Zamość w Królestwie Kongresowym : mieszkańcy miasta-twierdzy a władze wojskowe i cywilne // Archiwariusz Zamojski. – 2007, s. 27-36
- Rzeźniak Maria. Rotunda Zamojska : przewodnik. – Zamość, 2007

2008

- Kazimierczuk Zdzisław, Matuszewski Jarosław. Zamość : la citta ideale. – Zamość, 2008

2009

- Feduszka Jacek. Przyłączenie Zamościa do Księstwa Warszawskiego w 1809 roku : wybór tekstów źródłowych i opracowań z XIX i początków XX wieku. – Zamość, 2009
- Feduszka Jacek. Zamość w roku 1809 // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 2009, nr 2, s. 58-66. – Il.

- Sawa Bogumiła. Widok Zamościa Brauna z 1617 r. domniemaną kopią „malowania” Miranda z 1579 r. : cz. 1 // Zamojski Kwartalnik Kulturalny. – 2009, nr 2, s. 6-13. – Il.
- Zamość – rok 1809 : wystawa z okazji 200. rocznicy zdobycia Zamościa przez wojska księcia Józefa Poniatowskiego 1809 roku : [katalog wystawy]. – Zamość, 2009

Renata Ożgo

Nabytki regionalne Książnicy Zamojskiej

im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu

(czerwiec – wrzesień 2009)

1. Album lubelski / koncepcja albumu, dobór zdj. i red. Leszek Dulik, Waldemar Golec ; aut. tekstów Renata Bartnik, Grażyna Jakimińska, Robert Kuwałek ; tł. tekstu Wiesław Horabik. - Lublin 2009
2. Archeologia na drodze – drogi archeologii / [red. Katalogu Andrzej Kokowski ; oprac. nauk. Andrzej Kokowski, Jerzy Libera, Marek Florek]. - Lublin, 2006
3. Baj, Joanna: Kazimierz Dolny i okolice / tekst i zdj. Joanna Baj, Maciej Ruciński. - Lublin, 2009
4. Baj, Joanna: Lublin / tekst Joanna Baj ; fot. Maciej Ruciński, Joanna Baj. - Lublin, 2009
5. Bańcarz, Stanisława: Gmina Narol - środowisko przyrodnicze i kulturowe / [tekst i red. Stanisława Bańcarz ; aut. zdj. Stanisława Bańcarz et al.]. - Narol, 2007
6. Bańcerowski, Leon: Wspomnienia i refleksje / Leon Bańcerowski. - Lublin, 2009
7. Bednarski, Mariusz Dariusz: Z dziejów przemian społeczno-gospodarczych i politycznych w powiecie tomaszowskim w latach 1944-1947 / Mariusz Dariusz Bednarski. - Tomaszów Lubelski, 2002
8. Bednarski, Waldemar Wojciech: Tak było na ziemi tomaszowskiej / Waldemar Wojciech Bednarski. - Tomaszów Lubelski, 2004
9. Bednarski, Waldemar Wojciech: Oblicze wojny i okupacji w gminie Kotlice w latach 1939-45 / Waldemar Wojciech Bednarski. - Tomaszów Lubelski, 2004
10. Bednarski, Waldemar Wojciech: Powszechna Organizacja „Służba Polsce” na Ziemi Tomaszowskiej 1948-1955 / Waldemar Wojciech Bednarski. - Tomaszów Lubelski, 2004
11. Bender, Ryszard: Powstanie czy samorząd? / Ryszard Bender ; Lubelskie Towarzystwo Naukowe. - Lublin, 1998
12. Bieńkowski, Andrzej: Jadąc przez Roztocze / tekst Andrzej Bieńkowski. - Warszawa, 2009
13. Biuletyn statystyczny województwa lubelskiego - I kwartał 2006. - Lublin, 2006
14. Borzęcki, Artur: 60 [Sześćdziesiąt] lat Miejskiej biblioteki Publicznej w Krasnymstawie / Artur Borzęcki. - Krasnystaw, 2008
15. Bubiło, Jarosław: Proces boloński / Jarosław Bubiło. - Zamość, 2008

16. Buczyńska, Lili: Listy do ojca / Lili Buczyńska. – Hrubieszów, 2002
17. Buczyńska, Lili: Nad różanym brzegiem / Lili Buczyńska. – Hrubieszów, 1997
18. Buraczyński, Jan: Roztocze / Jan Buraczyński ; Wyższa Szkoła Społeczno-Przyrodnicza im. Wincentego Pola w Lublinie. – Lublin, 2008
19. Bury, Marian: Na skrawku wschodnich rubieży / Marian Bury. – Jarczów, 2008
20. Cabaj, Lucyna: Roztocze / Lucyna Cabaj ; fot. Jerzy Cabaj. – Zamość, 2009
21. Cholewianka-Kruszyńska, Aldona: Piękna i dobra / Aldona Cholewianka-Kruszyńska. – Kozłówka, 2008
22. Cimek, Edward Franciszek: Listki moich wspomnień / Edward Franciszek Cimek. – Izbica, 2008
23. Cisło, Bolesław: Czarowiec i okolice / Bolesław Cisło. – Tomaszów Lubelski, 2000
24. Cisło, Bolesław: Śladem tomaszowskich zabytków i innych budowli / Bolesław Cisło. – Tomaszów lubelski, 2007
25. Cisło, Bolesław: O dawnym Tomaszowie / Bolesław Cisło. – Tomaszów Lubelski, 1991
26. Czechowicz / [red. Marcin Skrzypek et al.]. – Lublin, 2008
27. Czechowicz / [red. Marcin Skrzypek et al.]. – Lublin, 2007
28. Czechowicz / [red. Marcin Skrzypek et al.]. – Lublin, 2006
29. Darda, Stefan: Dom na wyrębach / Stefan Darda. – Katowice, 2008
30. Dąbrowski, Marcin: Cmentarze wojenne z lat I wojny światowej w dawnym województwie lubelskim / Marcin Dąbrowski. – Lublin, 2004
31. Dąbrowski, Radosław: Mniejszości narodowe na Lubelszczyźnie w latach 1918-1939 / Radosław Dąbrowski. – Kielce, 2007
32. Demska-Trębacz, Mieczysława: Muzyczny pejzaż Lubelszczyzny / Mieczysława Demska-Trębacz. – Lublin, 2005
33. Doroszewski, Jerzy: Oświata i życie kulturalne społeczności ukraińskiej na Lubelszczyźnie w latach 1918-1939 / Jerzy Doroszewski : Lubelskie Towarzystwo Naukowe. – Lublin, 2000
34. Drewniane budownictwo sakralne / [fot. Stanisław Orłowski, Lech Kuśmierz ; tekst Grażyna Żurawicka, Lech Kuśmierz ; rys. Lech Kuśmierz]. – Lublin, 2008
35. Dyda, Zofia: Nie gaszę światła nadziei / Zofia Dyda ; wybór Maria Marut ; il. Ewa Watras i Elżbieta Wańczycka. – Zamość, 2003

36. Dyda, Zofia: Kocham cię ziemio ojczysta / Zofia Dyda ; [wybór wierszy Wanda Góra]. – Tomaszów Lubelski, 2007
37. Dyda, Zofia: Korzenie kwitną przyszłością / Zofia Dyda ; [wybór wierszy Zofia Pacześna ; grafika Agata Romańska]. – Zamość, 2004
38. Edukacja regionalna w gimnazjum / pod red. Marianny Nowak. – Lublin, 2003
39. Epilog styczniowej insurekcji 1863 roku / red. Eugeniusz Niebelski ; Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. – Lublin, 2006
40. Feduszka, Jacek: Przyłączenie Zamościa do Księstwa Warszawskiego w 1809 roku / Jacek Feduszka ; Muzeum Zamojskie w Zamościu. – Zamość, 2009
41. Fronczek, Zbigniew Włodzimierz: Przewiska Lublina / Zbigniew Włodzimierz Fronczek ; [rys. Adam Lerue]. – Lublin, 2005
42. Fronczek, Zbigniew Włodzimierz: Romans w Lublinie / Zbigniew Włodzimierz Fronczek. – Lublin, 2007
43. Garbacz, Krzysztof: Na szlaku biłgorajskich kapliczek i krzyży przydrożnych / Krzysztof Garbacz. – Zielona Góra, 2009
44. Gmina Susiec na Rostoczu / oprac. aut. i kartograficzne Zofia Kalisz vel Metka, Krzysztof Kałamucki, Marta Pasoń. – Lublin, 2006
45. Gmyz, Maria: Słońcem i wiatrem malowane / Maria Gmyz. – Zamość, 2006
46. Horbaczewski, Robert: Tu szewce / Robert Horbaczewski ; Urząd Miasta w Tyszowcach. – Lublin, 2009
47. Jawor, Marek: Zwierzyńiec na Rostoczu / [tekst i zdj. Marek Jawor ; oprac. map Edward Słoniewski]. – Zamość, 2008
48. Jawor, Marek: Horyniec Zdrój i okolice / [wydano na zlec. Urzędu Gminy Horyniec zdrój ; tekst i fot. Marek Jawor]. – Wyd. 2. - Zamość, 2008
49. Kaczor, Henryk: Dzierążnia wieś na Rostoczu / Henryk Kaczor. – Tomaszów Lubelski, 2001
50. Kajtel, Henryk: Wojna w mojej pamięci / Henryk Kajtel. – Tomaszów Lubelski, 1998
51. Kawałko, Danuta Regina: Zygmunt Klukowski 1885-1959 / Danuta R. Kawałko, Urząd Miejski w Szczepleszynie, Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej UMCS. – Szczepleszyn, 2009
52. Kawałko, Janusz: Zamojskie spotkania z Janem Pawłem II / Janusz Kawałko ; [fot. Janusz Kawałko et al.]. – Wyd. 2. – Lublin, 2009
53. Kazimierczuk, Zdzisław: Zamość – la citta ideale / Zdzisław Kazimierczuk, Jerzy Matuszewski. – Zamość, 2008
55. Kielboń, Janina: Kobiety Lubelszczyzny represjonowane w latach 1944-1956 / Janina Kielboń, Zofia Leszczyńska. – Lublin, 2002

55. Kłos, Stanisław: Horyniec Zdrój / Stanisław Kłos. – Krosno, 2000
56. Kondraciuk, Piotr: Kapliczki, figury i krzyże przydrożne w pejzażu pogranicza / Piotr Kondraciuk, Andrzej Urbański. – Lublin, 2008
57. Kulik, Marian: Piętnaście miesięcy za drutami Jogły / Marian Kulik. – Lublin, 1999
58. Kurzyna, Marian: Formy ochrony przyrody w powiecie biłgorajskim / Marian Kurzyna, [Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (Lublin)]. – Bydgoszcz, 2008
59. Kuźma, Ewa: Działalność kulturalno-oświatowa władz państwowych i samorządowych w powiecie zamojskim w latach 1944-1956 / Ewa Kuźma. – Zamość, 2008
60. Leszczyńska, Zofia: Prokuratorzy i sędziowie lubelskich sądów wojskowych 1944-1955 / Zofia Leszczyńska. – Lublin, 2006
61. Linek, Piotr: Bliżej skóry / Piotr Linek. – Lublin, 2009
62. Mańkowski, Zygmunt: Wiek XX : studia, publicystyka, wspomnienia / Zygmunt Piotr Mańkowski. – Lublin, 2008
63. Marczuk, Józef: Prezydenci miasta Lublina 1918-1939 / Józef Marczuk. – Lublin, 1994
64. Mateczuk, Alicja: Bibliografia publikacji pracowników Zakładu Nauk Pomocniczych Historii i Bibliotekoznawstwa UMCS oraz wykaz prac habilitacyjnych, doktorskich i magisterskich wykonanych w latach 1977-2003 / Alicja Mateczuk. – Lublin, 2007
65. Miejskie społeczności lokalne w Lubelskiem 1795-1918 / pod red. Albina Koprukowniaka. – Lublin, 2000
66. Młodożeniec, Stanisław: Kwadraty / Stanisław Młodożeniec ; posł. Joanna Kulczyńska. – Kraków, 2009
67. Możdżeń, Stefan: Historia wychowania do 1795 / Stefan Możdżeń. – Kielce, 2005
68. Niebelski, Eugeniusz: Nieprzejednani wrogowie Rosji / Eugeniusz Niebelski ; KUL. – Wyd. 2 zm. i popr. – Lublin, 2008
69. Niedźwiedź, Ewa: Dzieje miejscowości gminy Skierbieszów powiat zamojski / Ewa Niedźwiedź, Józef Niedźwiedź, Józef Siudak ; Urząd Gminy w Skierbieszowie. – Skierbieszów, 2009
70. Olszewska, Marianna: Z niebem w oczach / Marianna Olszewska. – Zamość, 2009
71. Ostrowski, Zbigniew: Miasto z bajki / Zbigniew Ostrowski. – Zamość, 2009
72. Pamiętamy o bohaterach powstania styczniowego 1863 r. / oprac. Alojzy Leszek Gzella. – Lublin, 2003

73. Partyka, Wiesław: Opieka społeczna w Ordynacji Zamojskiej w XVII-XVIII wieku / Wiesław Partyka. – Lublin, 2008
74. Pawłowski, Artur: Roztocze polskie i ukraińskie / Artur Pawłowski. – Pruszków, 2009
75. Pieśni oddziałów partyzanckich Zamojszczyzny / skład Edward Słoniewski ; [zebr. i oprac. Topola]. – Hrubieszów, 1999
76. Pietrzak, Małgorzata: Gmina Józefów / [tekst Małgorzata Pietrzak]. – Józefów, 2008
77. Piotrowski, Mirosław: Narodowe Siły Zbrojne na Lubelszczyźnie 1944-1947 / Mirosław Piotrowski. – Lublin, 2009
78. Piskorz-Branekova, Elżbieta: Polska: stroje ludowe / tekst Elżbieta Piskorz-Branekova ; [tł. Elżbieta Kowalewska]. – Warszawa, 2008
79. Podziemie zbrojne na Lubelszczyźnie wobec dwóch totalitaryzmów 1939-1956 / red. Nauk. Sławomir Poleszak i Adam Puławski ; Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu. – Warszawa, 2003
80. Pokrzycka, Lidia: Prasa w Lublinie (1989-2003) / Lidia Pokrzycka. – Lublin, 2006
81. Polscy robotnicy przymusowi w Trzeciej Rzeszy / pod red. Włodzimierza Bonusiaka. – Rzeszów, 2005
82. Polska w krajobrazie i zabytkach / [fot. Bułhak et al. ; opis zdjęć A. Karczewski ; aut. Artykułów H. Gęsiorowski et al.]. – Lublin, 2008
83. Pomniki przyrody powiatu chełmskiego / [tekst Sławomir Korpysz et al.] ; Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze. – Chełm, 2007
84. Poznański, Jarosław: Historia parafii rzymskokatolickiej w Topólczy / Jarosław Poznański. – Zwierzyniec, 2009
85. Pradzieje południowo-wschodniej Lubelszczyzny / pod red. Ewy Banasiewicz-Szykuły ; Lubelski Wojewódzki Konserwator Zabytków w Lublinie. – Lublin, 2007
86. Przegaliński, Andrzej: Społeczna działalność ziemianstwa lubelskiego w latach 1864 – 1914 / Andrzej Przegaliński. – Lublin, 2009
87. Rodzina kolebką powołań / red. Wacław Depo [et al.] ; [aut. Wacław Depo et al.]. – Lublin, 2008
88. Roztoczański Park Narodowy / pod red. Tadeusza Grabowskiego ; [tekst L. Drożdziel et al.]. – Wyd. 2. – Zwierzyniec, 2006
89. Roztoczańskie spotkania / [red. Alina Anasiewicz, Bogusław Chmiel] ; Roztoczański Park Narodowy. – Zwierzyniec, 2000

90. Roztoczańskie spotkania / [red. Paweł Marczakowski, Lucyna Drożdżel, Aneta Ukalska] ; Roztoczański park narodowy. – Zwierzyniec, 2005
91. Roztocze Południowe / oprac. autorskie i kartograficzne Leszek Grzechnik [et al.] ; oprac. planów miast Paweł Cebrykow, Piotr Kasiborski ; fot. Stanisława Bańcarz [et al.] ; skład i łamanie tekstu Kamil Nieścioruk. – Lublin, 2009
92. Roztocze Środkowe i Wschodnie, Puszcza Solska / oprac. merytoryczne i graficzne Paweł Wład. – Wyd. 2. – Mielec, 2007
93. Ruciński, Maciej: Zamość i Roztocze / tekst Maciej Ruciński ; zdj. Joanna Baj, Maciej Ruciński. – Zamość, 2009
94. Ruciński, Maciej: Nałęczów / tekst Maciej Ruciński ; fot. Joanna Baj. – Lublin, 2009
95. Ryba, Mieczysław: Środowiska i ugrupowania polityczne na Lubelszczyźnie 1914-1918 / Mieczysław Ryba ; KUL. – Lublin, 2007
96. Sapieżyna, Maria: Moje życie, mój czas / Maria ze Zdziechowskich Sapieżyna. – Kraków, 2009
97. Sidoruk, Stefan: Oblicza Kresów / Stefan Sidoruk ; wybór, oprac. i wstęp Donat Niewiadomski. – Lublin, 2009
98. Skarby Roztocza / aut. Janusz Mazur, Maciej Pietrzak, Marek Wiśniewski ; red. Maciej Pietrzak. – Przemyśl, 2007
99. Słoniewski, Edward: Wędrowki po Roztoczu / Edward Słoniewski. – Zamość, 2009
100. Staszic, Stanisław: Być narodowi użytecznym / Stanisław Staszic ; wybór i wstęp Bogdan Suchodolski. – Warszawa, 1985
101. Stołecki, Kazimierz: Krasnystaw / Kazimierz Stołecki. – Wyd. 2 poszerz. – Puławy, 2008
102. Studia z dziejów ziemian 1795-1944 / pod red. Albina Koprukowniaka ; Lubelskie Towarzystwo Naukowe. – Lublin, 2005
103. Studia nad ziemiaństwem w XIX i XX wieku / red. Nauk. Albin Koprukownik i Zofia Gołębiowska. – Lublin, 2008
104. Sula, Dorota: Działalność przesiedleńczo-repatriacyjna Państwowego Urzędu Repatriacyjnego w latach 1944 -1951 / Dorota Sula ; KUL. – Lublin, 2002
105. Sztern, Jan Jakub: Melodie miłości / Jan Sztern. – Zamość, 1999
106. Tam był kiedyś mój dom... / wybór, oprac. i przedm. Monika Adamczyk – Garbowska, Adam Kopciowski, Andrzej Trzeciński. – Lublin, 2009
107. Tomaszowskie w powstaniu styczniowym / [wybór i oprac. całości Antoni Walentyń]. – Tomaszów Lubelski, 1992

108. Tucholski, Zbigniew: Kolej Leśna Lipa – Biłgoraj / Zbigniew Tucholski, Maciej Kucharski. – Zamość, 2009
109. Tworek, Stanisław: Rzeka Bug dla kajakarzy / Józef Tworek ; [fot. Olgierd Bielak et al.]. – Chełm, 2008
110. W ZPORRym obiektywie / [Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, ZPORR – Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego, Unia Europejska]. – Warszawa, 2008
111. Walewander, Edward: Działalność wychowawcza kościoła lubelskiego / Edward Walewander ; przedm. Adam Koseski. – Lublin, 2009
112. Walewander, Edward: Pedagogia katolicka w diecezji lubelskiej / Edward Walewander ; [przedm. Kalina bartnicka ; Akademia Humanistyczna im. Aleksandra Gieysztor w Puławach]. – Lublin, 2007
113. Wiadomości Konserwatorskie Województwa Lubelskiego / [Oddział Wojewódzki służby Ochrony Zabytków w Lublinie ; zespół red. Halina Mandrecka przewodn.]. – Lublin, 2008
114. Winiarski, Ryszard: Zrywanie masek / Ryszard Winiarski ; [grafiki Andrzeja Antoni Wielski]. – Lublin, 1993
115. Wład, Paweł: Roztocze, Puszcza Solska/ Paweł Wład. – Rzeszów, 2009
116. Województwo lubelskie / [aut. Ewa Łodzińska et al.]. – Warszawa, 2009
117. Wybranowski, Tomasz: Czekanie na świt / Tomasz Wybranowski. – Tomaszów Lubelski, 1991
118. Zasługi Dominika Fijałkowskiego i jego działalność społeczna w dziedzinie ochrony przyrody Lubelszczyzny / pod red. Kazimierza Karczmara. – Lublin, 2002
119. Ze Lwowa do Lubaczowa / [red. Stanisław Piotr Makara, Barbara Woch, Janusz Mazur] ; Muzeum Kresów w Lubaczowie. – Lubaczów, 2008
120. Zieliński, Piotr Jan: Zamość w latach 1914-1918 / Piotr Jan Zieliński. – Krasnostaw, 2009
121. Żołnierze nieugięci / oprac. Jan Ziółek. – Lublin, 2006
122. Żurek, Franciszek: Powiat krasnostawski w walce o wolność / Franciszek Żurek. – Wyd. 2. – Lublin, 2009

Anna Rychter

KSIĄŻKI, KTÓRE WARTO KUPIĆ

Książki, które warto kupić

Dział Gromadzenia Zbiorów Książnicy Zamojskiej poleca

Bartoszewski, Władysław: Powstanie Warszawskie. – Warszawa: Świat Książki, 2009

Praca, opisująca Powstanie Warszawskie 1944, złożona z tekstów Władysława Bartoszewskiego, gromadzi w jednym tomie reportaże i artykuły ukazujące się w latach 1944-2006. Liczy 780 stron i jest podsumowaniem wszystkiego, co autor - uczestnik tego powstania, napisał o nim w ciągu 60 lat. Tekst rozpoczyna gruntowna kronika wydarzeń powstania. Wyboru tekstów dokonał Andrzej Krzysztof Kunert, który uzupełnił książkę o aneksy (wybór dokumentów, obsada personalna dowództwa AK, spis kawalerów *Virtuti Militari* odznaczonych w Powstaniu Warszawskim). Mapy i fotografie opracował Zygmunt Walkowski.

Według profesora Powstanie Warszawskie dzisiaj można uznać za wielką wygraną. W najtrudniejszym czasie okupacji, powstańcy przysięgli wyzwolić z niewoli Polskę. Podczas powstania Bartoszewski był adiutantem dowódcy placówki informacyjno-radiowej „Asma” oraz redaktorem naczelnym pisma „Wiadomości z Miasta i Wiadomości Radiowe”. Udokumentowanie obrazu heroicznej walki to główny cel wytyczony przy tworzeniu tej niezwyklej księgi.

Przednie dzieło wybitnego historyka. Niesłychanie szerokie i głębokie spojrzenie na Powstanie. Precyzyjna, wyjątkowej wartości opowieść o „ofiarnym i solidarnym działaniu, męstwie i głębokim przywiązaniu do wolności” Polaków. Wydawnictwu towarzyszy płyta CD prezentująca niemieckie zdjęcia lotnicze Warszawy z czasów Powstania, archiwalne zdjęcia naziemne, nagrania z powstańczej radiostacji *Błyskawica* i symulację przelotu samolotem nad zniszczoną stolicą.

Darda Stefan: Dom na wygrybach. – Katowice: Vidograf II, 2008

Dom na wygrybach - debiutancka powieść Stefana Dardy - piękna, subtelna i mocna akcja rozgrywa się na Pojezierzu Łęczyńsko-Włodawskim oraz w Lublinie. Bohaterem powieści jest młody mężczyzna, który porzuca karierę i wielkomiejskie życie na rzecz wiejskiego siedliska. Mężczyzna zmienia swój styl życia, zaczyna ciężko pracować, obcować z przyrodą. Fascynuje go sielska egzystencja, obyczaje, ludowe obrzędy, tajemniczość, nieufność i podejrzliwość sąsiadów.

Bohater Marek Leśniewski, dotychczas wykładowca prawa, nagle został bez żony, pracy, komfortu życiowego. Nie wyszedł jednak na tym źle. Zyskał wolność, zaczął poszukiwać zagubionego siebie, wrócił do ideałów z młodości. Sta-

ra drewniana chata, pustkowie, cisza i spokój stały się jego nową rzeczywistością. Przygotujmy się na solidną narrację, ciekawą intrygę, zindywidualizowany, żywiołowy język. Perypetie Leśniewskiego, jego marzenia i lęki, w połączeniu z niewyjaśnionymi zjawiskami dają spójną i dynamiczną powieść grozy.

W roku 2009 utwór został nominowany w dwóch kategoriach: „Książka roku” i „Polskie powieści roku” do nagrody Sfinks. Jako „Książka roku” zajął piąte miejsce, otrzymał także nominację do prestiżowej Nagrody im. Janusza A. Zajdla.

Edip-Adiwar, Halide: Rabia. – Warszawa: Prószyński i S-ka, 2009

Książka wywołała wokół siebie wiele zamieszania, okazała się wydarzeniem i okrasą kobiecej literatury tureckiej, została dobrze przyjęta przez polskich czytelników. Pisarka tworzy w pierwszej połowie XX wieku. Jest feministką, czego wyraz daje w swojej twórczości literackiej.

Opowieść *Halide Edip* to urok Orientu, zbytek haremów, bogactwo pałaców, atmosfera meczetów, nastrojowość Stambułu. To historia Rabii, córki kome-dianta, który za ironizowanie z możnych i nieodpowiednie politycznie kontakty zostaje wygnany ze stolicy. Wtedy opiekę nad dziewczyną przejmuje dziadek, surowy, despotyczny, charakteryzujący się nienawiścią do całego świata. Tyran wychowuje pannę w izolacji, bez prawa do radości i zabawy. Darem od losu dla niewiasty okazuje się jej piękny głos; śpiewając wersety Koranu, zyskuje wstęp na salony, gdzie odkrywa świat fasadowych pałacowych przyjemności.

U swojego protektora Selima Paszy, bohaterka otrzymuje lekcje muzyki, poznaje kulturę europejską. Powrót do Stambułu wygnanego ojca otwiera nowy rozdział w jej życiu...

Pisarka tworzy postać silnej, niezależnej kobiety, która realizuje marzenia wbrew niesprzyjającej koniunkturze. Klimat książki zbudowany wokół egzotycznego świata i zajmujących perypetii bohaterów pochłania do głębi.

Fogg, Mieczysław: Od palanta do belcanta. – Warszawa: Prószyński i S-ka, 2009

Autobiografia Mieczysława Fogga, jednego z najznamienitszych wykonawców polskiej muzyki estradowej. Setki nagranych płyt, kilkadziesiąt słynnych przebojów, kilkanaście tysięcy koncertów - to wszystko składa się na ponad sześćdziesięcioletnią karierę zawodową. Na gruzach Warszawy prowadził słynną kawiarnię Café Fogg.

Większość nas zna *Jesienne róże*, *Tango milonga*, *To ostatnia niedziela*, *Mały biały domek*, *Pierwszy siwy włos*, *W małym kinie*, *Co nam zostało z tych lat...*

W książce pojawił się poczet szacownych postaci polskiej estrady. Autor wprowadził nas w malowniczy świat legend piosenki polskiej. Zagościł tu znamienity aktor filmowy i teatralny Adolf Dymśa, tenor i aktor Jan Kiepura, aktorka, reżyser i pedagog, współzałożycielka i długoletnia dyrektorka „Mazow-

sza”- Mira Zimińska, wybitny tancerz i piosenkarz Eugeniusz Bodo, niezapomniane Sława Przybylska i Maria Koterbska...

Wznowione po ponad trzydziestu latach wspomnienia Mieczysława Fogga spisał Zbigniew K. Rogowski. Publikację sygnuje wydawnictwo Prószyński i S-ka. Opowieść zapisuje ciężką drogę do sławy: zwykły warszawski chłopiec poprzez lata pracy, upór, ambicję i niewątpliwy talent, realizuje swoje marzenia. Zaczęło się od niełatwych lekcji, potem chór kościelny, kabaret Qui pro Quo, wreszcie występy solowe i kariera - udział w filmach, koncerty na całym świecie.

Specjalnie do tej edycji posłowie napisała Anna Mieszkowska, całość dopełniają archiwalne fotografie z życia scenicznego.

Fox, Kevin J.: Michael Jackson: życie i śmierć króla popu. – Katowice: Videograf II, 2009

Portret wielkiego artysty, historia życia i oszałamiającej kariery Michaela Jacksona, twórcy estradowego, tancerza, kompozytora, autora tekstów, którego kariera i życie osobiste stały się ważną częścią kultury masowej. Znany jako jeden z najlepszych wykonawców muzyki pop, wciąż uwikłany w skandale. Wszelako posiadał grupę wielbicieli nigdy go nie odstępujących. Bez względu na ekscesy, stali przy nim murem.

Jackson przedstawiony jest jako dwukrotnie żonaty ekscentryk, oskarżany o molestowanie nieletnich, poddający się licznym operacjom plastycznym, jeden z największych dziwaków, jacy pojawili się na scenie. Jednocześnie hojny, troskliwy ojciec, wrażliwy człowiek działający charytatywnie. Książka stanowi próbę uporządkowania zagadek towarzyszących zawrotnej karierze. Mimo nieścisłości, publikacja nie jest jedynie próbą wyprzedzaży legendy, jest relacją dla tej grupy fanów, którzy pojawili się po śmierci muzyka.

Kret, Jarosław: Moje Indie. – Warszawa: Świat Książki, 2009

Pasjonujący zapis podróży znanego dziennikarza i orientalisty Jarosława Kreta do Indii, niesamowite przygody, romantyczny związek z indyjską aktorką. Autor pisze o własnych przeżyciach, sam poznaje obyczaje i kulturę, uczestniczy w codziennym życiu.

Nie brak tu informacji o historii i legendach, jest też wątek społeczny. Błyskotliwy humor i wnikliwa obserwacja pisarza wpływa na lekkość i plastyczność opowieści.

Z podziwem przedstawia egzotyczny kraj i żywot poznanych ludzi. Podróżnik zwraca uwagę na charakterystyczny dla Hindusów szacunek do tradycji, fascynujące obyczaje, obrzędy, system kastowy, określający hierarchię społeczną. Zajmująco opisuje codzienność Indii. Pozycję wzbogacają ciekawe fotografie wędrowca. Książka ta, to nie tylko spora dawka rzetelnej wiedzy, ale i wyborna przygoda.

Kubik, Christian: Rośliny szybko rosące: gatunki i uprawa. – Warszawa: Wydawnictwo RM, 2009

Dla miłośników roślin poradnik Christiana Kubika dostarczy niezbędnych informacji o uprawie i właściwym zaplanowaniu przestrzeni zielonej.

Prosto i zwięźle napisany przewodnik dla ogrodnika – amatora zawiera odpowiedzi na wszystkie pytania dotyczące uprawy kwiatów, bylin, drzew ozdobnych, owoców, ziół i warzyw, trawników i łąk. Z tą książką posadzisz bujny ogród w krótkim czasie. Dowiemy się jakie rośliny wybrać by szybko stworzyć wysnioną naturalną przystań. Niezależnie od wielkości działki i jej położenia zaplanujesz ogród swoich marzeń. Zrealizowanie dobrego projektu, w którym wszystkie elementy współgrają okaże się łatwe i zrozumiałe. To ABC dla tych, którzy nie chcą czekać kilka lat, aż rośliny ogrodowe urosną. Chcą taki ogród zorganizować w krótkim czasie. Ze wspomnianym „elementarzem” w ogrodzie naprawdę możliwe jest ekspresowe tempo.

Dzięki zawartym tu poradom szybko i samodzielnie można uczynić z niezagospodarowanej działki przebogaty ogród i stać się posiadaczem zieleniącej się, kwitnącej oazy. Autor zapewnia, że wybierając właściwe rośliny, możemy w błyskawicznym tempie przekształcić żywopłoty w parawany chroniące nas przed hałasem czy słońcem, uprawiać rabaty cieszące nas widokiem kolorowych kwiatków, a także rozkoszować się smaczными owocami i dorodnymi warzywami z naszego ogrodu.

Maleszka, Andrzej: Magiczne Drzewo. Opowieść I. Czerwone Krzesło. – Kraków: Znak, 2009

Książka scenarzysty wyróżnionego nagrodą Emmy Award („telewizyjny Oscar”), której akcja rozgrywa się w 2000 roku nad Doliną Warty. W wyniku straszliwej burzy ucierpiał stary dąb. Tytułowe magiczne drzewo trafiło do tartaku, zrobiono z niego setki przedmiotów, z których każdy posiadał cząstkę czarodziejskiej potęgi. Wśród nich było czerwone krzesło, w którego posiadanie weszła trójka współczesnych polskich dzieci. Bohaterowie muszą pokonać mnóstwo przeszkód, by odzyskać miłość rodziców, będących pod wpływem złych czarów. W tym celu wyruszają w szaloną podróż.

Magiczne drzewo to opowieść pełna fantastycznych przygód, językiem baśni opisuje świat realny. Zapraszając dzieci do krainy czerwonego krzesła, tak naprawdę wzywamy je do ich własnego świata. Od innych historii fantasy różni się tym, że nie musimy przemierzać żadnej bariery by dostać się do dawnego, nieprawdziwego świata, żeby natknąć się na baśniowe zdarzenia. To te zdarzenia przenikają do realnego świata dzieci. To świat fantazji przenosi się do teraźniejszości, łączy realia współczesne z wydarzeniami magicznymi. Niecodzienne wydarzenia dzieją się w autentycznej rzeczywistości - autobus, który zwariował, tańczące krzesło, latający dom, sto psów w pociągu... Dzieci otrzymują niezwykłą moc, która daje im możliwość rozwiązania prawdziwych problemów. Ory-

ginalna akcja i wartka narracja sprawia, że książkę czyta się z przyjemnością. To ciepła i urocza, trzymająca w napięciu lektura.

Pilipiuk, Andrzej: Rzeźnik drzew. - Lublin: Fabryka Słów, 2009

Rzeźnik

drzew zawiera dwanaście opowiadań, są to charakterystyczne dla literatury fantastycznej historie tworzące estetyczną, harmonijną i spójną narrację.

Miłośnicy prozy Andrzeja Pilipiuka z przyjemnością zagłębią się w treść, autor bowiem dostarcza czytelnikowi wielu rodzajów literatury fantastycznej – czarną humoreskę (*Szkolenie*), fantastykę historyczną (*Sprawa Filipowa*), świat umieszczony w realiach quasi fantasy (*Położ*), czy wreszcie horror w stylu Kinga (*Serce kamienia*, *Poddasze*).

Autor zaprosił nas do poznawania kultury pomorskiej, do poszukiwania śladów Edenu. Będziemy gościć w carskiej Rosji, natknijemy się na złe moce, których siedzibą jest cmentarne drzewo, na widmo zmarłego artysty ponoszącego karę za morderstwo, na egzorcyzmowanie złych duchów.

A wszystko to w klimacie grozy, ogólnego smutku i przygnębienia. Książka Pilipiuka to godziwa rozrywka, przekrój bohaterów: od Obcego poprzez Arabów, Chińczyków, Kozaków. Od terrorystów, opozycjonistów, oprawców, degeneratów po archeologów natrafiających na mroczne tajemnice.

Zbiór *Rzeźnik drzew* to interesujący obraz, tu opowieści śmieszne i strasznie, poważnie i refleksyjne przeplatają się, podnosząc walory tekstu. Tom cechuje wyjątkowa staranność językowa. Andrzej Pilipiuk niewątpliwie wciąga, dostarcza literackiej przyjemności, proponuje podróże w czasie, zasługuje więc na uznanie czytelników.

Rusinek, Michał: Mały Chopin. - Kraków: Znak, 2009

To pierwsza tego rodzaju książka o małym Fryderyku Chopinie dla dzieci. W zabawnej, wierszowanej opowieści niepokątny chłopczyk przebywa drogę od miłego psotnika do genialnego kompozytora. Dzieciństwo i twórczość młodego Fryderyczka ujęte są w sposób dostosowany do postrzegania młodego czytelnika. Bez trudu i z humorem prześlizgują się do adresata informacje o gammach, pauzach, oktavach, tempie... „*stworzył dwa mazurki, które się nie je lecz słucha*”.

Bawiąc się z tekstem, dzieci poznają pojęcia muzyczne i kolejne etapy na drodze do sławy i mistrzostwa. Autor w przyjaznej rymowanej formie przekazuje informacje dotyczące życia rodzinnego małego chłopca. Poznajemy miejsce skąd pochodził muzyk, towarzyszymy mu w pierwszym spotkaniu z fortepianem. Książkę dopełniają ciekawie ilustracje wykonane przez Joannę Rusinek.

Zbliża się dwusetna rocznica narodzin największego polskiego kompozytora, Rok 2010 to Rok Chopinowski, warto wykorzystać ten zapis wydarzeń z życia Chopina w pracy edukacyjnej.

Steen, Michael: Wielcy kompozytorzy i ich czasy. – Poznań: Rebis, 2009

Imponująca, zakrojona na szeroką skalę panorama dziejów Europy końca XVII po połowę XX wieku, historia biograficzna muzyki klasycznej. Biogramy muzyków przedstawione są na tle społecznym, historycznym i kulturalnym. Poznajemy sylwetki najwybitniejszych kompozytorów, od Haendla, Bacha, Mozarta po bez mała współczesnych angielskich twórców, Brittena, Elgara czy Williamsa. Autor wykorzystuje potężną ilość opracowań i źródeł. Literat dodatkowo podróżował w miejsca związane z działalnością i życiem opisywanych postaci. Dzieło ma pokaźne znaczenie dla popularyzacji muzyki. Choć wyraźnie kierowane było do angielskiego odbiorcy, może być lekturą dla wszystkich zainteresowanych tematem. Każdy rozdział książki nakreśla kolejne sylwetki kompozytorów. Wartki i barwny język, komunikatywny styl, ponad pięćdziesiąt barwnych ilustracji, czarno-białe ryciny, mapy i drzewa genealogiczne. Tom obejmuje ponad 1000 stron, ale czyta się wybornie.

Wielbiciele historii muzyki nie mogą pominąć tak harmonijnego wydania. Dwadzieścia dziewięć rozdziałów poświęconych mistrzom muzyki klasycznej stanowi estetyczną, pełną szkiców, wykresów, map, ekskluzywnych zdjęć i reprodukcji całość. Duża dawka informacji, ale bardzo czytelna, uzupełniona wygodnym indeksem i imponującą bibliografią.

Syrwid, Marta: Zaplecze. – Warszawa: WAB, 2009

Seria z miotłą prezentuje pierwszą, debiutancką powieść Marii Syrwid. *Zaplecze* to zazębiające się wątki, gierki, manipulacje, wreszcie życie rodzinne, samotność i ból bohaterki. Mroczna strona dorastania, brak samoakceptacji, zachwianie relacji z bliskimi, dążenie do doskonałości, prowadzi bohaterkę Klarę Wiśniewską do anoreksji.

Dziewczyna w dzieciństwie była upokarzana przez agresywnego ojca. Od początku musiała walczyć, czuła się samotnie, dieta stała się receptą na zwrócenie na siebie uwagi. Silny ojciec niszczy dziewczynę, budzi jej lęk. Klarę wspiera słaba matka, pociesza ją, broni. Jednak nienawiść ojca doprowadza nastolatkę do zwalczania siebie samej. Nie może wytrzymać w domu, ucieka w krainę głodu i samotności – przed światem ukrywa się na tytułowym zapleczu sklepu matki.

Książka jest bardzo wiarygodna, mówi o braku akceptacji i zrozumienia. Głodzenie się stanowi dla Klary styl bycia. Dziewczyna jest zupełnie pogubiona, a chudość, prowadząca do choroby, jest sposobem na walkę ze złem świata. To opowieść nie tylko o poważnym problemie anoreksji, ale także o potrzebie bycia wysłuchanym. Historia głodu to tak naprawdę historia samotności. Z zapisu wyłania się drastyczna prawda, choroba jednej dziewczyny i tak naprawdę zaburzenie relacji międzyludzkich w ogólności.

Szewczyk, Izabela ; Szewczyk, Robert: Szlaki turystyczne. - Warszawa: Carta Blanca, 2008

Przewodnik zawiera opisy kilkudziesięciu szlaków tematycznych po Polsce. Wybierzemy się w podróż po wszystkich regionach kraju.

Trasy podzielone są na kilka grup tematycznych: szlaki historyczne i archeologiczne, etnograficzne i kulturowe, architektury i przemysłu, przyrodnicze, wodne, górskie, szlakami wielkich poetów. Książka pomoże dotrzeć do najciekawszych miejsc i zabytków oraz mniej znanych, ale równie atrakcyjnych pod względem edukacyjnym i rekreacyjnym szlaków. Dzięki merytorycznej wykładni, pomoże poznać historię i kulturę regionów, dotrzeć do muzeów, atrakcji krajobrazowych i architektonicznych, wybrać odpowiedni nocleg i restaurację. Czytelnik uzyska informacje o regionie, rodzaju i długości szlaku, stopniu trudności, oznaczeniach.

Całość dopełniają wskazówki praktyczne, dane adresowe i rubryka „Zobacz koniecznie”. Te porady sprawią, że podróż będzie przyjemna, bezpieczna i niezapomniana.

Wydawnictwo skierowane jest zarówno do odbiorcy indywidualnego, jak i do turysty zorganizowanego. Profesjonalna część opisowa stanowi doskonały materiał edukacyjny do wykorzystania na wycieczkach szkolnych, ułatwi dokonanie wyboru i zachęci do nowych odkryć.

Szwaja, Monika: Gospośia prawie do wszystkiego. - Grójec: „SOL”, 2009

W kręgu zainteresowań pisarki znalazła się kobieta wykształcona i dobrze sytuowana, która postanawia pracować jako pani domu do wynajęcia. Bohaterka (niedoszła doktorantka) rewelacyjnie radzi sobie w roli pokojówki, kucharki, sprzątaczk. Za odpowiednią płacę organizuje życie codzienne pracodawców. Jednocześnie zmienia domowe ognisko na lepsze.

Autorka zwraca uwagę na kilka społecznie istotnych problemów. Posługuje się gawędziarskim, nieco żartobliwym stylem, pisze jednak o poważnych sprawach. Poznajemy niewiasty, które dematerializują własne plany na rzecz zajmowania się domem i bycia okrasą mężczyzny. Panie borykają się z ograniczeniem wolności, przemocą, wymuszeniami, trudnymi relacjami rodzinnymi, zadzieraniem nosa przez nuworyszy, utrzymywaniem nastolatk, miłością do starszego mężczyzny. Prezentowane przez Monikę Szwaję postacie są dynamiczne, zdecydowane na zmiany, postanawiające walczyć o siebie.

Lektura nastraja pozytywnie, problemy zarysowane w opowieści mają pozytywne rozwiązanie. Prawnik, wielbiciel lolitek, zostaje ostrzeżony, rasista dostaje za swoje, bogacz zmienia styl bycia, płeć piękna bierze ster w swoje ręce, zwaśnieni - ojciec i syn - godzą się. Zmiany wszystkim wychodzą na dobre. Książka może nie jest nowatorska, ale pełna ciepła i entuzjazmu i czyta się, jak zwykle, dobrze.

Zawilski, Apoloniusz: Bitwy polskiego września. – Kraków: Znak, 2009

Apoloniusz Zawilski, historyk, pisarz, oficer polskiego wojska zadedykował tę pracę żołnierzom polskiego września '39. *Bitwy polskiego września* to epicki obraz walk w czasie kampanii wrześniowej. Dzień 1 września 1939 roku na zawsze wpisał się w dziejach ludzkości. Działaniami wojennymi w Polsce rozpoczęła się II wojna światowa. Zachodzi ścisły związek między własnym życiem autora a jego publikacją. Osobiste doświadczenia pisarza stanowią podstawę jego opowieści, co gwarantuje autentyczność literackiego zapisu.

Ponad miesiąc, od 1 września do 5 października 1939 roku, trwały walki obronne wojsk polskich przeciwko wojskom niemieckim. Toczyły się od Bałtyku po Karpaty, obrona Westerplatte, Poczty Polskiej w Gdańsku, przedłużenie oporu zbrojnego, bitwa wojsk Frontu Północnego pod Zamościem, walka o Lublin, bitwa pod Tarnawatką to tylko nieliczne z wielu opisanych w książce aktów chwały i glorii narodu polskiego.

Tom stanowi źródło szczegółowej wiedzy o pierwszym etapie wojny. Jest też reporterską opowieścią o losie uczestników Kampanii Wrześniowej. Silne pióro autorskie, barwny język, beletryzowane fragmenty, jednocześnie fundamentalne dzieło, to bez wątpienia recepta na zdobycie czytelnika.

Bitwy polskiego września w 1989 roku zostały przyjęte jako dysertacja doktorska na UJ.

Marzena Rosiak

Oddział dla Dzieci i Młodzieży Książnicy Zamojskiej poleca

Albertazzi, Ferdinando; Benecino, Sara: Kłamstwo ma krótkie nogi. Kraków: WAM, 2009

Kłamstwo ma krótkie nogi – mówi stare porzekadło, tak też jest w przypadku Andrzejka, głównego bohatera. Ośmiolatek żyjąc w swoim świecie fantazji i iluzji doskonale rozumie, że wymyślane przez niego historie są kłamstwem, jednak zapewnia babcię, mamę, dziadka i wychowawczynię o ich prawdziwości. To dzięki swoim kłamstwom, w krainie fantazji może być zawsze bohaterem: „w wymyślanym świecie trzech bohaterowie piosenek mogli stać się tym, kim chciał on być. To był jego odwet na nieprzychylną rzeczywistość”. Ucieczka w iluzję jest więc dla bohatera schronieniem, azylem w sytuacjach, w których nie umie sobie poradzić. I wszystko byłoby dobrze gdyby nie fakt, że ilość kłamstw z każdym dniem ciągle rośnie, a chłopiec podejrzewa, że „to z powodu kłamstw nogi nie chcą mu się wydłużać”, a przez to fartuch jest za długi. Wszystko trwa do momentu, gdy Andrzejek sam dobrowolnie rezygnuje z fantazji i zbiera w sobie odwagę na stawienie czoła prawdzie. Odkrywa, że mówienie prawdy jest największym skarbem, a jej ujawnienie nie tylko nie po-

ciąga za sobą potępienia i kary, ale nareszcie rozwiązuje problem zbyt długiego fartucha, który teraz sięga już tylko do łudek, tak jak u kolegów, a nie jak do tej pory do kostek.

Doskonała lektura doceniająca wagę prawdy, pokazująca, że nie należy ignorować psychiki dziecka i jego fantazji, ukazująca, że dziecko przetwarza rzeczywistość według własnego upodobania – tak by łatwiej mu było funkcjonować w otaczającym świecie. Dlatego nie zostawiamy dziecka samego w krainie iluzji, a słuchajmy tego co ma nam do powiedzenia.

Kommedal, Hilde Ringen: Czy tata płacze? Gdańsk: Fundacja Inicjatyw Społecznie Odpowiedzialnych, 2008

Smutna, życiowa i prawdziwa historia o reakcji dziecka na chorobę i śmierć taty. Śmierć nie jest tu tematem tabu, mały – 5-letni Olav niemal w namacalny sposób poznaje jej tragiczne oblicze. Śmierć ojca wywołuje u niego wiele sprzecznych reakcji, często kłopotliwych w postaci zaprzeczania, płaczu, agresji – nawet dla nieżyjącej, a tak ukochanej osoby. Książeczka pokazuje jak może wyglądać żaloba, jak sobie z nią poradzić i jak rozmawiać z dzieckiem przeżywającym nieraz tak sprzeczne emocje. Wskazuje jak ważne jest w tym trudnym czasie zapewnienie dziecku poczucia bezpieczeństwa, wspólna rozmowa i akceptacja. Książka, jakich niewiele, niezmiernie pomocna w rozmowie dorosłych i dzieci o śmierci. Pozycja ta została wydana w ramach projektu „Promocja norweskiej literatury dziecięcej w Polsce”.

Ramera, Giovanna: Mamo, boję się szkoły. Kraków: WAM, 2007

„Brrr..., szkoła to okropne miejsce”. Ileż dzieci w wieku wczesnoszkolnym podziela zdanie Mateusza – głównego bohatera? Przecież na samą myśl o szkole boli brzuch, a sen nocą nie chce przyjść, nauczyciele są mało sympatyczni – mówią, wydają polecenia i wymagają zawsze bardzo dużo nawet wtedy, gdy ktoś „opada z sił”, koledzy przyjaźnią się tylko z tymi, którzy otrzymują lepsze oceny lub są mistrzami w sporcie, a nauczyciele nie chwala tak samo jak innych. I jak tu lubić szkołę? Ileż to trudnych, a zarazem poważnych problemów spada na początkującego ucznia. Rozpoczynając swoją edukację niejednokrotnie czuje się on bezsilny i samotny, a dorośli nie potrafią zrozumieć dramatu tego młodego człowieka. Problem więc narasta, rodzi konflikty zarówno w środowisku szkolnym jak i domowym. Wielka odpowiedzialność spada więc na dorosłych: rodziców, opiekunów, by w odpowiedni sposób ukierunkować dziecko, by było ono w stanie stawić czoła problemom.

Publikacja jest tu doskonałym przykładem jak wybrnąć z trudnych sytuacji i rozwiązać problem niechęci do szkoły. To mama bohatera znajduje „złoty środek” na kłopoty syna. Wszystkie jego żale traktuje z powagą, nie przymyka oka, nie poprzestaje na empatii – stawia diagnozę i w dyskretny sposób podsuwa dziecku narzędzie do samodzielnego rozwiązania traumatycznej sytuacji.

Pięknie ilustrowana bawi, pomaga w zrozumieniu lęków, obaw, niepowodzeń i uczy jak sobie z nimi radzić. Doskonała nie tylko dla dzieci, stanowić będzie ciekawą lekturę również dla rodziców i nauczycieli.

Roncaglia, Silvia: Będę miał braciszka. Kraków: WAM, 2009

Pojawienie się nowego członka rodziny braciszka lub siostrzyczki jest dla dziecka nie lada wydarzeniem. Sama wieść o tym budzi niejednokrotnie strach i niepokój jednaką, dotychczasowego „oczka w głowie” rodziców. Obawia się on odsunięcia na dalszy plan, ale równocześnie raduje – bo pojawi się ktoś tak bardzo wyczekiwany np. upragniony brat.

Dzieci w wieku przedszkolnym często stawiają pytania o powstanie życia, pytania skąd się wziął? Książka obala mity przynoszenia dzieci przez bociana „w pięknym koszyku z błękitną kokardką” czy znalezienia w kapuście. W piękny sposób opisuje tajemnicę życia i narodzin. Bohaterem opowieści jest mały chłopiec oczekujący narodzin rodzeństwa. Mama przygotowuje go na przyjęcie braciszka, opowiada mu jak rozwija się dziecko, pozwala mu dotykać swego brzuszka i słuchać bicia serca maluszka. Wspólnie wybierają imię dla dziecka, dzięki czemu bohater nie czuje się mniej ważny czy lekceważony przez rodziców. Zawarty w książce opis porodu kotki Milusi, przy którym chłopiec osobiście asystuje, jest analogicznym do porodu mamy, poznaje on tajemnicę narodzin, odkrywa, że zanim pojawi się nowy człowiek istnieje już myśl o nim. Książeczka ukazuje również znaczenie więzi dziecka z ojcem.

Doskonała, traktująca o tajemnicy życia lektura może być wstępem do edukacji seksualnej dziecka przez rodziców.

Roncaglia, Silvia: Dziadek jest chory. Kraków: WAM, 2009

Choroba – postrzegana jest jako wielka tragedia, zwłaszcza gdy dotyczy nas samych lub naszych bliskich i to od nas zależy, w jaki sposób sobie z nią poradzimy i czy będziemy wsparciem w tej sytuacji dla chorego. Książeczka opowiada o pięknych relacjach pomiędzy chorym na Alzheimera dziadkiem a wnukiem. Chłopca poznajemy jako niespełna trzyletniego szkraba, który codziennie spaceruje z dziadkiem, tworząc niezwykle dopasowaną i zgraną parę. Radość ze wspólnie spędzanego czasu trwa do momentu, gdy wracający ze wspólnego spaceru dziadek ma kłopot z odnalezieniem drogi powrotnej do domu. Dziecko myśląc, że to nowy rodzaj zabawy prowadzi dziadka znajomą trasą prosto do celu. Dziadek, początkowo sprawny i zabawny, z czasem staje się nieprzewidywalny, niedołączny, a chwilami obcy. To pogłębiająca się choroba Alzheimera zmienia go w momentami całkiem inną osobę. Jednak dziadek zawsze dla swojego wnuczka pozostanie dziadkiem.

Chłopca cechuje duża dojrzałość emocjonalna i doskonała zdolność do wyjaśnienia rzeczy niezrozumiałych. Umieszczenie dziadka w domu opieki porównuje on do swojego pobytu w przedszkolu. „Ja chodzę do przedszkola, z pięknym ogrodem, huśtawką i zjeżdżalnią pomiędzy drzewami. Mój dziadzio

również przebywa w przedszkolu z pięknym ogrodem. Tyle że znajduje się ono daleko i nie ma tam huśtawek ani zjeżdżalni”, „moje przedszkole pełne jest dzieci w podobnym wieku, a przedszkole dziadka zamieszkują staruszkowie tacy jak on. Mną opiekują się panie w błękitnych fartuchach, a nim – panie w fartuchach białych”. Jedynie niezrozumiałą rzeczą jest fakt otwarcia „działkowego przedszkola” w dni wolne od pracy. Wnuczek często odwiedza swego dziadzia, obok radości ze wspólnej zabawy, podobnej do tej sprzed choroby, przeżywa również rozczarowanie, ponieważ dziadek zapomniiał o prezencie urodzinowym. Mimo wszystko więź pomiędzy nimi nie ulega zmianie. Tym razem to wnuczek wymyśla „lekarstwo” na zawodzącą pamięć dziadka i proponuje mu wspólną zabawę, taką którą kiedyś proponował mu sam dziadek, tylko w innej roli. Tym razem: „wyobraźmy sobie, że jesteśmy dziadkiem i wnuczką...”. „W tej ostatniej naszej wspólnej zabawie dziadek Aldo może wreszcie odnaleźć drogę do domu. Miejsca gdzie się urodził. A ja dzięki niemu mogę znów stać się Pawełkiem, chociaż teraz niemal wszyscy mówią już na mnie Paweł”.

Doskonała lektura dla dorosłych i ich pociech pokazująca, że więź z bliskimi jest niezastąpiona i uzdrawiająca, pomaga ośwoić ból i chorobę, nie pozwalając poddawać się całkowicie jej mocy.

Strękowska-Zaremba, Małgorzata: Złodzieje snów. Warszawa: Nasza Księgarnia, 2008

Dzieciństwo „sielskie i anielskie” – taki stereotyp postrzegania chwil młodości funkcjonuje zwykle w opiniach dorosłych. Jednak nie potrzeba wojen, epidemii czy wielkich światowych tragedii by stwierdzić, że świat dzieci pełen jest problemów. Czasem wystarczą gniewne gesty, kłótnie rodziców, wiszące w powietrzu kłopoty, które to zakłócają spokój, dotychczasowe postrzeganie świata oraz powodują utratę poczucia bezpieczeństwa przez dziecko, co w konsekwencji prowadzi do utraty snów – snów „w kolorowe kwiatki, w kolorową kratkę, w kolorowe historyjki”...

Tego właśnie doświadcza Basia – główna bohaterka książki, która obserwuje rodziców stojących tuż przed rozводом. Dziewczynka nie rozumie dlaczego rodzice wciąż się kłócą, trzaskają drzwiami, dlaczego tata już z nimi nie mieszka a mamusia ciągle płacze, nie potrafi ona zrozumieć dlaczego nic nie jest już takie jak dawniej. Konsekwencją tego jest gniew, smutek, strach, utrata poczucia bezpieczeństwa i bezradność „jej ręce to obejmowały szyję mamy, to obejmowały szyję taty. I gdyby były dłuższe, objęłyby naraz obie szyje. Ale nie były dłuższe”. Dziewczynka w swojej rozpacz słyzy wiele dźwięków to tu „talerze zawodzą”, lalki płaczą plastikowym głosem, poduszka taty zawodzi, dłonie rodziców „jęczą” – wszystko wokół zawodzi, płacze, jęczy, nawet wiatr i gwiazdy, którym żal małej Basi wypatrującej swych skradzionych snów. Basia z pomocą brata wyrusza w drogę, by odzyskać swoje sny. Po drodze spotyka jednak

kogoś komu zdecyduje się część z nich podarować – kogoś kto nie miał nigdy snów...

Złodzieje snów to smutna wyprawa w świat samotności i wielkiej pustki, jaką ma w sercu mały człowiek po rozstaniu rodziców, ale również w świat przyjaźni i miłości dzieci, które opuszczone przez dorosłych, próbują same poradzić sobie z zaistniałą sytuacją. Książka zarówno dla rodziców, którzy stojąc w obliczu problemu bagatelizują go, lekceważąc uczucia dziecka, a bycie rodzicem jest przecież ważniejsze niż ciągle pretensje, żale, zawody i niespełnienia. Jest to również doskonała lektura dla dzieci, tych, którym chcemy pomóc w odzyskaniu bezpieczeństwa i odnalezieniu siebie, a nawet odnalezieniu kolorowych snów...

Książka oprócz poruszania bardzo istotnej tematyki, zachęca bardzo prostymi, a zarazem sugestywnymi ilustracjami. W 2008 roku otrzymała wyróżnienie literackie Polskiej Sekcji IBBY jako Książka Roku, a w 2009 uzyskiwała II Nagrodę w I Konkursie Literatury Dziecięcej im. Haliny Skrobiszewskiej i została wpisana na Listę Skarbów Muzeum Książki Dziecięcej.

Zięba, Monika: Moja mama ma raka. Warszawa: Ezop, 2007

Książeczka z edukacyjno-terapeutycznej serii Ezopa porusza bardzo istotny, a zarazem trudny, bolesny i budzący lęk problem – chorobę nowotworową – chorobę widzianą oczami dziecka. Pomimo tak trudnego tematu, „książka nie straszy”, a wręcz emanuje „pogodą ducha”. Odnajdujemy w niej ciepło domowego ogniska: zrozumienie, troskę, miłość, empatię, a więc cały wachlarz pozytywnych uczuć, które przeżywa mały człowiek stając w obliczu choroby rodzica. Wskazuje na konieczność wspólnej walki z rakiem – nowotwór to nie tylko problem, który dotyka chorą mamę, ale całą rodzinę: Tomka, Tosię, tatę...

Jakże często dorośli nie chcą, bądź też nie potrafią w przystępny i dostosowany do wieku dziecka sposób rozmawiać o tak traumatycznych sprawach jak ciężka choroba. Dzieci takie często ze zwykłej troski rodzica, wbrew pozorom są pozostawione same sobie z ową traumą. Wspólna lektura w tej sytuacji może być niezmiernie przydatna.

Książeczka doskonała dla dzieci, uczy jak poradzić sobie z ciężką chorobą mamy, zachęca ciekawymi ilustracjami, pozwala zdobyć wiedzę i zrozumieć trudne słowa związane z rakiem, tj. mammografia, chemioterapia, proteza itp. To ciekawa lektura również dla dorosłych, pokazująca, że należy mówić językiem dziecka, nie ukrywać tego, co się dzieje, brać pod uwagę przeżycia dziecka, być przy nim, wspierać je i pozwolić mu na wyrażenie uczuć, które się w nim rodzą, bez próby ich stłumienia.

Joanna Żuk

TO WARTO WIEDZIEĆ

Europejskie Dni Dziedzictwa 2009

Europejskie Dni Dziedzictwa w Europie

Europejskie Dni Dziedzictwa, wspólna inicjatywa Rady Europy i Unii Europejskiej, jedno z najważniejszych wydarzeń kulturalnych, największy projekt edukacyjny mający na celu szeroko pojętą edukację historyczną i kulturalną, promowanie regionalnego dziedzictwa z ukazaniem jego bogactwa oraz przypomnienie o wspólnych korzeniach kultury europejskiej.

Idea Europejskich Dni Dziedzictwa narodziła się 3 października 1985 r. w Granadzie (Hiszpania) podczas II Konferencji Rady Europy, z udziałem europejskich ministrów odpowiedzialnych za Dziedzictwo Architektury. Wtedy to francuski minister kultury zaproponował rozszerzenie na całą Europę zainicjowanych we Francji w 1984 r. *Dni Otwartych Zabytków*, podczas których po raz pierwszy bezpłatnie udostępniono obiekty, do których dostęp dotychczas był ograniczony. Inicjatywa cieszyła się tak dużym zainteresowaniem i poparciem społecznym, że w 1991 r. zainspirowała Radę Europy do ustanowienia Europejskich Dni Dziedzictwa.

Imprezy organizowane w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa z każdym rokiem zyskują na popularności. Podczas ubiegłorocznej edycji wzięło w nich udział ponad 22 miliony Europejczyków. Wyjątkowym zainteresowaniem uczestników cieszą się imprezy lokalne, które ukazują bogactwo kulturowe regionu, istniejące wprawdzie tuż obok, a jednak często nieznane i niedoceniane.

Europejskie Dni Dziedzictwa w Polsce

Polska włączyła się do inicjatywy Europejskich Dni Dziedzictwa w roku 1993 i jest obecnie jednym z 49 krajów, które każdego roku we wrześniu udostępniają do zwiedzania szerokiej publiczności liczne zabytki, miejsca kultury oraz organizują wykłady, wystawy i inne imprezy towarzyszące. W 2009 r., po raz siedemnasty uczestniczyliśmy w obchodach, natomiast po raz trzeci pod jednym wspólnym hasłem w całej Polsce, które brzmi: *Zabytkom na odsiecz! Szlakiem grodów, zamków i twierdz*.

Temat przewodni tegorocznych Europejskich Dni Dziedzictwa miał zachęcić do refleksji nad burzliwymi dziejami Polski, wzmocnić poczucie patriotyzmu przez poszerzenie wiedzy historycznej, uświadomić znaczenie ochrony szeroko pojętego dziedzictwa militarnego. Łączył się on, z przypadającą we wrześniu 2009 roku siedemdziesiątą rocznicą wybuchu II wojny światowej.

Europejskie Dni Dziedzictwa 2009 odbywały się w dniach 12-13 oraz 19-20 września. W tym czasie, we wszystkich regionach Polski były organizowane różnorodne imprezy i wydarzenia. Zgodnie z decyzją Ministra Kultury i Dzie-

dzictwa Narodowego, ogólnopolskie otwarcie świętowania odbyło się 12 września w Kołobrzegu.

Komisja Europejska ustanowiła rok 2009 Rokiem Kreatywności i Innowacji – w tym kontekście odnosili się Polacy się do możliwości rewitalizacji zabytków architektury obronnej, które utraciły swoje pierwotne funkcje, często popadły w ruinę, a ich skuteczna ochrona jest z wielu względów utrudniona.

Patronem Honorowym Europejskich Dni Dziedzictwa w Polsce był Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego Bogdan Zdrojewski, natomiast Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków statutowo związany z ochroną i promocją polskiego dziedzictwa narodowego był ogólnopolskim koordynatorem tego wydarzenia.

Europejskie Dni Dziedzictwa 2009 na Lubelszczyźnie

Koordynatorem Europejskich Dni Dziedzictwa na Lubelszczyźnie był Regionalny Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w Lublinie. Odbywały się w 27 miejscowościach, na Zamojszczyźnie, rozumianej w granicach byłego województwa zamojskiego, w Hrubieszowie, Kryłowie, Łaszczowie, Tomaszowie Lubelskim i Zamościu.

Program Europejskich Dni Dziedzictwa 2009 na Zamojszczyźnie

Hrubieszów

13 września

Organizator: Muzeum im. Ks. Stanisława Staszica w Hrubieszowie

Wystawa *Powiat hrubieszowski na przestrzeni dziejów* prezentująca historię powiatu od Władysława Jagiełły do okresu II wojny światowej.

Kryłów

20 września

Organizator: Zespół Szkół w Kryłowie

1. Prelekcja na temat historii zamku w Kryłowie, prezentacja multimedialna *Zabytki Kryłowa w starej fotografii*.
2. Wystawa prac plastycznych oraz pisemnych uczniów Zespołu Szkół w Kryłowie przedstawiających zabytki miejscowości we współczesnym wyglądzie.
3. Wystawa publikacji dotyczących Kryłowa.
4. Wystawa pokonkursowa fotograficzna poświęcona ruinom zamku w Kryłowie.
5. Prezentacja najpiękniejszego wiersza o kryłowskim zamku – rozstrzygnięcie konkursu literackiego.

Łaszczów

Organizatorzy: Urząd Gminy Łaszczów, Gminny Ośrodek Kultury w Łaszczowie, Biblioteka Publiczna Gminy Łaszczów

12 września

1. Wycieczka po wielokulturowym Łaszczowie pod hasłem Zabytkom na odsiecz: zwiedzanie: kościoła św. Piotra i Pawła, łaszczowskiego rynku, ruin pałacu Szep-

tychich, mogiły poległych w czasie I wojny światowej, ruin synagogi (dawnej sali rycerskiej), cmentarza żydowskiego, skarbca.

2. Podsumowanie konkursu plastycznego Zabytkom na odsiecz – śladami grodów, zamków i twierdz, spotkanie z Eugeniuszem Siomą, malarzem, autorem prac plastycznych przedstawiających dawną architekturę militarną Łaszczowa.

3. Międzynarodowy Festiwal Poezji Śpiewanej Trzech Kultur.

13 września

1. Zbiórka Ochotniczego Szwadronu Ułanów Ziemi Tomaszowskiej, przemarsz na Plac Łaszcza – park w Łaszczowie.

2. Uroczysta Msza święta w intencji Poległych, montaż słowno-muzyczny – Plac Łaszcza.

Tomaszów Lubelski (Dąbrowa Tomaszowska)

Organizatorzy: Urząd Miasta w Tomaszowie Lubelskim, Muzeum Regionalne im. Janusza Petera w Tomaszowie Lubelskim, Wydział Zamiejscowy KUL w Tomaszowie Lubelskim, Tomaszowski Dom Kultury, Ośrodek Sportu i Rekreacji „Tomasovia” w Tomaszowie Lubelskim, Wojskowe Biuro Badań Historycznych w Warszawie

Obchody 70. rocznicy wybuchu II wojny światowej oraz 70. Rocznicy Bitew pod Tomaszowem Lubelskim stoczonych we wrześniu 1939 – Tomaszów Lubelski, stadnina koni w Dąbrowie Tomaszowskiej.

18 września

1. Konferencja historyczna na temat II wojny światowej z uwzględnieniem roli bitew pod Tomaszowem Lubelskim w 1939 r.

2. Seans filmowy – prezentacja filmów dokumentalnych o II wojnie światowej.

3. Maraton filmowy – projekcja filmów fabularnych związanych z II wojną światową.

18-19 września

Wystawa fotograficzna poświęcona kampanii wrześniowej w Tomaszowie Lubelskim.

19 września

1. Otwarcie Izby Pamięci Ofiar Urzędu Bezpieczeństwa „Smocza Jama” - budynek byłej siedziby Urzędu Bezpieczeństwa w Tomaszowie Lubelskim.

2. Prezentacja pojazdów z okresu Kampanii Wrześniowej.

3. Inscenizacja teatralna epizodu z życia społeczeństwa lokalnego na tle wydarzeń września 1939 r.

4. Uczczenie pamięci żołnierzy poległych w walkach pod Tomaszowem Lubelskim na cmentarzu wojennym z 1939 r. w Tomaszowie Lubelskim.

20 września

1. Uroczysta Msza święta w intencji poległych Obrońców Ojczyzny (teren rekonstrukcji - Dąbrowa Tomaszowska).

2. Apél Poległych.

3. Dynamiczna prezentacja pojazdów historycznych z okresu Kampanii Wrześniowej.

4. Odtworzenie na podstawie relacji historycznych, epizodów pacyfikacji wsi zamojskich w okresie II wojny światowej.
5. Rekonstrukcja bitwy.
6. Defilada grup rekonstrukcyjnych.
7. Pokaz sprawności kawaleryjskiej.
8. Piknik militarny – stadnina koni w Dąbrowie Tomaszowskiej.

Zamość

1 - 30 września

Organizator: Książnica Zamojska im. Stanisława Kostki Zamoyskiego w Zamościu
Wystawa *Otwieramy bramy zamojskich fortyfikacji* prezentująca historię Zamościa, walory obronne miasta jako przykład doskonałej budowli militarnej, a także dzisiejszy obraz zachowanych fortyfikacji (wernisaż wystawy 7 września).

18 września - 18 października

Organizator: Biuro Wystaw Artystycznych (BWA) - Galeria Zamojska
Pokonkursowa wystawa prac plastycznych dzieci i młodzieży *Moje miasto dziedzictwem kultury*.

20 września

Organizator: Muzeum Zamojskie w Zamościu i Muzeum Barwy i Oręża „Arsenal” w Zamościu
Dzień otwarty.

Opracowano na podstawie:

- http://kultura.lublin.eu/pi/8458_1.doc

- <http://praktycznyprzewodnik.blogspot.com/2009/07/europejskie-dni-dziedzictwa-2009.html>

Danuta R. Kawalko

Spółeczne Stowarzyszenie Prasoznawcze „Stopka” w Łomży ogłosiło 20. edycję Konkursu o Nagrodę i Medal Zygmunta Glogera - ogólnopolskiego współzawodnictwa ludzi nauki oraz zasłużonych działaczy i animatorów kultury w społecznościach lokalnych. Celem konkursu jest uhonorowanie wybitnych osiągnięć z następujących dziedzin: kulturoznawstwa, antropologii, pedagogiki, ludoznawstwa, kultur lokalnych, pamiętnikarstwa, archeologii, medioznawstwa, muzealnictwa, językoznawstwa i historii piśmiennictwa. Książnica Zamojska zgłosiła kandydaturę Pani dr Bogumiły Sawy z Zamościa.

Pani Bogumiła Sawa jest historykiem z zawodu i zamięłowania. W roku 2007 minął jubileusz 30-lecia jej pracy naukowej i popularyzatorskiej oraz działalności na rzecz zabytków Zamościa.

Pani Sawa jest autorką wielu cennych studiów historyczno–architektonicznych dotyczących m.in. Twierdzy, przedmieść Zamościa i Akademii Zamojskiej. Spod jej pióra wyszło kilkadziesiąt publikacji naukowych i popularnonaukowych. Wiele z nich ukazało się w prasie lokalnej (Tygodnik Zamojski, Kronika Tygodnia, Zamojski Kwartalnik Kulturalny, Zamojska Teka Konserwatorska). Od kilkudziesięciu lat Pani Sawa fotografuje Zamość, rejestrując zmiany w wyglądzie miasta i jego najważniejszych zabytkach.

W 2006r., po szesnastu latach starań, udało się jej doprowadzić do końca rekonstrukcję attyki na kamienicy przy Rynku Wielkim 5a. Było to możliwe dzięki odnalezionemu wcześniej oryginalnemu rysunkowi architektonicznemu z 1809 r. i sfinansowaniu z własnych oszczędności projektu budowlanego.

W chwili obecnej Pani Bogumiła Sawa jest na emeryturze i cały czas poświęca pióru historycznemu i ochronie zabytków Zamościa. Można zobaczyć ją niemal codziennie na zamojskiej Starówce, jak pełna zapału przemierza renesansowe uliczki, spoglądając na zabytki, które dzięki pasji i zaangażowaniu właśnie takich osób jak Pani Sawa, tworzą historię i dzień dzisiejszy Zamościa.

Anna Rychter

2010 – 600-lecie bitwy pod Grunwaldem

Stoczona 14 lipca 1410 r. na polach pod Grunwaldem bitwa była jedną z największych w historii średniowiecznej Europy. Stanowiła kulminację wielkiej wojny z zakonem krzyżackim. Połączone siły polskie i litewsko-ruskie, wspierane przez oddziały czeskie, pod wodzą króla Polski Władysława Jagiełły, pokonały wojska zakonu krzyżackiego dowodzone przez Wielkiego Mistrza Ulricha von Jungena.

Wynik bitwy miał zasadniczy wpływ na stosunki polityczne w ówczesnej Europie. Nie tylko załamał potęgę zakonu, ale również wyniósł dynastię jagiellońską do rangi najważniejszych na kontynencie.

Obchody 600. rocznicy bitwy pod Grunwaldem objęte zostały honorowym patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego.

A.K.

2010 – Europejski Rok Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym

Pomimo iż Unia Europejska jest jednym z najbogatszych rejonów na świecie, to 17% Europejczyków ma tak ograniczone dochody, że nie może zaspokoić podstawowych potrzeb życiowych.

Zgodnie z Decyzją Parlamentu i Rady UE rok 2010 ustanowiono Europejskim Rokiem Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym. Działania i inicjatywy realizowane w związku z jego obchodami mają na celu wyeliminowanie problemu ubóstwa.

Zamierzeniem Europejskiego Roku jest dotarcie do obywateli UE i ogółu podmiotów publicznych, społecznych i gospodarczych. Jego cztery szczególne cele są następujące: uznanie praw osób dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym do godnego życia i pełnego uczestnictwa w życiu społecznym; zwiększanie odpowiedzialności społecznej za politykę integracji społecznej, kładąc nacisk na indywidualną odpowiedzialność za walkę z ubóstwem i marginalizacją; tworzenie bardziej spójnego społeczeństwa, w którym nikt nie wątpi w korzyści płynące dla ogółu z eliminacji ubóstwa; zaangażowanie ze strony wszystkich podmiotów, ponieważ prawdziwy postęp wymaga długoterminowego wysiłku podjętego na wszystkich poziomach rządzenia.

Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 1098/2008/WE z dnia 22 października 2008 r. w sprawie Europejskiego Roku Walki z Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym (2010) została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* L 298/20 z dn. 7.11.2008.

A.K.

Przedsięwzięcia zamojskiego Oddziału SBP zrealizowane w 2009 roku

Rok 2009 był okresem wyboru nowych władz w strukturach SBP na kadencję 2009-2013. O zmianach w zamojskim Oddziale pisaliśmy w poprzednim numerze *Bibliotekarza Zamojskiego*.

Bibliotekarze zamojscy zrzeszeni w Stowarzyszeniu Bibliotekarzy Polskich w bieżącym roku realizowali przedsięwzięcia integracyjne, szkoleniowe, wydawnicze, a także promujące książkę i czytelnictwo.

W zakresie imprez integracyjnych w styczniu zorganizowany został bibliotekarski kulig w krasnobrodzkich lasach. W niedzielne przedpołudnie bibliotekarki z całego powiatu zamojskiego dotarły do Kaczórek, gdzie przesiadły się do pojazdów konnych, by udać się na miejsce leśnego ogniska. Wszystkim smakowały pieczone kiełbaski, a leśne echo daleko niesło biesiadną nutę. Gdy ognisko zgąsło wróciłyśmy do *Kalink* w Kaczórkach, aby kontynuować bibliotekarską biesiadę. Były tańce, pieczony prosiak, doskonałe humory do wieczora i mocne postanowienie, że jeszcze tu wrócimy.

Następne spotkanie integracyjne odbyło się z okazji Dnia Bibliotekarza. Tym razem w sobotnie popołudnie 9 maja udaliśmy się do *Barwinka* w otulinie Roztoczańskiego Parku Narodowego, by obchodzić bibliotekarskie święto. Nie zabrakło dobrego humoru i chęci do doskonałej zabawy przy ognisku. Wymieniałyśmy własne doświadczenia zawodowe i wspominałyśmy dawne bibliotekarskie dzieje, a także snułyśmy plany na bliższą i dalszą przyszłość.

W lutym Zarząd zamojskiego Oddziału SBP przystąpił do otwartego konkursu ofert na wsparcie realizacji zadań publicznych ogłoszonego przez Starostwo Powiatowe w Zamościu. W wyniku tego konkursu nasz Oddział SBP otrzymał dofinansowanie do czterech zadań. Były to następujące przedsięwzięcia:

- druk i wydanie czasopisma fachowego *Bibliotekarz Zamojski* nr 29 i 30,
- *Po prostu czytaj książki – konkurs czytelniczy* (nagrody rzeczowe),
- *Moc słowa - warsztaty metodyczne dla bibliotekarzy* (honorarium autorskie),
- *Zamojskie Biesiady Literackie* (honoraria autorskie).

Po podpisaniu umowy w dn. 21 kwietnia 2009 r. pomiędzy Powiatem Zamojskim a Zarządem Oddziału SBP w Zamościu przystąpiliśmy do realizacji zaplanowanych zadań. W pierwszej kolejności zrealizowano konkurs czytelniczy adresowany do dzieci i młodzieży miasta i pow. zamojskiego ph. *Po prostu czytaj książki*. Starostwo udzieliło dofinansowania do nagród dla laureatów konkursu.

Następnie przystąpiliśmy do przygotowania pierwszego w tym roku numeru *Bibliotekarza Zamojskiego*. Drugi numer, jak co roku, ukazuje się w grudniu.

Bibliotekarz Zamojski jest fachowym niskonakładowym, niekomercyjnym czasopismem bibliotecarskim. Wydawany jest w nakładzie 50. egzemplarzy, a biblioteki publiczne powiatu zamojskiego otrzymają wszystkie numery czasopisma bezpłatnie.

Ukazuje się jako półrocznik od 1995 r. Kierowany jest przede wszystkim do bibliotekarzy bibliotek publicznych, jest też przez nich współtworzony. W 2009 roku wydajemy już 30. numer naszego czasopisma. Na łamach *Bibliotekarza Zamojskiego* zamieszczane są artykuły i informacje o pracy placówek bibliotecznych w naszym regionie, prezentowane są ciekawsze inicjatywy podejmowane w zakresie rozwoju bibliotek i popularyzacji czytelnictwa. Czasopismo zawiera materiały informacyjne i dokumentacyjne, a także materiały metodyczne przydatne w pracy z czytelnikiem. Autorami zamieszczanych materiałów są głównie pracownicy bibliotek naszego powiatu, którzy na łamach *Bibliotekarza* mogą podzielić się swoimi doświadczeniami, pochwalić osiągnięciami i zaprezentować placówki, w których pracują. Mamy nadzieję, że dzięki owocnej współpracy zamojskich bibliotekarzy nasze czasopismo będzie rozwijać się nadal.

Kolejnym zadaniem realizowanym w ramach dotacji Powiatu Zamojskiego były warsztaty metodyczne dla bibliotekarzy ph. *Moc słowa*. Przygotowane zostały w odpowiedzi na wielokrotnie zgłaszane zapotrzebowanie bibliotekarzy pracujących z młodymi czytelnikami. Uczestniczący w warsztatach bibliotekarze powiatu zamojskiego podnosili swoje kompetencje zawodowe w zakresie kultury żywego słowa. Była to dla nich jedna z niewielu możliwości nieodpłatnego doskonalenia zawodowego. Wiedza zdobyta podczas tego szkolenia umożliwia bibliotekarzom wprowadzenie nowych, bardziej atrakcyjnych metod pracy z czytelnikiem.

Zajęcia poprowadził, według własnego programu autorskiego, Mateusz Nowak – laureat wielu nagród w ogólnopolskich konkursach recytatorskich i festiwalach sztuki słowa, od kilku lat współpracujący z Pracownią Słowa Centrum Kultury w Lublinie.

Program warsztatów uwzględniał m.in.: zasady doboru repertuaru i adaptacji tekstu literackiego, zasady poprawnej wymowy oraz zastosowania odpowiednich środków wyrazu artystycznego, kryteria oceny występu recytatora z uwzględnieniem założeń regulaminowych konkursów recytatorskich. W programie znalazły się również ćwiczenia narządów mowy przygotowujące do głośnej wypowiedzi, ćwiczenia z zakresu analizy i interpretacji tekstu literackiego, budowania wypowiedzi scenicznej.

Bibliotekarze otrzymali materiały metodyczne do wykorzystania w praktycznej pracy nie tylko z recytatorami, ale też z grupą młodych czytelników biorących udział w zajęciach bibliotecznych, rozwijających kulturę żywego słowa.

Zamojskie Biesiady Literackie – cykl spotkań z twórcami książek, które odbyły się w bibliotekach pow. zamojskiego w grudniu br. Bibliotekarze przygotowali dla swoich czytelników poetycką biesiadę z Piotrem Linkiem, autorem 6. tomików poetyckich. Ostatni *Blżej skóry* ukazał się w tym roku nakładem wydawnictwa *Norbertinum*. Za poprzedni tomik *Chemia zdziwienia* otrzymał Nagrodę Anny Kamieńskiej przyznawaną najlepszym książkom poetyckim Lubelszczyzny. Tomik ten kandydował do Nagrody Literackiej NIKE 2006.

Poeta wielokrotnie uczestniczył, i nadal chętnie bierze udział, w różnorod-

nym spotkaniach autorskich z czytelnikami i miłośnikami poetyckiego słowa. Publikował w *Akencie* oraz w *Kresach Literackich*. W *Zamojskim Kwartalniku Kulturalnym* kieruje działem literackim. Wielokrotny juror w konkursach poetyckich.

Spotkania z czytelnikami poświęcone były głównie prezentowaniu twórczości poety, poznawaniu piękna poetyckiego słowa. Miały one również charakter warsztatów, podczas których młodzież próbowała sił pod okiem doświadczonego literata i jurora w tworzeniu utworów wierszowanych. Nie zabrakło też okazji do dyskusji na temat własnych prób poetyckich pisanych najczęściej do

szuflady. Poeta namawiał młodzież do udziału w konkursach poetyckich dla debiutantów oraz do udziału w warsztatach dla początkujących twórców słowa pisanego. Podpisywał też swój najnowszy tomik *Blżej skóry*.

Najmłodszy czytelnicy naszych bibliotek mieli okazję spotkać się z Izabelą Winiewicz-Cybulską, historykiem sztuki, autorką serii przygód Duśka i Bajdka w Zamościu. Mali bohaterowie czterech książek, jakie ukazały się w tej serii, zwiedzając miasto i przeżywając różne przygody, poznają historię, architekturę Zamościa i najważniejsze wydarzenia kulturalne związane z miastem. Autorka niezwykle barwnymi opowieściami o walorach Zamościa, pokazanych w jej książkach, na ponad godzinę przykuła uwagę uczestników spotkania. Opowiadała jak powstaje książka – jej tekst i ilustracje, niemniej w książce ważne. Jak rodzi się pomysł napisania książki. Prosiła dzieci o pomysły na następną książkę w serii przygód Duśka i Bajdka w Zamościu. Dzieci długo nie chciały rozstawać

się z Panią Izabelą. Wszystkie bardzo serdecznie zapraszały na następne spotkania, po przeczytaniu Jej książek.

Podczas wszystkich spotkań możliwe było nabycie książek autorów, jak też zdobycie ich autografów. Liczymy na wymierne efekty tego ważnego dla bibliotekarzy wydarzenia w postaci większego zainteresowania twórczością poetycką i regionalną, jak też pozyskanie nowych czytelników, gdyż nikt tak nie potrafi zainteresować książką, jak sam autor.

Bibliotekarze zrzeszeni w zamojskim Oddziale SBP uczestniczyli też w przedsięwzięciach realizowanych przez Zarząd Okręgu SBP wspólnie z WBP im. H. Łopacińskiego w Lublinie. Był to m.in.: wyjazd edukacyjno-integracyjny: Węgry – Słowacja, konferencja ph. „Nowy wizerunek bibliotek i bibliotekarza” w Krasnymstawie, seminarium wyjazdowe do bibliotek na Podlasie i do Wilna.

Danuta Zwolińska

Kronika bibliotek publicznych powiatu zamojskiego

I PÓŁROCZE 2009 ROKU

- wybór -

ZAMOŚĆ

styczeń

- W br. wszystkie filie Książnicy Zamojskiej zostały wyposażone w stanowiska komputerowe z dostępem dla czytelników. Istnieje możliwość skorzystania z Internetu, skopiowania danych na pendrive i dyskietki oraz drukowania
- Świąteczno-noworoczne spotkanie *Małemu Dzieciątku przyśpiewujemy* – Książnica Zamojska
- *Krasnobród i okolice* – wystawa fotografii Ryszarda Żyły – Książnica Zamojska
- Powiatowe szkolenie poświęcone podsumowaniu sprawozdawczości rocznej bibliotek samorządowych oraz planowanym zadaniom na bieżący rok – Książnica Zamojska
- *Puchatkowe spotkania* – całoroczny cykl cotygodniowych zajęć dla najmłodszych (dzieci w wieku 3-5 lat) i ich opiekunów; w programie m.in. głośne czytanie książek, zajęcia plastyczne, zabawy ruchowe – Oddział dla Dzieci i Młodzieży KZ
- *Autorzy od A do Z, czyli przewodnik po polskiej literaturze współczesnej* – cykl imprez czytelniczych prezentujących twórczość współczesnych autorów dla dzieci – Oddział dla Dzieci i Młodzieży KZ
- *Ulubione bajki* – całoroczny cykl głośnego czytania dzieciom z Niepublicznego Przedszkola – Oddział dla Dzieci i Młodzieży KZ
- *Baśnie i legendy* – cykl głośnego czytania dla przedszkolaków – Oddział dla Dzieci i Młodzieży KZ
- *Ja i moje miasto* – konkurs plastyczny organizowany we współpracy z p. Izabelą Winiewicz-Cybulską w oparciu o jej twórczość – Oddział dla Dzieci i Młodzieży KZ
- *Kolędy mojej młodości* – konkurs kolęd i pastorałek – Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych KZ
- *Bajki poczytajki* – cykl głośnego czytania w Przedszkolu nr 12 – FB nr 1
- *Zimowe obrazki* – zajęcia biblioteczne dla dzieci – FB nr 1
- *Coś tu nie gra* – konkurs czytelniczy – FB nr 1
- *Sztafeta pokoleń* – konkurs recytatorski – FB nr 2

- *Kapelusz pełen bajek* – cykl głośnego czytania w Przedszkolu nr 13 – FB nr 2
- *Świat pana Makuszyńskiego* – konkurs plastyczny – FB nr 2
- *Biblioteczny alfabet: N jak Nienacki* – zajęcia biblioteczne poświęcone sylwetce i twórczości Zbigniewa Nienackiego – FB nr 3
- *Pora na bajeczkę* – cykl głośnego czytania dla dzieci w Przedszkolu nr 14 – FB nr 3
- *Oczytane Dzieciaki stycznia 2009* – comiesięczny konkurs czytelniczy – FB nr 3
- *Pomyśl i wygraj* – zajęcia biblioteczne dla dzieci – FB nr 4
- *Karnawał wciąż trwa* – konkurs plastyczny – FB nr 4
- *Książkowe prymusy* – konkurs czytelniczy – FB nr 6
- *Katalog stworzeń fantastycznych* – konkurs plastyczny – FB nr 6
- Cykliczne głośne czytanie w bibliotece – FB nr 6
- Przeprowadzono remont (wymiana okien) FB nr 6

luty

- *Szablą, piórem, modlitwą. Patriotyzm Ormian polskich* – spotkanie z ks. Tadeuszem Isakowiczem-Zaleskim w ramach *Zamojskich Biesiad Literackich*; spotkanie prowadził Bogdan Kasprowicz – Książnica Zamojska
- Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki poświęcone twórczości noblistki Doris Lessing – Książnica Zamojska
- *Krasnobród i okolice* – wystawa fotografii Ryszarda Żyły – Książnica Zamojska
- *Puchatkowe spotkania* – zajęcia biblioteczne dla najmłodszych – Oddział dla Dzieci i Młodzieży KZ
- *Autorzy od A do Z, czyli przewodnik po polskiej literaturze współczesnej* – cykl imprez czytelniczych – Oddział dla Dzieci i Młodzieży KZ
- *U nas zima cała w rymach* – cykl zajęć przygotowanych dla dzieci na okres ferii zimowych; głośnemu czytaniu poezji towarzyszyły konkursy, zabawy, inscenizacje – Oddział dla Dzieci i Młodzieży KZ
- *Baśnie i legendy* – cykl głośnego czytania przedszkolakom – Oddział dla Dzieci i Młodzieży KZ
- *Moje najpiękniejsze miejsce na ziemi* – ogłoszenie regionalnego konkursu dla niepełnosprawnych – Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych KZ
- Wystawa prac plastycznych Andrzeja Szymańskiego, ucznia Miejskiego Zespołu Szkół z Klasami Integracyjnymi w Biłgoraju – Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych KZ
- *Odkrywamy drzemiące w nas zdolności* – spotkanie młodzieży z Warsztatów Terapii Zajęciowych Zamościa i dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 10 z Jadwigą Szymańską, autorką tomiku poetyckiego *Spójrz na świat inaczej* oraz Andrzejem Szymańskim – Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych KZ

- Montaż poezji miłosnej z okazji Dnia Zakochanych – Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych KZ
- *Ferie w Bibliotece* – zajęcia biblioteczne dla dzieci pozostających w okresie zimowego wypoczynku w Zamościu; w programie m.in. gry i zabawy, zajęcia plastyczne, konkursy – FB nr 1, 2, 3, 4, 6
- *Walentynkowe życzenia* – konkurs plastyczno-literacki – FB nr 1
- W II połowie lutego przeprowadzono remont Filii Bibliotecznej nr 1
- *Woluminki* – comiesięczny konkurs czytelniczy – FB nr 2
- *Słowa z serca płynące* – konkurs piosenki – FB nr 2
- *Książnica - wiedzy skarbnica. Niezwykłe budowle* - turniej wiedzy - FB nr 2
- *Biblioteczny alfabet: Ś jak Świrszczyńska* – zajęcia biblioteczne – FB nr 3
- *W lustrze poezji* – zajęcia biblioteczne dla dzieci w oparciu o bajki Iwana Kryłowa – FB nr 3
- *Milionerzy* – konkurs wiedzy – FB nr 4
- *Przyjaciele mojego dzieciństwa* – konkurs plastyczny – FB nr 4
- *Książkowe czytusy* – konkurs czytelniczy – FB nr 6
- Cykliczne głośne czytanie dla dzieci – FB nr 6
- *Baśniowy świat* – konkurs plastyczny – FB nr 6

marzec

- *Zachować pamięć. Postawa Polaków wobec totalitaryzmu w publikacjach Fundacji Polsko-Niemieckie Pojednanie* – spotkanie z Dariuszem Pawłosem, przewodniczącym zarządu Fundacji oraz inauguracja projektu Zamojskiego Centrum Wolontariatu „Otaczając opieką przywrócić dla lokalnej społeczności – Polsko-Niemieckie partnerstwo dla polepszenia jakości życia mieszkańców Zamojszczyzny poszkodowanych przez III Rzeszę”. Spotkanie połączone było z prezentacją wydawnictw Fundacji Polsko-Niemieckie Pojednanie – Książnica Zamojska
- *Wiosenne westchnienie* – wystawa prac uczniów Kółka Plastycznego działającego przy Szkole Podstawowej w Łabuńkach – Książnica Zamojska
- *Uwolnić ukryte talenty* – ekspozycja rękodzieła artystycznego słuchaczy Uniwersytetu III Wieku – Książnica Zamojska
- Szkolenie w zakresie obsługi programu bibliotecznego MAK dla początkujących – Książnica Zamojska
- *Autorzy od A do Z, czyli przewodnik po polskiej literaturze współczesnej* – cykl imprez czytelniczych – Oddział dla Dzieci i Młodzieży KZ
- *Baśnie i legendy* – cykl głośnego czytania dla przedszkolaków – Oddział dla Dzieci i Młodzieży KZ
- *Zbiory regionalne Książnicy Zamojskiej* – wycieczka słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku – Książnica Zamojska

- *Pamiętajcie o ogrodach...* – ogłoszenie IX edycji regionalnego konkursu o tematyce ekologicznej dla dzieci i młodzieży, zorganizowanego dzięki dofinansowaniu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie – Centrum Informacji Ekologicznej KZ
- *Twórczość niepełnosprawnych* – dwa spotkania literackie niepełnosprawnych twórców z terenu miasta i powiatu zamojskiego – Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych KZ
- Wystawa prac plastycznych Andrzeja Szymańskiego – Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych KZ
- *Spotkanie z Franklinem* – spotkanie z bohaterem książek Paulette Bourgeois i Brendy Clark w Przedszkolu nr 13 – FB nr 2, 3, 6, Oddział dla Dzieci i Młodzieży
- *Damą być – savoir-vivre* – pogadanka – FB nr 1
- *Igła, nitka, rączek para* – konkurs mający na celu zainteresowanie dzieci folklorem i sztuką ludową – FB nr 1
- *Bajki poczytajki* – głośne czytanie bajek, wierszy i opowiadań, odbywające się cyklicznie w Przedszkolu nr 12 – FB nr 1
- *Kapelusz pełen bajek* – cykl głośnego czytania w Przedszkolu nr 13 – FB nr 2
- *Będziesz moją panią...* – konkurs recytatorski z okazji Dnia Kobiet – FB nr 2
- *Stacja bajeczkowo: „O czym szumią wierzby”* – konkurs plastyczny na ilustracje do książki K. Grahame’a – FB nr 2
- *Zakłute w wiersze* – spotkanie z poezją Ewy Szelburg-Zarembiny; *O czym szumią wierzby* – zajęcia poświęcone książce Kennetha Grahame’a; *Ważne sprawy małych ludzi* – zajęcia oparte na książce Elżbiety Zubrzyckiej *Słup soli* – FB nr 3
- *Pora na bajeczkę* – głośne czytanie w Przedszkolu nr 14 – FB nr 3
- *Sam dbam o swoje zdrowie i bezpieczeństwo* – pogadanka – FB nr 4
- *Bajkowe zgadywanki* – zgaduj-zgadula – FB nr 4
- *Wiosna Misia Uszatka* – zajęcia biblioteczne – FB nr 6
- *Najeżone rymowanki* – konkurs literacki – FB nr 6
- *W dolinie Muminków* – konkurs plastyczny – FB nr 6

kwiecień

- Obchody Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich; w programie m.in.: spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki poświęcone twórczości pisarza, publicysty i scenarzysty Jerzego Pilcha; otwarcie wystawy *O książce niemal wszystko* przygotowanej przez Oddział dla Dzieci i Młodzieży KZ; *Ukołysz prześnieniem* – spotkanie z poetą Piotrem Kupczakiem – Książnica Zamojska
- Wydawnictwa Fundacji Polsko-Niemieckie Pojednanie – wystawa – Książnica Zamojska

- *Po prostu czytaj książki* – ogłoszenie powiatowego konkursu czytelniczo-plastycznego dla dzieci i młodzieży, realizowanego we współpracy z zamojskim Oddziałem SBP, przy wsparciu finansowym Starostwa Powiatowego – Książnica Zamojska
 - Szkolenie w zakresie obsługi programu bibliotecznego MAK dla zaawansowanych – Książnica Zamojska
 - Szkolenie w zakresie aplikowania bibliotek samorządowych do Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego na informatyzację bibliotek oraz do PO MKiDN *Infrastruktura bibliotek* na unowocześnienie bazy lokalowej i sprzętowej bibliotek – Książnica Zamojska
 - Wycieczka do biblioteki uczniów kl. IV-V Szkoły Podstawowej w Jarosławcu – Oddział dla Dzieci i Młodzieży KZ
 - *Autorzy od A do Z, czyli przewodnik po polskiej literaturze współczesnej* – cykl imprez czytelniczych – Oddział dla Dzieci i Młodzieży KZ
 - *Baśnie i legendy* – cykl głośnego czytania przedszkolakom – Oddział dla Dzieci i Młodzieży KZ
 - *Święta wielkanocne w twórczości osób niepełnosprawnych* – wystawa prac plastycznych – Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych KZ
 - *Dziwne przypadki bajkopisarza* – głośne czytanie i konkurs plastyczny – FB nr 1
 - *Cała mądrość w księgach* – pogadanka – FB nr 1
 - *W moim ogrodzie mieszka czarodziej* - zajęcia biblioteczne dla dzieci - FB nr 1
 - *Bajki poczytajki* – głośne czytanie w Przedszkolu nr 12 – FB nr 1
 - *Kapelusz pełen bajek* – głośne czytanie w Przedszkolu nr 13 – FB nr 2
 - *Stacja bajeczkowo* – konkurs plastyczny na ilustracje do utworów E. Szelburg-Zarembiny – FB nr 2
 - *Książka na piątkę* – głośne czytanie – FB nr 2
 - *Biblioteczny alfabet: C jak Chotomska* - cykliczne zajęcia dla dzieci – FB nr 3
 - *Oczytane dzieciaki kwietnia 2009* – konkurs czytelniczy – FB nr 3
 - *Ja to wiem* – quiz bajkowy – FB nr 4
 - *Mój bajkowy bohater* – konkurs plastyczny – FB nr 4
 - *Wiersze o zwierzętach na różnych kontynentach* – głośne czytanie – FB nr 4
 - *Dinotopia – kraina dinozaurów* – konkurs plastyczny – FB nr 6
 - *Molik książkowy* – konkurs czytelniczy – FB nr 6
 - *Wielkanocne jajeczko; Kanion Tyranozaura* - zajęcia biblioteczne – FB nr 6
- maj
- W ramach *Zamojskich Biesiad Literackich* odbyło się spotkanie z dr. Jarosławem Pałką, autorem książki „*General Stefan Mossor (1896-1957). Biografia wojskowa*” – Książnica Zamojska
 - *O książce niemal wszystko* – wystawa – Oddział dla Dzieci i Młodzieży KZ

- *Spotkanie z bajką* – głośne czytanie w Przedszkolu nr 7 – Oddział dla Dzieci i Młodzieży KZ
- *Autorzy od A do Z, czyli przewodnik po polskiej literaturze współczesnej* – cykl imprez czytelniczych – Oddział dla Dzieci i Młodzieży KZ
- *Moje najpiękniejsze miejsce na ziemi* – podsumowanie regionalnego konkursu dla niepełnosprawnych połączone z inscenizacją pt. *Demeter i Kora* w wykonaniu młodzieży niepełnosprawnej z Gimnazjum Nr 8 – Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych KZ
- *Moje najpiękniejsze miejsce na ziemi* – pokonkursowa wystawa prac plastycznych – Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych KZ
- *Matka – moja pierwsza miłość* – konkurs piosenki i poezji adresowany do osób niedowidzących – Ośrodek Czytelnictwa Niepełnosprawnych KZ
- *Bajki poczytajki* – cykl głośnego czytania w Przedszkolu nr 12 – FB nr 1
- *Pięknie czytam - jestem mistrzem* - konkurs czytelniczo-recytatorski - FB nr 1
- *Pewnego razu w bibliotece* - wycieczka przedszkolaków do biblioteki - FB nr 1
- *Tajemnice biblioteki* – lekcja biblioteczna – FB nr 1
- Trzy wycieczki przedszkolaków do biblioteki – FB nr 2
- *Pierwszoklasiści w bibliotece* – lekcja biblioteczna – FB nr 2
- *Książnica – wiedzy skarbnica. Świat natury: W krainie dinozaurów* – zajęcia biblioteczne – FB nr 2
- *Książkowy zestaw ratunkowy* – zajęcia czytelnicze promujące współczesną polską literaturę popularnonaukową dla dzieci – FB nr 3
- *Oczytane dzieciaki maja 2009* – konkurs czytelniczy – FB nr 3
- *Zagadki dla maluchów* – zajęcia biblioteczne dla dzieci – FB nr 4
- *Przygody jeża z miasta Zgierza* – głośne czytanie – FB nr 4
- *Wesoła łąka smurfów* – konkurs plastyczny – FB nr 6
- *Dola ilustratora; Smerfastycznie, Snuj się, snuj bajeczko* – zajęcia biblioteczne – FB nr 6
- Głośne czytanie w Przedszkolu nr 1 – FB nr 6

czерwiec

- *Polsko-włoskie związki literackie* – spotkanie z dr Anną Osmólską-Mętrak, tłumaczką literatury włoskiej, pracownikiem Instytutu Italianistyki na Uniwersytecie Warszawskim – w ramach miejskiego *Festiwalu Kultury Włoskiej* w Zamościu – Książnica Zamojska
- *Po prostu czytaj książki* – podsumowanie - z udziałem Marii Duławskiej - powiatowego konkursu czytelniczego dla dzieci i młodzieży, zrealizowanego we współpracy z zamojskim Oddziałem SBP przy współudziale finansowym Starostwa Powiatowego – Książnica Zamojska
- *Po prostu czytaj książki* – wystawa pokonkursowa prac laureatów konkursu powiatowego – Książnica Zamojska

- *Literatura włoska w zbiorach Książnicy Zamojskiej* – wystawa książek – Książnica Zamojska
- *Moc słowa* – warsztaty metodyczne dla bibliotekarzy prowadzone przez Mateusza Nowaka, zrealizowane we współpracy Oddziałem SBP w Zamościu, przy wsparciu finansowym Starostwa Powiatowego – Książnica Zamojska
- *Zamość – architektura w rysunku* – wystawa prac Anny Semczuk – Książnica Zamojska
- *Pamiętajcie o ogrodach...* – podsumowanie IX edycji regionalnego konkursu o tematyce ekologicznej, prezentacja pokazu multimedialnego *Parki krajobrazowe naszego regionu* z komentarzem pani Małgorzaty Ciuryło - pracownika Zespołu Parków Krajobrazowych w Zamościu, otwarcie wystawy pokonkursowej oraz wydanie materiału dokumentującego zrealizowane zadanie. Konkurs zorganizowano dzięki dofinansowaniu Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie – Centrum Informacji Ekologicznej KZ
- Rozstrzygnięty został konkurs na dyrektora Książnicy Zamojskiej, wyniku którego dyrektorem Książnicy została mgr inż. Danuta R. Kawałko
- Obchody VIII Ogólnopolskiego Tygodnia Czytania Dzieciom; w programie - realizowanym we współpracy z innymi placówkami oświatowymi – m.in.: głośne czytanie bajek, baśni i tekstów literackich, wycieczki do biblioteki, zajęcia plastyczne – Oddział dla Dzieci i Młodzieży KZ
- *Puchatkowe spotkania* – cykl cotygodniowych zajęć dla najmłodszych – Oddział dla Dzieci i Młodzieży KZ
- *Autorzy od A do Z, czyli przewodnik po polskiej literaturze współczesnej* – zajęcia biblioteczne dla dzieci – Oddział dla Dzieci i Młodzieży KZ
- *Mój największy przyjaciel* – konkurs plastyczny – FB nr 1
- *Kapelusz pełen bajek* – głośne czytanie w Przedszkolu nr 13 – FB nr 2
- *Stacja bajeczkowo* – konkurs plastyczny na portret ulubionej postaci z książek A. Onichimowskiej – FB nr 2
- *Barwy lata* – konkurs literacko-plastyczny – FB nr 2
- *Biblioteczny alfabet: L jak Landau* – zajęcia biblioteczne – FB nr 3
- *Ważne sprawy małych ludzi* – zajęcia dla dzieci przygotowane w oparciu o książkę W. Kołyszki *Zakłète miasto i sekrety smutku* – FB nr 3
- *Zakłète w wiersze* – zajęcia czytelnicze poświęcone wierszom A. Frączek – FB nr 3
- *Czytaj książki* – pogadanka – FB nr 4
- Wycieczka przedszkolaków i inscenizacja bajki *Czerwony Kapturek* - FB nr 6
- *Magia w obrazie; Tuwimkowo; B – jak Brzechwa* – zajęcia biblioteczne – FB nr 6
- Głośne czytanie w Przedszkolu nr 1 – FB nr 6

- Przeprowadzono kontrolę księgozbioru w Filii Bibliotecznej nr 6

ADAMÓW

kwiecień

- *Wielkanocne pisanki* – zajęcia plastyczne – GBP, FB Cześniki, FB Suchowola
- *Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich* – wystawa – GBP, FB Bondyryz
- *Konstytucja 3 Maja* – pogadanka – GBP

maj

- *Moja najwspanialsza książka* – konkurs plastyczny – GBP

czerwiec

- Zmniejszenie zatrudnienia w FB Suchowola z 1 do ½ etatu
- *Moje wakacje* – konkurs plastyczny – GBP, FB Suchowola

GRABOWIEC

styczeń

- Biblioteka w Grabowcu została wyodrębniona ze struktury Domu Kultury i funkcjonuje jako samodzielna instytucja kultury
- Likwidacja punktu bibliotecznego w Tuczępach
- Świąteczne spotkanie zespołów kolędniczych – impreza środowiskowa – GBP i GOK
- Wycieczka uczniów III klasy Szkoły Podstawowej do Biblioteki
- Zorganizowano wyjazd na lodowisko w Zamościu

luty

- Przedstawienie teatralne pt. *Królowna Śnieżka* w wykonaniu teatru ART-RE z Krakowa dla uczniów klas I-III Szkoły Podstawowej
- Bal karnawałowy dla dzieci – GBP i GOK

marzec

- Spotkanie dzieci młodszych klas SP z bajkopisarką Edytą Zarębską
- Wycieczka uczniów I klasy Szkoły Podstawowej do Biblioteki

kwiecień

- Lekcja biblioteczna dla klas IV Szkoły Podstawowej, zapoznanie z księgozbiorem, biblioteką i zasadami korzystania z niej
- Wycieczka uczniów klasy I-II Szkoły Podstawowej do Biblioteki, głośne czytanie bajek i baśni

maj

- *Po prostu czytaj książki* – realizacja powiatowego konkursu

- Obchody *Dnia Bibliotek i Bibliotekarza*; w programie m.in. konkurs wiedzy o książce, konkurs plastyczny dla uczniów klas I-III Szkoły Podstawowej *Moja ulubiona postać bajkowa*; spektakl w wykonaniu dzieci III klasy

czerwiec

- *Moja ulubiona postać bajkowa* – podsumowanie konkursu plastycznego
- Odznaka Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego „Zasłużony dla Kultury Polskiej” dla p. Krystyny Czausz, długoletniego pracownika Biblioteki w Grabowcu

KOMARÓW OSADA

styczeń

- *XI Gminny Przegląd Zespołów Kolędniczych* – GBP i SOK
- Zorganizowano *XVII Final Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy* – GBP i SOK, FB Zubowice
- Lekcja biblioteczna dla uczniów I klasy Gimnazjum – FB Zubowice
- *125. rocznica urodzin Kornela Makuszyńskiego; Zima* – cykl zajęć dla dzieci z klas 0-III realizowanych w ramach akcji *CAŁA POLSKA CZYTA DZIECIOM*; w programie m.in. głośne czytanie, zajęcia plastyczne, wystawy prac wykonanych przez dzieci w trakcie zajęć – FB Zubowice

luty

- *Pocztówka walentynkowa* – konkurs plastyczny – FB Zubowice
- *Hu, hu, ha, nasza zima...* – cykl zajęć realizowanych się w ramach akcji *CAŁA POLSKA CZYTA DZIECIOM* – FB Zubowice

marzec

- *Gminny Przegląd Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych* – GBP i SOK
- Gminne eliminacje do II Międzyszkolnego Konkursu Recytatorskiego dla uczniów szkół podstawowych *Niektórzy lubią poezję* – GBP i SOK
- *Wiosna* – cykl zajęć organizowanych w ramach akcji *CAŁA POLSKA CZYTA DZIECIOM* – FB Zubowice

kwiecień

- Warsztaty plastyczne związane z obrzędowością świąt wielkanocnych dla dzieci i młodzieży szkolnej – GBP i SOK
- Spotkanie autorskie z Marią Duławską - autorką wierszy i opowiadań dla dzieci oraz wystawa prac plastycznych, ilustrujących twórczość autorki - GBP
- Gminne eliminacje do konkursu recytatorskiego *Poezja słowem i pędzlem malowana* – GBP i SOK
- *W świecie baśni i bajek* – konkurs czytelniczo-plastyczny przeprowadzony z okazji Dnia Książki dla Dzieci – FB Zubowice
- *Święta na pocztówkach – Wielkanoc* – konkurs plastyczny – FB Zubowice

- *Tradycje i zwyczaje wielkanocne* – cykl zajęć realizowanych w ramach akcji *CAŁA POLSKA CZYTA DZIECIOM* – FB Zubowice

maj

- *Wybieramy bestseller biblioteki* – konkurs literacko-czytelniczy dla gimnazjalistów na recenzję książki – FB Zubowice
- *Dzień Matki* – cykl zajęć realizowanych się w ramach akcji *CAŁA POLSKA CZYTA DZIECIOM* – FB Zubowice

czerwiec

- *V Gminny Festiwal Baśni* – GBP i SOK
- *Quiz czytelniczy z wiedzy o książce i literaturze* – konkurs czytelniczy przeprowadzony podczas II Festiwalu Nauki – FB Zubowice, Publiczne Gimnazjum w Zubowicach

KRASNOBRÓD

styczeń

- Obsługa imprez turystycznych wspólnie z Krasnobrodzkim Domem Kultury - MGBP
- *Laurka dla babci i dziadka* – konkurs plastyczny dla dzieci młodszych – MGBP, FB Hutki
- Spotkanie integracyjne bibliotekarzy powiatu zamojskiego – MGBP, Zarząd Oddziału SBP w Zamościu

luty

- *Laurka dla babci i dziadka* – wystawa prac pokonkursowych – MGBP
- *Ulubiona postać z bajki* – zajęcia plastyczne i wystawa prac – FB Hutki

marzec

- *Laurka na Dzień Kobiet* – konkurs plastyczny dla dzieci kl. 0-III – MGBP, FB Hutki

kwiecień

- Kontrola księgozbioru w MGBP
- *Po prostu czytaj książki* – realizacja czytelniczego konkursu powiatowego – MGBP, FB Hutki
- *Mały mistrz czytania* – miejsko-gminny konkurs czytelniczy dla uczniów kl. 0 – MGBP, Szkoła Podstawowa w Krasnobrodzie
- *Zwiastuny wiosny* – konkurs plastyczny i wystawa prac pokonkursowych – FB Hutki

maj

- Organizacja stoiska Informacji Turystycznej i kiermaszu książek podczas Majówki Roztoczańskiej – MGBP

- *Krasnobród – serce Roztocza* – wystawa – MGBP
- *Poznaj bibliotekę* – wycieczka do biblioteki kl. 0 – MGBP
- *W krainie Narni* – miejsko-gminny konkurs czytelniczy dla uczniów kl. IV-VI szkoły podstawowej – MGBP, FB Hutki
- *Jestem postacią z książki* – konkurs plastyczny na projekt okładki książki – FB Hutki

czerwiec

- Promocja książki *Kraina tęczy* Marii Domańskiej – MGBP
- Spotkanie autorskie z autorką i ilustratorką książek dla dzieci Edytą Zarębską – MGBP
- Podsumowanie konkursu czytelniczego „Najwięcej przeczytanych książek w roku szkolnym 2008/2009” – MGBP, FB Hutki

ŁABUNIE

styczeń

- *Powstanie styczniowe na Zamojszczyźnie* – 2 wykłady historyka dra Jacka Feduszki dla gimnazjalistów w Łabuniach i Łabuńkach – GBP
- *Powstanie styczniowe - w 146. rocznicę wybuchu* – wystawa i folder – GBP
- W I kwartale br. rozpoczął się gruntowny remont Biblioteki w Łabuniach

MIĄCZYN

styczeń / luty

- Z powodu konieczności przeprowadzenia remontu kapitalnego siedziby Biblioteki, została ona przeniesiona do budynku Gimnazjum w Miączynie

marzec

- *Wieczór bajek* – cykl głośnego czytania realizowany w ramach akcji CAŁA POLSKA CZYTA DZIECIOM

kwiecień / maj

- *Wieczór bajek* – głośne czytanie prowadzone w ramach kampanii CAŁA POLSKA CZYTA DZIECIOM
- *160 rocznica śmierci Juliusza Słowackiego; 90 rocznica urodzin Gustawa Herlinga-Grudzińskiego* – wystawy

czerwiec

- Wycieczka do biblioteki uczniów kl. II Szkoły Podstawowej
- *Wieczór bajek* – głośne czytanie prowadzone w ramach kampanii CAŁA POLSKA CZYTA DZIECIOM
- Wycieczka do biblioteki dzieci z „Klubu Przedszkolaka” działającego przy Szkole Podstawowej w Miączynie

NIELISZ

luty

- Współorganizacja *Gminnego oraz Międzygminnego Turnieju Tenisa Stołowego*

marzec

- Współorganizacja *Halowego Turnieju Piłki Nożnej*

RADECZNICA

styczeń

- Podsumowanie „Konkursu na najaktywniejszego czytelnika roku 2008” – GBP

luty

- Wernisaż artysty malarza Stanisława Kmiecika – GBP

marzec / kwiecień

- *Palmy, pisanki i stroiki wielkanocne* – gminny konkurs i wystawa pokonkursowa – GBP
- Gazetka rocznicowa poświęcona Hannie Januszewskiej – FB Gorajec

maj

- *Językowe łamigłówki dla mądrej główki* – quiz czytelnicy – GBP
- Pasowanie na czytelnika uczniów kl. I – GBP
- 3 wycieczki do biblioteki uczniów kl. IV i VI Szkół Podstawowych z terenu gminy – GBP
- Realizacja powiatowego konkursu czytelniczego *Po prostu czytaj książki* – GBP, FB Gorajec
- *Biblioteka i jej zbiory* – wycieczka do biblioteki uczniów kl. III Szkoły Podstawowej – FB Gorajec

czerwiec

- 3 wycieczki do biblioteki młodzieży gimnazjalnej z terenu gminy – GBP
- wycieczka do biblioteki uczniów kl. I Szkoły Podstawowej – FB Gorajec

SITNO

styczeń

- Nastąpiła reorganizacja placówek bibliotecznych gminy Sitno. Uchwałą Nr XXVI/152/08 z dnia 14 listopada 2008 r. powołano Gminną Bibliotekę Publiczną w Sitnie jako samodzielną instytucję kultury

styczeń / luty

- Zmiana lokalu FB Cześniki
- *Bezpieczne ferie* – gazetka – FB Cześniki

maj

- Lekcja biblioteczna dla kl. I Szkoły Podstawowej – FB Horyszów Polski

SKIERBIESZÓW

styczeń

- *Moi dziadkowie* – konkurs plastyczny

luty

- Przeprowadzono bieżący remont Biblioteki
- Głośne czytanie bajek dla dzieci

marzec

- *Pierwsze oznaki wiosny* – konkurs plastyczny
- Głośne czytanie bajek dla dzieci kl. 0

kwiecień

- *Palmy i stroiki wielkanocne* – konkurs dla młodzieży
- *Baśnie dla najmłodszych* – głośne czytanie

maj

- *Poznajemy księgozbiór podręczny biblioteki* – lekcja biblioteczna dla kl. III
- *Europa pełna baśni* – głośne czytanie dla dzieci
- *Bezpieczna droga do domu* – zgaduj-zgadula dla uczniów kl. II

czerwiec

- *Dzień Dziecka* – piknik dla najmłodszych; w programie gry i zabawy ruchowe, konkursy, zgaduj-zgadule

STARY ZAMOŚĆ

styczeń

- *Przeczytaj moją ulubioną książkę* – konkurs na plakat propagujący czytanie, realizowany w ramach akcji *CAŁA POLSKA CZYTA DZIECIOM* – GBP
- V Gminny Przegląd Kolęd i Pastorałek – GBP i GOK
- *Nasi dziadkowie* – zajęcia plastyczne – FB Udrycze

luty

- *Ilustracje do baśni Andersena* – zajęcia plastyczne – FB Udrycze

marzec

- *Dzień Kobiet* – impreza środowiskowa o zasięgu gminnym – GBP i GOK
- *Zwiastuny wiosny* – zajęcia plastyczne – FB Udrycze

kwiecień

- *W świecie poezji* – gminny konkurs recytatorski – GBP i GOK
- *Gminny Konkurs Wielkanocny* na pisanki i stroiki świąteczne – GBP i GOK

- *Stroiki świąteczne* – zajęcia plastyczne – FB Udrycze
- maj
- *Zapoznanie się z katalogami* – lekcja biblioteczna – FB Udrycze
- czerwiec
- *Dzień Dziecka w bibliotece* – impreza środowiskowa – FB Udrycze

SUŁÓW

styczeń

- Realizacja (do końca 2009 r.) programu „Aktywizacja i przeciwdziałanie izolacji społecznej osób starszych poprzez organizację i prowadzenie spotkań integracyjnych” – GBP i FB
- W związku ze zmniejszeniem zatrudnienia (zwolnienie p. Henryki Pić), FB w Sąsiadce obsługiwana była w I półroczu br. przez pracowników GBP
- *Dzień Babci i Dziadka* – konkurs na najpiękniejszą laurkę – GBP

luty

- Wycieczka do biblioteki uczniów kl. I-II Szkoły Podstawowej – GBP
- Głośne czytanie bajek – FB Michalów

marzec

- Gminne eliminacje do II Międzyszkolnego Konkursu Recytatorskiego dla uczniów szkół podstawowych *Niektórzy lubią poezję* – GBP
- *Zwiastun wiosny* – konkurs plastyczny – FB Michalów

kwiecień

- Podsumowanie konkursu na najlepszego czyz recytatorski – GBP i GOK

maj

- *Grunť to wiosna* – piknik rodzinny – GBP
- *Podróże książkowe* – quiz – FB Michalów

czerwiec

- Wycieczka do biblioteki uczniów kl. IV Szkoły Podstawowej – GBP

SZCZEBRZESZYN

styczeń

- Cotygodniowe głośne czytanie przedszkolakom w ramach akcji *CAŁA POLSKA CZYTA DZIECIOM* – MGBP

luty

- *Ferie z biblioteką* – zajęcia biblioteczne dla dzieci z Koła Przyjaciół Biblioteki; w programie m.in. głośne czytanie gry i zabawy, zajęcia plastyczne, konkursy – MGBP

marzec

- *Budzimy wiosnę; Już jest wiosna* - zajęcia biblioteczne dla członków Koła Przyjaciół Biblioteki; w programie m.in. głośne czytanie gry tekstów związanych z tematem zajęć, zajęcia plastyczne, wycieczka w poszukiwaniu zwiastunów wiosny – MGBP

maj

- Kiermasze książek w Szkole Podstawowej oraz w Przedszkolu w Szczepieszynie – MGBP

ZAMOŚĆ /SITANIEC/

styczeń

- Remont FB Kalinowice związany ze zmniejszeniem powierzchni bibliotecznej (budowa nowej ściany). Część pomieszczenia bibliotecznego została przeznaczona dla instytucji sąsiadującej z biblioteką
- *Anioły 2008* – wystawa pokonkursowa – GBP
- Cykliczne zajęcia w ramach akcji *CAŁA POLSKA CZYTA DZIECIOM* – GBP, FB Lipsko
- *Czytające Przedszkola* – całoroczne cykliczne zajęcia dla najmłodszych w ramach akcji *CAŁA POLSKA CZYTA DZIECIOM* – FB Kalinowice
- *Moja Babcia i Dziadek; Zima* – konkursy plastyczne – FB Mokre

luty

- *Wędrowki Alicji po bibliotece i świecie baśni; Ferie w bibliotece* – zajęcia biblioteczne dla dzieci pozostających w okresie ferii w miejscu zamieszkania; w programie m.in. głośne czytanie, gry i zabawy, konkursy czytelnicze i plastyczne – GBP, FB Lipsko, FB Mokre, FB Zawada
- Cykliczne zajęcia w ramach akcji *CAŁA POLSKA CZYTA DZIECIOM* – GBP, FB Lipsko, FB Zawada
- *Czytające Przedszkola* – zajęcia dla przedszkolaków – FB Kalinowice
- *Zwierzęta w zimie* – konkurs plastyczny – FB Płoskie

marzec

- *Spotkania z Franklinem* – 6 spotkań z bohaterem książek Paulette Bourgeois i Brendy Clark w bibliotece oraz w Szkole Podstawowej w Borowinie Sitanieckiej – GBP
- Cykliczne zajęcia w ramach akcji *CAŁA POLSKA CZYTA DZIECIOM* – GBP, FB Lipsko, FB Płoskie, FB Zawada
- *Czytające Przedszkola* – cykliczne zajęcia dla przedszkolaków – FB Kalinowice
- Rozpoczął działalność Dyskusyjny Klub Książki, skupiający członków w dwu grupach wiekowych – gimnazjaliści oraz emeryci – GBP

kwiecień

- Obchody Światowego Dnia Książki i Praw Autorskich – pogadanka, konkurs wiedzy, głośne czytanie, gazetki, wystawy książek, druk zakładki okolicznościowych – GBP, FB Kalinowice, FB Mokre, FB Płoskie, FB Wysokie, FB Zawada
- III edycja *Konkursu Recytatorskiego o Laur Najlepszego Recytatora Gminy Zamość*, laureaci zakwalifikowali się do zamojskiego etapu konkursu recytatorsko-plastycznego *Poezja słowem i pędzlem malowana* – GBP i FB
- *Poezja słowem i pędzlem malowana* – konkurs plastyczny – GBP i FB
- Kontynuacja akcji *CAŁA POLSKA CZYTA DZIECIOM* i programu *Czytające przedszkola* – GBP, FB Kalinowice, FB Lipsko, FB Płoskie, FB Wysokie, FB Zawada
- *Konkurs wielkanocny* – konkurs plastyczny i wystawa pokonkursowa – FB Kalinowice
- *Symbole wiosny, Wiosenne kwiaty w twoim ogródku* – konkursy plastyczne i wystawa pokonkursowa *Symbole wiosny* – FB Lipsko
- *Wielkanoc* – konkurs plastyczny – FB Mokre
- *Najpiękniejsza pisanka* – konkurs plastyczny – FB Zawada
- *Katalogi biblioteczne jako informatory o zbiorach* – lekcja biblioteczna – FB Zawada

maj

- Obchody Tygodnia Bibliotek *BIBLIOTEKA TO PLUS* – druk zakładki okolicznościowych, zajęcia biblioteczne dla dzieci, różnorodne konkursy, gazetki, wystawy – GBP, FB Kalinowice, FB Mokre, FB Wysokie, FB Zawada
- Gminne obchody Dnia Bibliotekarza
- *Pasowanie na czytelnika* – lekcja biblioteczna dla uczniów kl. I – GBP
- *Zasady korzystania z biblioteki* – lekcja biblioteczna dla uczniów kl. I – GBP
- *W kręgu poezji Marii Duławskiej* – 5 spotkań autorskich z poetką M. Duławską – GBP
- *Biesiada Rodzinna* – impreza środowiskowa – GBP, KGW i ZS w Sitańcu
- Głośne czytanie w ramach akcji *CAŁA POLSKA CZYTA DZIECIOM* – FB Lipsko, FB Płoskie, FB Wysokie, FB Zawada
- *Tropem szewczyka Dratewki* – zgaduj-zgadula; *Szewczyk Dratewka w twojej wyobraźni* – FB Lipsko
- *Dzieje książki* – konkurs wiedzy – FB Wysokie
- Przyjęcie uczniów kl. I w poczet czytelników biblioteki – FB Wysokie, FB Zawada

czerwiec

- Rymowanki - zgadywanki – zajęcia dla dzieci młodszych – GBP
- *W kręgu poezji Marii Duławskiej* – 2 spotkania autorskie gimnazjalistów z poetką M. Duławską – GBP
- Obchody VIII Ogólnopolskiego Tygodnia Czytania Dzieciom – w programie m.in.: wycieczki przedszkolaków do biblioteki, głośne czytanie, gry i zabawy literackie i czytelnicze, konkursy plastyczne... – FB Kalinowice, FB Mokre, FB Płoskie, FB Wysokie, FB Zawada

ZWIERZYNIEC

luty

- Warsztaty artystyczne dla dzieci w wieku 6-10 lat w okresie ferii zimowych, wykonywanie prac plastycznych różnymi technikami
- Konkurs na najciekawszą kartkę walentynkową własnego pomysłu

marzec

- Spotkanie autorskie z bajkopisarką i ilustratorką książek dla dzieci Edytą Zarębską

kwiecień

- Quiz wiedzy o Wielkanocy i tradycjach świątecznych dla dzieci 7-10 lat
- Wykonywanie ozdób na Stół Wielkanocny – zajęcia plastyczne
- Konkurs na plakat promujący Bibliotekę

maj

- Konkurs na plakat promujący Bibliotekę
- Pasowanie dzieci kl. I na czytelnika

czerwiec

- Obchody VIII Ogólnopolskiego Tygodnia Czytania Dzieciom – w programie m.in.: wizyty w szkole i przedszkolu, czytanie z elementami mini-teatryku pacynkowego
- Cykl lekcji bibliotecznych dla klas II-III Szkoły Podstawowej

Anna Kalniuk

2009/2 (30)